

การบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล)
อำเภอหัวไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครศรีธรรมราช เขต 3

ณัฐวดี ศรีขวัญแก้ว

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2557

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

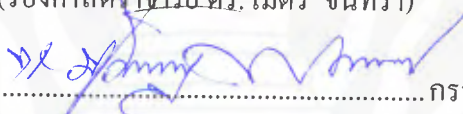
**RISK MANAGEMENT FOR ACADEMIC OF HUASAIREUNPRACHABAN
SCHOOL NAKHON SI THAMMARAT PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3**

NATTHAWADEE SRIKHWANGAEAW

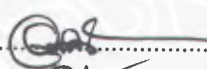

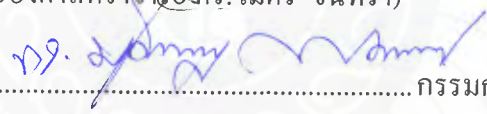

**Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master
Of Education Degree in Educational Administration
Nakon Si Thammarat Rajabhat University
Academic Year 2014**

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล)
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3
ผู้วิจัย ว่าที่ ร.ต.หญิง ณิชวดี ศรีขวัญแก้ว
สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. ไมตรี จันทรา)

..... กรรมการ
(ดร. บูรินทร์ภักฎ พรหมมาศ)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ดร. อรุณ จุตติผล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ไมตรี จันทรา)

..... กรรมการ
(ดร. บูรินทร์ภักฎ พรหมมาศ)

..... กรรมการ
(ดร. สุรพงษ์ เอื้อศิริพรฤทธิ์)

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ไว้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

(ดร. นพรัตน์ ชัยเรือง)

รองอธิการบดี รักษาการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 5 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2558

บทคัดย่อ

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล)
ผู้วิจัย	สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ว่าที่ ร.ต.หญิง ณิชวุฒิ ศรีขวัญแก้ว
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
ประธานอาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.ไมตรี จันทรา
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.บุรินทร์ภักฎ พรหมมาศ

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษารายกรณี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) และแนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูฝ่ายวิชาการ ครู ผู้ปกครองและนักเรียน จำนวนทั้งหมด 21 คน ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยโดยการสัมภาษณ์ การสังเกต การศึกษาเอกสาร และจัดสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา นำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบรายงานเชิงพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่า

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาเป็นประจำทุกปีการศึกษาทำให้มีความเสี่ยงด้านการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ เนื่องจากโรงเรียนได้มีการเปลี่ยนแปลงบุคลากรทุกปีการศึกษา ทำให้การนำหลักสูตรไปใช้ขาดความต่อเนื่อง
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีความเสี่ยงด้านครูไม่ได้จัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามแผนที่จัดทำไว้แต่สอนตามรูปแบบเดิมๆ ที่เคยปฏิบัติมา และครูไม่ได้นำสื่อหลากหลายประเภทเข้ามาใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากขาดความชำนาญในการใช้สื่อ
3. ด้านการนิเทศการศึกษา มีความเสี่ยงในด้านการนิเทศการศึกษาไม่เป็นไปตามปฏิทินการนิเทศ
4. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน มีความเสี่ยงในเรื่องการเก็บรวบรวมผลการวัดและประเมินมาวิเคราะห์หาค่าอย่างจริงจัง แต่มีเพียงการนำผลการเรียนมาประมาณค่าเท่านั้น ทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อไปปรับปรุงพัฒนาผู้เรียนไม่ชัดเจน

5. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา มีความเสี่ยงด้านการทำวิจัยแบบเต็มรูปแบบและนำผลวิจัยไปใช้เนื่องจากบุคลากรยังขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการทำวิจัยทำให้ไม่สามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนาการเรียนการสอนได้เต็มศักยภาพ

แนวทางในการบริหารความเสี่ยงด้านงานวิชาการของโรงเรียนคือ 1) จัดทำปฏิทินงานที่มีความชัดเจนในการจัดกิจกรรมต่างๆ 2) ควรจัดอบรมสัมมนาพัฒนาความรู้ด้านต่างๆ ให้กับบุคลากรอย่างต่อเนื่อง 3) ควรสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างผู้บริหารและครูภายในโรงเรียน 4) ควรจัดให้มีการนิเทศแบบไม่เป็นทางการเพื่อช่วยในเรื่องการต้องเลื่อนการนิเทศ 5) มีการกำกับติดตามอย่างใกล้ชิดและจัดทำเอกสารให้เป็นปัจจุบัน 6) มีการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนให้ครอบคลุมงานทั้ง 4 ด้าน

ABSTRACT

The Title	Risk Management for Academic of Huasaireunprachaban School Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 3
The Author	Actng Sub.Lt. Natthawadee Srihwangeaw
Program	Education Administration
Thesis Chairman	Associate Professor Dr. Maitree Jantra
Thesis Advisor	Dr. Boorinphit Prommart

This case study aimed to investigate the condition of risk management on academic administration of Huasaireunprachaban School and guidelines for risk management on academic administration of Huasaireunprachaban School province. Informants consisted of 21 persons including school administrators, teachers in academic department, teachers, parent and students. Data was collected by interview, documents study and focus group session. Data was then examined by triangulation method before being analyzed through content analysis method and was presented in accordance with its conceptual framework. The result was presented in the form of descriptive analysis report.

Research findings were as follows:

For guidelines in managing the risk of schools,

1. School Curriculum Development: As Huasaireunprachaban School had developed and improved the school curriculum for every academic year, the risk of lacking continuity on curriculum implementation could be consequently found due to the personnel change year after year.

2. Learning Process Development: Huasaireunprachaban School faced the risk of instructional management as teachers could not organize it as they planned. They kept using the teaching style they had ever used. They could not apply as much media to instructional management due to the lacking of skills to handle it.

3. Educational Supervision: Supervision calendar of Huasaireunprachaban School was in the risk of unable to complete as scheduled.

4. Educational Measurement and Evaluation: The risk for Huasaireunprachaban School was they did not critically analyze the values of measurement and evaluation result they had collected. They valued only learning achievement that could not provide obviously feedback data for improving and developing learners.

5. Research for Educational Development: Huasaireunprachaban School was at risk of conducting advanced research and its utilization. School members still lacked of realizing the significance of research so they could not fully implement research result to develop instructional management as it could be.

Guidelines for risk management on academic administration for school were as follows: 1) They should provide clear and effective calendar of events and activities. 2) Different course of training and seminar should be continuously held for school members. 3) They should build relationship as relatives among administrators and teachers in school. 4) The supervision during each semester should be frequently

made. 5) Intensive supervision and monitoring should be made as well as keeping document active. 6) Risk management plan of school needed to be made by involving all four administrative affairs.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยความเอาใจใส่ช่วยเหลือ แนะนำในการค้นคว้า และดูแลอย่างใกล้ชิดที่เปี่ยมไปด้วยความเมตตาของ รองศาสตราจารย์ ดร.ไมตรี จันทรา ประธาน อาจารย์ที่ปรึกษา และ ดร.บูรินทร์ภักดิ์ พรหมมาศ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำในทุก ขั้นตอนทำให้ได้เกิดการเรียนรู้และเป็นประโยชน์มีคุณค่าอย่างยิ่งสำหรับผู้ศึกษาการเรียนรู้และ ประสบการณ์ที่มีคุณค่ายิ่งจากการศึกษาในครั้งนี้เป็นแรงบันดาลใจให้ผู้ศึกษามุ่งมั่นในการศึกษาจน บรรลุผลที่มุ่งหวังผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ดร.อรุณ จุติผล ประธานกรรมการสอบที่ได้กรุณาเสียสละเวลาในการ อ่านและให้คำปรึกษาแนะนำ ให้ข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์จนทำให้งานมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาสละเวลาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ ในการศึกษารวมทั้งขอขอบพระคุณผู้บริหารครูผู้ปกครองและนักเรียน โรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) ที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลและให้ข้อมูลในการ ทำการศึกษาครั้งนี้จนสำเร็จลงได้ด้วยดีและขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาปริญญาโทสาขาการบริหาร การศึกษาที่คอยให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา

ขอขอบพระคุณฝ่ายประสานงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ที่กรุณาอำนวยความสะดวก และขอขอบพระคุณสมาชิกในครอบครัวที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจในการทำวิจัยเป็นอย่างดี

ประโยชน์และคุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ผู้บริหารสถานศึกษาและ คณะครูใน โรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) อำเภอหัวไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ณัฐวดี ศรีขวัญแก้ว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง	7
การบริหารงานวิชาการ	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	41
3 วิธีดำเนินการวิจัย	43
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	43
วิธีดำเนินการวิจัย	44
การเลือกกรณีศึกษาและผู้ให้ข้อมูล	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล	46
การตรวจสอบข้อมูล	48

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	48
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล).....	49
ผลจากการจัดสนทนากลุ่ม (Focus group) โรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล)	72
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	76
สรุปผลการวิจัย.....	78
อภิปรายผล	80
ข้อเสนอแนะ.....	84
บรรณานุกรม	85
ภาคผนวก	87
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	88
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	90
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	97
ภาคผนวก ง รายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม.....	111
ภาคผนวก ฉ ภาพบรรยากาศในการเก็บรวบรวมข้อมูล	113
ประวัติผู้วิจัย.....	117

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การสังเคราะห์แนวทางการบริหารความเสี่ยง.....	21
2	การสังเคราะห์ข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการ.....	38

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
2	วงจรบริหารความเสี่ยง	11
3	แผนภูมิแนวทางในการบริหารความเสี่ยงด้านงานวิชาการ.....	75

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษานั้นเป็นกระบวนการพัฒนามนุษย์ให้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านสติปัญญา ความรู้ คุณธรรม ความดีงามในจิตใจ มีความสามารถที่จะทำงานและคิดวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้องสามารถเรียนรู้ แสวงหาความรู้ ตลอดจนใช้ความรู้ความสามารถได้อย่างสร้างสรรค์ มีสุขภาพร่างกายและจิตใจสมบูรณ์ แข็งแรง ประกอบอาชีพได้ มีวิถีชีวิตกลมกลืนธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และสามารถปรับตัวได้ในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (สุมน อมรวิวัฒน์, 2550) ซึ่งสอดคล้องกับการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดินปัจจุบันซึ่งเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทั้งภายในและระหว่างประเทศ รวมทั้งปัญหาในเชิงโครงสร้างของระบบราชการ ที่สะสมมานาน รัฐบาลจึงต้องเร่งดำเนินการปฏิรูประบบการบริหารราชการแผ่นดินได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2545 เพื่อกำหนดเป้าหมายและจุดเน้นของการบริหารราชการแนวใหม่

การบริหารราชการแผ่นดินในยุคใหม่จึงมุ่งเน้นให้เกิดผลสัมฤทธิ์ เกิดความคุ้มค่า และมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ กระบวนการบริหารเปลี่ยนจากการบริหารตามภารกิจหน้าที่มาเน้นการบริหารเชิงกลยุทธ์ มีการวางแผนกลยุทธ์ กำหนดผลผลิต ผลลัพธ์ เชื่อมโยงกับการจัดสรรงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน นอกจากนั้นกระบวนการบริหารยุคใหม่จะมีการถ่ายโอนอำนาจเพิ่มอิสระและความคล่องตัวในการดำเนินงานให้แก่หัวหน้าหน่วยงาน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้บริหารสามารถใช้ความรู้ ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์หรือจัดให้มีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการงานเสียใหม่ เพื่อให้หัวหน้าส่วนราชการจะต้องมีความพร้อมรับผิดชอบและถูกตรวจสอบทางด้านผลสัมฤทธิ์ของงาน (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี, 2551)

ดังนั้นการบริหารความเสี่ยง (Senterprise Risk Management) จึงเป็นเทคนิคทางการบริหารที่ได้รับความสนใจเป็นอย่างมากจากองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เหตุผลบทหนึ่งอาจเป็นเพราะบทเรียนจากการสูญเสียวิกฤตเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 ที่หลายองค์กรได้เรียนรู้ประสบการณ์ของการขาดการบริหารความเสี่ยงขององค์กรที่ดี นอกจากนั้นในช่วงการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศหลายองค์กรจำเป็นต้องพึ่งเงินร่วมทุนจากต่างชาติ การปรับโครงสร้างขององค์กรเป็น

เงื่อนไขที่ต้องดำเนินการ เพื่อปรับความสอดคล้องกับมาตรฐานสากลและการบริหารความเสี่ยง กลายเป็นกลไกที่สำคัญเรื่องหนึ่งสำหรับองค์กรที่ได้รับการเปลี่ยนแปลง (นฤมล สะอาด โฉม, 2550) ไม่ว่าหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนต่างก็เริ่มตระหนักถึงการบริหารความเสี่ยงของหน่วยงาน รวมถึงการบริหาร โรงเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น สมรรถนะของผู้บริหารเป็นดัชนีบ่งชี้ความสำเร็จของการบริหาร การที่ผู้บริหารมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของการบริหาร สถานศึกษาจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารนั้นมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับคุณภาพของสถานศึกษา โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการนั้น ผู้บริหารจะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ทุกประการ เพราะการดำเนินงานต่างๆ มิใช่เพียงแต่กิจกรรมที่ผู้บริหารจะกระทำลำพังคนเดียว แต่ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ (ปริยาพร วงศ์อนุตร โนนจันทร์, 2546)

ดังนั้นงานวิชาการถือเป็นหัวใจหรืองานหลักของการบริหาร โรงเรียนที่ผู้บริหารและครู จะต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง ส่วนงานอื่นๆ มีความสำคัญในลักษณะที่เป็นงานส่งเสริมสนับสนุน ให้งานวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน โรงเรียน ควรมีการนำเอากระบวนการบริหารความเสี่ยงมาใช้ในสถานศึกษา ซึ่งจะช่วยให้เป็นหลักประกัน ระดับหนึ่งว่าการดำเนินการต่างๆ ของสถานศึกษามีการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้เอง จากการบริหารความเสี่ยงเป็นการทำนายอนาคตอย่างมีเหตุผลมีหลักการและหาทางลดและป้องกัน ความเสียหายในการทำงานแต่ละขั้นตอนไว้ล่วงหน้า หรือในกรณีที่พบเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะเกิดความเสียหายขึ้นก็จะกลายเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าสถานศึกษาที่ไม่มีการนำ กระบวนการบริหารความเสี่ยงมาใช้ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ (อัจฉริยา อนันตพงศ์, 2550) ที่กล่าวว่า ความเสี่ยงมีอยู่ในทุกกระบวนการปฏิบัติงาน ซึ่งทำให้เกิดความเสียหาย ความสูญเสีย ทรัพยากร เกิดค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็นเราไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ทั้งหมด แต่เราสามารถควบคุม ลดระดับความรุนแรงทำให้ความเสียหายลดน้อยลง

ผู้บริหาร โรงเรียนเป็นคนสำคัญที่สุดในโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพในการสอนของ ครู มีอิทธิพลต่อระดับความสำเร็จของนักเรียน และมีอิทธิพลต่อระดับประสิทธิภาพของการ ดำเนินงานของโรงเรียน ถ้าโรงเรียนต้องการเป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพผู้บริหาร โรงเรียนต้อง เป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ดังนั้นผู้บริหาร โรงเรียนจึงจำเป็นที่จะต้องมีภาวะผู้นำวิชาการ เพิ่ม ศักยภาพของโรงเรียนในการแข่งขัน เพราะการบริหารงานวิชาการเป็นงานสำคัญของผู้บริหาร โรงเรียน เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะ การปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้วัด ที่สำคัญถึงความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหาร โรงเรียน การนำเอากระบวนการบริหาร

ความเสี่ยงเข้ามาช่วยในการพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาจะช่วยให้การบริหารงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยสอดคล้องกับ (ดวงใจ ช่วยตระกูล, 2551) ที่กล่าวว่า บาง โรงเรียนบริหารความเสี่ยงเฉพาะการบริหารงานวิชาการและการบริหารงานบุคคล โดยพบความเสี่ยงในเรื่องหลักสูตรไม่ได้รับการพัฒนา การประเมินหลักสูตรไม่สมบูรณ์ ครูสอนไม่ตรงตามวุฒิ

ดังนั้นผู้บริหาร โรงเรียนมีหน้าที่คอยกำกับดูแลบุคลากรในองค์กร ให้เห็นว่าการบริหารความเสี่ยงนั้นเป็นงานของทุกคนในโรงเรียน ทั้งนี้ผู้บริหาร โรงเรียนควรมีการจัดทำแผนการบริหารความเสี่ยงให้ครอบคลุมงานทุกด้าน โดยเฉพาะด้านวิชาการของโรงเรียนถ้าโรงเรียนสามารถควบคุมการบริหารงานวิชาการได้จะเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับโรงเรียน สร้างความเชื่อถือให้กับชุมชนมากยิ่งขึ้นในขณะที่เดียวกันผู้บริหาร ไม่สามารถบริหารความเสี่ยงด้านงานวิชาการได้จะทำให้ประสิทธิภาพงานด้านวิชาการลดน้อยลงส่งผลให้ชุมชนไม่เชื่อถือ (นฤมล สะอาด โฉม, 2550) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของการบริหารความเสี่ยงในปัจจุบัน ไม่ได้เป็นไปเพื่อลดความเสี่ยงขององค์กรแต่เป็นไปเพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่องค์กรด้วย ความเสี่ยงบางอย่างอาจก่อให้เกิดผลด้านบวกเพียงแต่ต้องมีมาตรการรองรับและควบคุมในกรณีที่ผลลัพธ์มิได้เป็นไปตามคาดด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น

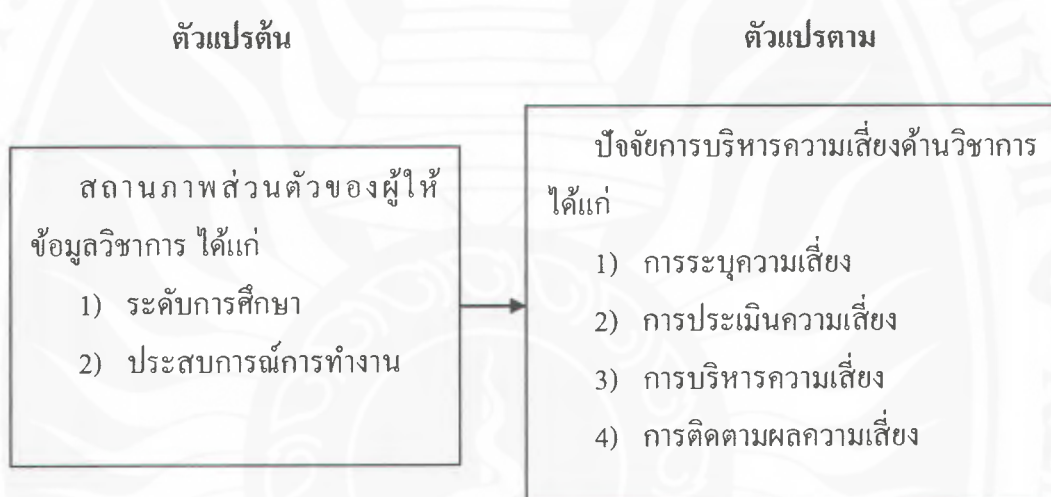
การศึกษาคำเนินงานการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการในโรงเรียนจึงถือเป็นเรื่องสำคัญ เนื่องจากความเสี่ยงสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ซึ่งผลจากการศึกษาในครั้งนี้จึงเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพราะผลจากการศึกษาจะช่วยให้ทราบถึงสภาพการดำเนินงานการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) มีประสิทธิภาพครอบคลุมปัจจัยความเสี่ยงทางด้านการศึกษาในปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงใช้แนวคิดทฤษฎีของนักการศึกษาและการพิจารณา เพื่อหาแนวทางในการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) อำเภอหัวไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารและพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาความเสี่ยงการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) อำเภอหัวไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3
2. ศึกษาแนวทางในดำเนินงานการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) อำเภอหัวไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรียนประชาบาล) อำเภอหัวไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 นี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยจากองค์ความรู้ในเรื่องของการบริหารความเสี่ยง โดยพบความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องงานวิชาการ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้ 1) การระบุความเสี่ยง 2) การประเมินความเสี่ยง 3) การบริหารความเสี่ยง 4) การติดตามผลความเสี่ยง (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

ด้านประชากร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนหัวไทร (เรียนประชาบาล) อำเภอหัวไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 โดยการเลือกตัวแทนแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย

1. ผู้อำนวยการโรงเรียน	จำนวน 1 คน
2. รองผู้อำนวยการโรงเรียน	จำนวน 1 คน
3. ครูฝ่ายวิชาการ	จำนวน 1 คน
4. ครู	จำนวน 2 คน

5. ผู้ปกครอง	จำนวน 1 คน
6. นักเรียน	จำนวน 1 คน
รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น	จำนวน 7 คน
ด้านเนื้อหา	

ศึกษาเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรียนประชาบาล) อำเภอหัวไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 โดยพิจารณาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารความเสี่ยง ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ 1) การระบุความเสี่ยง 2) การประเมินความเสี่ยง 3) การบริหาร ความเสี่ยง 4) การติดตามผลความเสี่ยง (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2550)

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจความหมายของคำที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาจึงให้คำจำกัด ความของคำและข้อความเพื่อการสื่อความหมายที่ตรงกันดังนี้

สภาพความเสี่ยง หมายถึง เหตุการณ์ที่ไม่มีความแน่นอนซึ่งมีโอกาสจะเกิดขึ้นใน อนาคตและมีผลกระทบก่อให้เกิดความผิดพลาดความเสียหายความสูญเปล่าหรือเหตุการณ์ที่ไม่พึง ประสงค์ทำให้การดำเนินงานด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรียนประชาบาล) ไม่ประสบ ความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

การบริหารความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการที่ใช้ในการบริหารจัดการต่างๆ เพื่อลด มูลเหตุของแต่ละโอกาสที่โรงเรียนจะเกิดความเสียหายโดยให้ระดับความเสี่ยงและผลกระทบที่จะ เกิดขึ้นในอนาคตอยู่ในระดับที่โรงเรียนยอมรับได้ประเมินได้และตรวจสอบได้ว่าเป็นระบบและ ป้องกันความผิดพลาดที่เกิดจากการบริหารงานและเพื่อลดโอกาสและปริมาณของความสูญเสียดัง นั้นที่เกิดขึ้นในด้านวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารงานของผู้บริหารในการบริหารงานเกี่ยวกับ การส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพของบุคลากรในการจัดการศึกษาใน โรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการ เรียนของผู้เรียนตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน 5 งาน ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การนิเทศการศึกษา 4) การวัดประเมินผลการเรียน 5) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการ หมายถึง สภาพการดำเนินงานบริหารความเสี่ยงด้าน วิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรียนประชาบาล) ซึ่งครอบคลุม 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การนิเทศการศึกษา 4) การวัดประเมินผลการเรียน 5) การวิจัย

เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยพิจารณาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารความเสี่ยง ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

1. การระบุความเสี่ยง หมายถึง ความเสียหายหรือเหตุการณ์ต่างๆที่อาจมีผลกระทบในเชิงลบต่อโรงเรียนหรือเหตุการณ์ที่มีผลกระทบต่อโรงเรียนในงานวิชาการทำให้ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้

2. การประเมินความเสี่ยง หมายถึง การจัดลำดับความเสี่ยงหรือการพิจารณาความเสี่ยงที่มีอยู่ก่อนทำการควบคุมใดๆ หลังจากนั้นจึงพิจารณาว่าการดำเนินงานในปัจจุบันมีวิธีการอย่างไรในการจัดการความเสี่ยงโดยการประเมินควรให้ครอบคลุมในเรื่อง โอกาสที่อาจจะเกิดขึ้นและผลกระทบที่จะได้รับการจัดลำดับความเสี่ยงในการดำเนินงานวิชาการเพื่อใช้วางแผนกระบวนการทำงาน

3. การบริหารความเสี่ยง หมายถึง แนวทางในการลดโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์หรือความเสี่ยงหรือลดผลกระทบความเสียหายจากเหตุการณ์ความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่โรงเรียนยอมรับได้โดยการเลือกแนวทางที่จะจัดการกับความเสี่ยงนั้นผู้บริหารต้องพิจารณาถึงความคุ้มค่าว่าเหมาะสมหรือไม่

4. การติดตามผลความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการที่โรงเรียนใช้เพื่อการติดตามผลความเสี่ยงและปัญหาที่อาจเกิดขึ้นเพื่อใช้ในการวางแผนเพื่อลดความเสี่ยงอันอาจเกิดขึ้นทำให้งานวิชาการของโรงเรียนบรรลุเป้าหมายทำให้เกิดการตัดสินใจที่มีประสิทธิผลได้อย่างทันเวลา

ผู้บริหารโรงเรียน/ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่รับผิดชอบการบริหารโรงเรียนของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) อำเภอหัวไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 ในปีการศึกษา 2557 ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียน

ครู หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานสอนและรับผิดชอบงานด้านวิชาการในโรงเรียนของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) อำเภอหัวไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 ในปีการศึกษา 2557

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. โรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) อำเภอหัวไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 ได้แนวทางในการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการไปใช้ในการประเมินตนเองเพื่อป้องกันและลดความสูญเสียต่างๆ ที่เกิดขึ้นให้มีความพร้อมรองรับสถานการณ์เปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนการบริหารความเสี่ยงต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) อำเภอหัวไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3” นี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีการบริหารความเสี่ยงและงานวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. แนวคิดและหลักการการบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษา
 - 1.1 แนวคิดและที่มาของการบริหารความเสี่ยง
 - 1.2 ความหมายของคำว่า “เสี่ยง” (Risk)
 - 1.3 ความหมายการบริหารความเสี่ยง
 - 1.4 แนวทางการบริหารความเสี่ยง
 - 1.5 ขั้นตอนการบริหารความเสี่ยง
 - 1.6 การบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษา
2. การบริหารงานวิชาการ
 - 2.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ
 - 2.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ
 - 2.3 ขอบข่ายงานการบริหารงานวิชาการ
 - 2.4 บทบาทผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการ
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง

แนวคิดและที่มาของการบริหารความเสี่ยง

แนวคิดและที่มาของการบริหารความเสี่ยง เกิดขึ้นเมื่อวันจันทร์ที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2530 เมื่อตลาดหุ้นของประเทศสหรัฐอเมริกาตกอย่างรุนแรง ทำให้นักลงทุนตระหนักถึงความผันผวนของตลาดหุ้น ความผันผวนของตลาดหุ้นเป็นความเสี่ยงที่มีอยู่ (Inherent Risk) ในการลงทุน

และในปีเดียวกัน Vernon Grose นำเสนอหนังสือเรื่อง “Manage Risk : Systematic Loss Prevention for Executives” เป็นหนังสือเกี่ยวกับการบริหารและการประเมินความเสี่ยง ต่อมาปี ค.ศ. 1993 บริษัท จี. อี. แคปิตอล (G. E. Capital) แต่งตั้งให้ James Lam เป็นผู้บริหารจัดการความเสี่ยง (Chief Risk Officer : CRO) ถือได้ว่าเป็นผู้บริหารความเสี่ยงคนแรกของโลก มีหน้าที่ในการจัดการความเสี่ยงทุกด้าน ปี ค.ศ. 1995 กลุ่มบริษัทชั้นนำของประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ ร่วมกันพัฒนามาตรฐานการบริหารความเสี่ยง AS/NZS 4360 (Risk Management Standard, AS/NZS 4360, 1995) ได้รับความสนใจจากนานาชาติ และนำมาใช้เป็นแนวทางการบริหารความเสี่ยงกันอย่างแพร่หลาย ในปีเดียวกันธนาคารแบร์ริง (Barings Bank) ของประเทศสิงคโปร์ เป็นธนาคารที่เก่าแก่ที่สุดของโลก เกิดการล้มละลายลง เนื่องจากการจัดการดำเนินงาน ทำให้หลายประเทศให้ความสนใจกับการบริหารความเสี่ยงด้านการจัดการดำเนินงานมากขึ้น ส่วนเหตุการณ์ที่ทำให้การบริหารความเสี่ยงได้รับความสนใจมากที่สุดเกิดขึ้นเมื่อวันที่ 11 กันยายน พ.ศ. 2544 เกิดเหตุการณ์ก่อวินาศกรรมผู้ก่อการร้ายจี้เครื่องบินพุ่งชนตึกเวิร์ลเทรด ทำให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศสหรัฐอเมริกาอย่างรุนแรง ส่งผลให้ธุรกิจหลายประเภทให้ความสำคัญและเห็นความจำเป็นในการบริหารความเสี่ยงมากขึ้น ถือได้ว่าเป็นความเสี่ยงที่เกิดขึ้นภายใต้ความไม่แน่นอน ปี ค.ศ. 2002 The Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission : COSO จัดทำกรอบการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร (Enterprise Risk Management Framework) ขึ้น เพื่อใช้เป็นแม่แบบในการบริหารความเสี่ยง(นฤมล สะอาดโคม, 2550ข : 53-55) และสิ่งที่ได้เรียนรู้จากเหตุการณ์คือ การบริหารความเสี่ยงขององค์กร จะต้องดำเนินงานควบคู่กับการกำกับดูแล และการตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเทศไทยประสบกับภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2540 ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศลดค่าเงินบาท (นฤมล สะอาดโคม, 2550ข : 53-55) ทำให้สถาบันการเงินหลายแห่งทั้งภาครัฐและเอกชนได้รับผลกระทบถึงขั้นล้มละลายไป ด้วยเหตุผลหลักคือ ไม่มีมาตรการและเครื่องมือสำหรับใช้ในการบริหารจัดการความเสี่ยงทางการเงินที่ดี หลังจากเหตุการณ์ดังกล่าว ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินหลายแห่งเริ่มมีการจัดตั้งฝ่ายบริหารความเสี่ยงขึ้น เพื่อบริหารความเสี่ยงด้านต่างๆ ของธนาคาร และอีกเหตุการณ์หนึ่งคือ การเกิดคลื่นยักษ์สึนามิ (Tsunami) เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2547 ที่ชายฝั่งทะเลด้านตะวันตกของประเทศไทย เป็นภัยพิบัติที่ทำให้เกิดการสูญเสียชีวิตจำนวนมากและไม่สามารถคาดการณ์ได้ แต่สามารถป้องกันได้โดยการติดตั้งระบบเตือนภัยเพื่ออพยพผู้คนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นถือได้ว่าเป็นความเสี่ยงอีกชนิดหนึ่ง จะเห็นได้ว่าโลกทุกวันนี้เต็มไปด้วยความเสี่ยงในรูปแบบต่างๆ ลักษณะและประเภทของความเสี่ยงที่ต้องเผชิญก็เปลี่ยนไป จึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และมีเครื่องมือที่

ใช้ในการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ เพื่อลดผลกระทบของความเสี่ยงและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

ความหมายของคำว่า “เสี่ยง” (Risk)

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2545) ได้จำกัดความคำว่าความเสี่ยง (Risk) เป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนไม่อาจหลีกเลี่ยงบางอย่างเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นซึ่งวิธีเดียวที่สามารถหลีกเลี่ยงความเสี่ยงได้คือการไม่ทำอะไรเลยแต่ก็หมายความว่า จะไม่สามารถบรรลุผลอะไรได้เช่นกันการบริหารความเสี่ยงเป็นกระบวนการเชิงระบบเพื่อระบุประเมินควบคุมและสื่อสารความเสี่ยงต่างๆที่มีผลต่อชีวิตทรัพย์สินที่มีผลกระทบโดยตรงต่อการบริหารอุปสรรคความไม่แน่นอนและโอกาสที่จะเกิดอย่างมีประสิทธิภาพ

นฤมล สอาดโฉม (2550) ได้จำกัดความคำว่า ความเสี่ยง (Risk) จะแตกต่างกันออกไปตามความเชี่ยวชาญและอาชีพของผู้ให้คำจำกัดความแต่สาระสำคัญของความหมายของคำว่าความเสี่ยงที่เหมือนกันคือความไม่แน่นอนที่อาจนำไปสู่ความสูญเสีย

นิรภัย จันทร์สวัสดิ์ (2551) ได้จำกัดความคำว่า ความเสี่ยง หมายถึง ความสูญเสีย หรือความเสียหาย ที่มีผลกระทบทั้งในรูปตัวเงิน หรือไม่ใช่ตัวเงินต่อธุรกิจหรือองค์กร ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นแก่องค์กรในอนาคต

ธีรพงศ์ คงดาสวัสดิ์ (2551) ได้จำกัดความคำว่า เมื่อองค์กรมีคนเป็นตัวหลักในการดำเนินงานดังนั้นย่อมมีโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงอันเนื่องมาจากการทำงานของคนได้เสมอซึ่งหากองค์กรใดไม่ระวังป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงแล้วเมื่อเกิดความเสี่ยงขึ้นก็จะมีผลกระทบต่อองค์กรนั้นๆ

Carnegie Mellon University (2004) ได้จำกัดความคำว่า ความเสี่ยง (Risk) หมายถึงความเป็นไปได้ในการพบกับความลำบากและความสูญเสีย

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความเสี่ยงเป็นโอกาสหรือความไม่แน่นอนของเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ที่จะเกิดขึ้นทำให้มีผลกระทบต่อองค์กรไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่องค์กรตั้งไว้

ความหมายการบริหารความเสี่ยง (Risk Management)

นฤมล สอาดโฉม (2550) ได้จำกัดความคำว่า การบริหารความเสี่ยงหมายถึงวิธีการบริหารจัดการที่เป็นไปเพื่อการคาดการณ์และลดผลเสียของความไม่แน่นอนที่จะเกิดขึ้นแก่องค์กร ทั้งนี้เพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ชัยเสกฐ์ พรหมศรี (2550) ได้จำกัดความคำว่า การบริหารความเสี่ยง (Risk Management) หมายถึง กระบวนการในการป้องกันอำนาจและทรัพย์สินที่ได้มาโดยการลดโอกาสของการสูญเสีย

ซึ่งมาจากเหตุการณ์ที่ไม่สามารถควบคุมได้นอกจากนี้การบริหารความเสี่ยงยังเป็นกระบวนการที่นำไปสู่การตัดสินใจที่ดีโดยการให้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งต่อความเสี่ยงและผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น

COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Theadway Commission, 2551) ได้จำกัดความคำว่า การบริหารความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการที่ปฏิบัติโดยคณะกรรมการบริษัทผู้บริหารและบุคลากรทุกคนในองค์กรเพื่อช่วยในการกำหนดกลยุทธ์และดำเนินงานโดยกระบวนการบริหารความเสี่ยงได้รับการออกแบบเพื่อให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้เพื่อให้ได้รับความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลในการบรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์กรกำหนดไว้

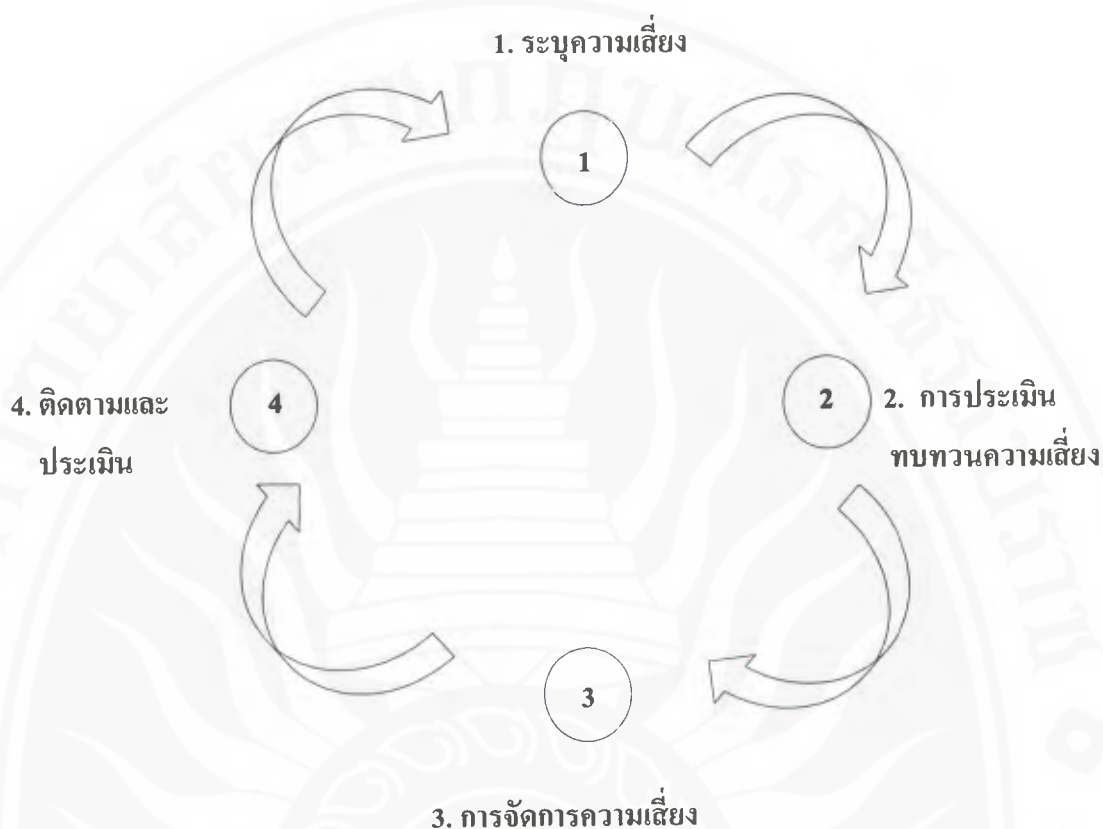
ชื่อภาษาไทย (Rajamani, 2003) ได้จำกัดความคำว่า การบริหารความเสี่ยงเป็นการพยายามสร้างโอกาสของความไม่แน่นอนทางด้านบวกให้มากที่สุดในขณะที่เดียวกันก็พยายามลดโอกาสของความเสี่ยงให้มากที่สุด

แนนซ์ (Nance, 1993 อ้างถึงใน ไพรวลัย คุณาสถิตย์, 2553) ได้จำกัดความคำว่า การจัดการความเสี่ยงเป็นการบริหารที่เฉพาะเจาะจงและถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการบริหารความเสี่ยงเป็นกระบวนการที่ใช้ควบคุมของความไม่แน่นอนของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและลดโอกาสของความสูญเสียที่จะเกิดขึ้นเพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

แนวทางการบริหารความเสี่ยง

1. กระบวนการบริหารความเสี่ยงตามแนวของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2550) การจัดทำระบบบริหารความเสี่ยงของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการมีแนวทางการดำเนินงานตามขั้นตอนต่างๆ สรุปเป็นแผนภาพการดำเนินงาน ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 วงจรบริหารความเสี่ยง

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2550

ขั้นตอนการบริหารความเสี่ยงของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2550) มีดังนี้
การระบุเหตุการณ์ (Event Identification)

จากการพิจารณายุทธศาสตร์เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการรวมทั้งปัจจัยภายในและภายนอกสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดความเสี่ยงให้ครอบคลุมความเสี่ยงทุกประเภท ซึ่งจำแนกไว้ 4 ประเภท ดังนี้

1. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk)
2. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน (Operational Risk)
3. ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk)
4. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Compliance Risk)

จากการกำหนดความเสี่ยงของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการทั้ง 4 ด้าน ได้นำความเสี่ยงต่างๆ มาวิเคราะห์และระบุปัจจัยเสี่ยงได้ข้อสรุปเรียงลำดับดังนี้

1. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk)
 - 1.1 ผลงานวิจัยไม่ได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม
 - 1.2 นโยบายเปลี่ยนแปลงตามผู้บริหารที่เปลี่ยนบ่อย
 - 1.3 โครงสร้างองค์กรใหม่ขาดความเป็นเอกภาพ
2. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน (Operational Risk)
 - 2.1 การปฏิบัติงานในพื้นที่เสี่ยงภัย
 - 2.2 ขั้นตอนการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น
 - 2.3 ขาดการพัฒนาตนเอง
 - 2.4 ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ในการปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร
 - 2.5 ขาดผู้เชี่ยวชาญในการกำหนด TOR ทำให้การดำเนินการไม่เป็นไปตามแผน
 - 2.6 การประสานงานระหว่างหน่วยงานในสังกัด สป.ขาดความคล่องตัว
 - 2.7 การเชื่อมโยงระบบเครือข่ายขาดประสิทธิภาพ
 - 2.8 ขาดความเข้มงวดในการรักษาความปลอดภัยของอาคารสถานที่
 - 2.9 การจัดซื้อจัดจ้างล่าช้า
 - 2.10 ขาดการบริหารสัญญาที่ดี
 - 2.11 บุคลากรขาดความชำนาญเฉพาะด้าน
 - 2.12 ขาดที่ปรึกษาเฉพาะด้าน
3. ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk)
 - 3.1 การเบิกจ่ายเงินงบประมาณไม่ทันในปีงบประมาณ (งบประมาณถูกตัดไป)
 - 3.2 การพัฒนาระบบGFMSยังไม่สมบูรณ์
 - 3.3 ใ้ได้รับเงินงบประมาณไม่เพียงพอ
 - 3.4 การใช้จ่ายเงินงบประมาณผิดประเภท/วัตถุประสงค์
 - 3.5 ระบบการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ไม่สามารถป้องกันการสมยอมกันระหว่างผู้ขาย/ผู้รับจ้าง
 - 3.6 ความผิดพลาดในการอนุมัติวงเงินเกินอำนาจ
 - 3.7 ขาดความร่วมมือจากหน่วยงานในการจัดส่งรายงานการใช้จ่ายเงินงบประมาณอย่างสม่ำเสมอ
 - 3.8 ทรัพย์สินของทางราชการสูญหาย

4. ความเสี่ยงด้านกฎระเบียบ (Compliance Risk)

- 4.1 ขาดการกำกับควบคุมการนำซอฟต์แวร์มาใช้
- 4.2 ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องกฎระเบียบ
- 4.3 ขาดการกำกับควบคุมการปฏิบัติตามระเบียบพัสดุ

การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

จากการระบุความเสี่ยงไว้ 4 ประเภท ได้มีการประเมินความเสี่ยงโดยประเมินว่าแต่ละปัจจัยเสี่ยงมีโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) มากน้อยเพียงใดและหากเกิดขึ้นแล้วจะส่งผลกระทบต่อองค์กรรุนแรงเพียงใดโดยมีการวัดและจัดลำดับความเสี่ยง

กลยุทธ์ในการจัดการความเสี่ยง

1. Take (การยอมรับ) หมายถึง ยอมรับความเสี่ยงที่เกิดจากการปฏิบัติงานและภายใต้ระดับความเสี่ยงที่องค์กรสามารถยอมรับได้
2. Treat (การลด) หมายถึง การดำเนินการเพิ่มเติมเพื่อลดโอกาสเกิดหรือผลกระทบของความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
3. Terminate (การหลีกเลี่ยง) หมายถึง การดำเนินการเพื่อยกเลิกหรือหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงทั้งนี้หากทำการใช้กลยุทธ์นี้อาจต้องทำการพิจารณาว่าดูประสงคว่าสามารถบรรลุได้หรือไม่เพื่อทำการปรับเปลี่ยนต่อไป
4. Transfer (การร่วมจัดการ) หมายถึง การร่วมจัดการโดยแบ่งความเสี่ยงบางส่วนกับบุคคลหรือองค์กรอื่น

การจัดทำแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Profile)

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาโอกาส/ความถี่ที่จะเกิดเหตุการณ์ (Likelihood) และระดับผลกระทบ (Consequent) ของแต่ละปัจจัยเสี่ยงแล้วได้นำผลที่ได้มาพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและผลกระทบของความเสี่ยงต่อส่วนราชการว่าก่อให้เกิดความเสี่ยงในระดับใด (ระดับความเสี่ยง = โอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ X ผลกระทบที่เกิดจากความเสียหาย (Likelihood X Consequent) ซึ่งจัดแบ่งเป็น 4 ระดับสามารถแสดงเป็นแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Profile) โดยใช้เกณฑ์ในการแบ่งดังนี้

1. ระดับความเสี่ยงต่ำ (Low) คะแนนระดับความเสี่ยง < หรือ = 3 คะแนน หมายถึง ระดับที่ยอมรับได้โดยไม่ต้องควบคุมความเสี่ยงไม่ต้องมีการจัดการเพิ่มเติม
2. ระดับความเสี่ยงปานกลาง (Medium) คะแนนระดับความเสี่ยง 4 – 9 คะแนน หมายถึง ระดับที่พอยอมรับได้แต่ต้องมีการควบคุมเพื่อป้องกันไม่ให้ความเสี่ยงเคลื่อนย้ายไปยังระดับที่รับไม่ได้

3. ระดับความเสี่ยงสูง (High) คะแนนระดับความเสี่ยง 10 – 16 คะแนน หมายถึง ระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้โดยต้องจัดการความเสี่ยงเพื่อให้อยู่ในระดับที่รับได้

4. ระดับความเสี่ยงสูงมาก (Extreme) คะแนนระดับความเสี่ยง 17 – 25 คะแนน หมายถึง ระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้จำเป็นต้องเร่งจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ทันที

แนวทางในการติดตามและประเมินผล

การติดตามผลเป็นการติดตามผลภายหลังจากได้ดำเนินการตามแผนการบริหารความเสี่ยงแล้วเพื่อให้มั่นใจว่าแผนการบริหารความเสี่ยงนั้นมีประสิทธิภาพทั้งสาเหตุของความเสี่ยงที่มีผลต่อความสำเร็จความรุนแรงของผลกระทบวิธีการบริหารจัดการกับความเสี่ยงรวมถึงค่าใช้จ่ายของการควบคุมมีความเหมาะสมกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง โดยมีเป้าหมายในการติดตามผลคือ

1. เป็นการประเมินคุณภาพและความเหมาะสมของวิธีการจัดการความเสี่ยงรวมทั้งติดตามผลการจัดการความเสี่ยงที่ได้มีการดำเนินการไปแล้วว่าบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของการบริหารความเสี่ยงหรือไม่

2. เป็นการตรวจสอบความคืบหน้าของมาตรการควบคุมที่มีการทำเพิ่มเติมว่าแล้วเสร็จตามกำหนดหรือไม่สามารถลดโอกาสหรือผลกระทบของความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้หรือไม่

การประเมินผลการปฏิบัติงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดแนวทางการประเมินผลการปฏิบัติงานใน 2 ลักษณะคือ

1. การประเมินผลระหว่างการปฏิบัติงาน (Ongoing Monitoring) โดยจะประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนบริหารความเสี่ยงเพื่อติดตามว่ากระบวนการงานต่างๆ ได้มีการดำเนินการตามมาตรการ/กิจกรรมควบคุมที่ได้กำหนดไว้หรือไม่และสามารถลดความเสี่ยงที่เกิดขึ้นหรืออาจจะเกิดขึ้นได้หรือไม่หรือมีเหตุการณ์/สถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นนอกเหนือจากที่ได้คาดการณ์ไว้จะได้นำเสนอต่อคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงและคณะทำงานบริหารความเสี่ยงเพื่อปรับแผนบริหารความเสี่ยงและดำเนินการปรับแก้ไขได้อย่างทันทั่วทั้งที่โดยความถี่ในการติดตามประเมินผลจากกิจกรรมควบคุมเป็นรายไตรมาสและในกรณีพิเศษหากพบว่าการเปลี่ยนแปลงที่มีสาระสำคัญอาจจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงเป็นกรณีพิเศษก็ได้

2. การประเมินผลโดยการรายงานเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้โดยคณะกรรมการจะประเมินผลดังนี้

- มีการปฏิบัติตามมาตรการ/กิจกรรมควบคุมที่ได้กำหนดไว้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์หรือไม่

- การปฏิบัติตามกิจกรรมควบคุมนั้นสามารถลดความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลหรือไม่

- มีข้อบกพร่องหรือสถานการณ์ใดๆ ที่มีผลกระทบต่อการบริหารความเสี่ยงที่ควรได้รับความสนใจแก้ไขหรือปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นหรือไม่

กระบวนการบริหารความเสี่ยงตามแนวของ COSO

COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Theadway Commission) (2551) ได้ให้แนวทางว่าองค์กรที่นำกรอบการบริหารความเสี่ยงไปปฏิบัติได้อย่างประสบผลสำเร็จ มีขั้นตอนที่สำคัญของการบริหารความเสี่ยงดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting)

การกำหนดวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติการการรายงานและการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ทุกองค์กรจะเผชิญกับความเสี่ยงที่หลากหลายทั้งจากแหล่งภายในและภายนอกการกำหนด วัตถุประสงค์เป็นเงื่อนไขเบื้องต้นที่จะทำให้สามารถระบุเหตุการณ์ประเมินความเสี่ยงและ ตอบสนองต่อความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพวัตถุประสงค์จะต้องสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงที่ องค์กรยอมรับได้ (Risk Appetite) ซึ่งเป็นตัวกำหนดระดับของช่วงความเบี่ยงเบนของความเสี่ยงที่ ยอมรับได้ขององค์กร (Risk Tolerance Levels)

2. การระบุเหตุการณ์ (Event Identification)

ฝ่ายบริหารจะระบุเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นว่าหากเหตุการณ์เหล่านั้นขึ้นแล้วจะมี ผลกระทบที่เป็นโอกาสหรือเป็นอุปสรรคต่อความสามารถในการดำเนินกลยุทธ์ให้สำเร็จและบรรลุ วัตถุประสงค์ขององค์กรหรือไม่เหตุการณ์ที่มีผลกระทบในเชิงลบหรือเป็นอุปสรรคก็คือความเสี่ยง ซึ่งฝ่ายบริหารจะต้องประเมินและตอบสนองต่อความเสี่ยงนั้นเหตุการณ์ที่มีผลกระทบในเชิงบวกก็ คือโอกาสซึ่งฝ่ายบริหารจะนำโอกาสนั้นไปพิจารณาในกระบวนการกำหนดกลยุทธ์วัตถุประสงค์ใน การระบุเหตุการณ์ฝ่ายบริหารจะต้องพิจารณาถึงปัจจัยต่างๆ ทั้งจากภายในและภายนอกองค์กรที่อาจ ก่อให้เกิดความเสี่ยงและโอกาส โดยจะต้องพิจารณาให้ครอบคลุมทั่วทั้งองค์กร

3. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

การประเมินความเสี่ยงจะช่วยให้แต่ละองค์กรพิจารณาถึงเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้น และมีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรฝ่ายบริหารจะประเมินเหตุการณ์จาก 2 มุมมองซึ่งได้แก่โอกาสที่จะเกิดและผลกระทบซึ่งโดยปกติแล้วจะใช้ทั้งวิธีการเชิงคุณภาพและเชิง ปริมาณร่วมกันองค์กรจะพิจารณาผลกระทบทั้งในเชิงบวกและเชิงลบจากเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้น ทั้งในรายเหตุการณ์หรือตามประเภทของเหตุการณ์นั้นและตลอดทั่วทั้งองค์กรนอกจากนี้จะต้องมี

การประเมินความเสี่ยงบนพื้นฐานของความเสี่ยงที่มีอยู่ตามธรรมชาติ (Inherent Risk) และความเสี่ยงที่เหลืออยู่ (Residual Risk)

4. การตอบสนองต่อความเสี่ยง (Risk Response)

เมื่อได้มีการประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องแล้วฝ่ายบริหารจะพิจารณาว่าตอบสนองต่อความเสี่ยงอย่างไรวิธีการตอบสนองต่อความเสี่ยงรวมถึงการหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Avoidance) การลดความเสี่ยง (Reduction) การหาผู้ร่วมรับความเสี่ยง (Sharing) และการยอมรับความเสี่ยง (Acceptance) ในการพิจารณาว่าจะตอบสนองต่อความเสี่ยงอย่างไรนั้นฝ่ายบริหารจะประเมินผลกระทบที่มีต่อโอกาสที่จะเกิดและผลกระทบของความเสี่ยงรวมทั้งต้นทุนและประโยชน์ที่ได้รับเพื่อเลือกวิธีการตอบสนองต่อความเสี่ยงที่ทำให้ความเสี่ยงที่เหลืออยู่ภายในช่วงความเบี่ยงเบนของความเสี่ยงที่ยอมรับได้ฝ่ายบริหารจะระบุโอกาสที่อาจจะมีอยู่และมองความเสี่ยงในระดับองค์กรหรือความเสี่ยงในภาพรวมแล้วจึงพิจารณาว่าความเสี่ยงที่เหลืออยู่โดยรวมนั้นอยู่ในระดับความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้หรือไม่

5. กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

กิจกรรมการควบคุมคือนโยบายและวิธีปฏิบัติที่จะช่วยให้มั่นใจว่าได้มีการดำเนินการตามแนวทางการตอบสนองต่อความเสี่ยงที่ได้วางไว้กิจกรรมการควบคุมเกิดขึ้นในทุกๆระดับทุกหน้าที่งานทั่วทั้งองค์กรกิจกรรมการควบคุมประกอบไปด้วยกิจกรรมหลายๆกิจกรรมที่แตกต่างกันเมื่อได้กำหนดวิธีการตอบสนองต่อความเสี่ยงแล้วฝ่ายบริหารจะระบุกิจกรรมการควบคุมที่จะช่วยให้มั่นใจว่าได้มีการดำเนินการตอบสนองต่อความเสี่ยงอย่างเหมาะสมและทันเวลา กิจกรรมการควบคุมเชื่อมโยงและสอดคล้องกับประเภทของการตอบสนองต่อความเสี่ยงทั้ง 4 ประเภท คือการหลีกเลี่ยงการลดการหาผู้ร่วมรับความเสี่ยงและการยอมรับความเสี่ยง

6. สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงจะต้องถูกระบุบันทึกและจัดเก็บไว้และสื่อสารในรูปแบบและกรอบเวลาที่ช่วยทำให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินงานตามความรับผิดชอบของตนได้ระบบสารสนเทศใช้ข้อมูลทั้งที่ผลิตภายในองค์กรและข้อมูลจากแหล่งภายนอกซึ่งช่วยสนับสนุนสารสนเทศสำหรับการบริหารความเสี่ยงและการตัดสินใจที่อยู่บนพื้นฐานของสารสนเทศซึ่งสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ขององค์กรการสื่อสารที่มีประสิทธิผลจะเกิดขึ้นไหลไปสู่ระดับล่างข้ามหน่วยงานและขึ้นสู่ระดับบนขององค์กรบุคลากรทุกคนต้องได้รับข่าวสารที่ชัดเจนจากผู้บริหารระดับสูงว่าความรับผิดชอบในเรื่องการบริหารความเสี่ยงขององค์กรถือเป็นสำคัญและต้องดำเนินการอย่างจริงจังทุกคนต้องเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนในการบริหารความ

เสี่ยงขององค์กรรวมทั้งต้องเข้าใจว่ากิจกรรมของแต่ละบุคคลเกี่ยวข้องกับงานของบุคคลอื่นอย่างไร ทุกคนต้องมีช่องทางและวิธีการสื่อสารข้อมูลที่สำคัญย้อนกลับไปสู่ระดับบน

7. การติดตามประเมินผล

การบริหารความเสี่ยงขององค์กรจะต้องมีการติดตามประเมินผลและประเมินแต่ละองค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยงขององค์กรที่มีอยู่จริงและยังทำหน้าที่ได้ตามที่กำหนดตามช่วงเวลาการติดตามประเมินผลสามารถทำได้โดยใช้วิธีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องในแต่ละกิจกรรมหรือการประเมินแยกต่างหากหรือใช้ทั้ง 2 วิธีร่วมกันการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องจะเกิดขึ้นในการดำเนินกิจกรรมทางการบริหารตามปกติส่วนการประเมินแยกต่างหากนั้น การกำหนดขอบเขตและระดับจะขึ้นอยู่กับ การประเมินความเสี่ยงและประสิทธิผลของวิธีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องข้อบกพร่องที่พบจากการติดตามประเมินผลการบริหารความเสี่ยงขององค์กรจะรายงานต่อผู้บังคับบัญชา

กระบวนการบริหารความเสี่ยงตามแนวของธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาล (2550) กล่าวว่า การตัดสินใจของผู้บริหารทุกระดับจะต้องเผชิญกับความเสี่ยงที่จะต้องเผชิญและต้องเอาชนะความเสี่ยงได้นั้นผู้บริหารจำเป็นต้องรู้และเข้าใจวงจรความเสี่ยง (Risk Cycle Model) เพื่อจะได้นำมาใช้ในการบริหารจัดการความเสี่ยงตามวัตถุประสงค์นั้นๆการที่มีต้นแบบความเสี่ยงทำให้ผู้บริหารได้มองเห็นภาพรวมของความเสี่ยงทั้งหมดรวมทั้งการนำผลการปฏิบัติตามต้นแบบวงจรความเสี่ยงมาวางแผนการตรวจสอบต้นแบบวงจรความเสี่ยงประกอบด้วย

1. ทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ขององค์กร (Understanding Key Organization Objectives) เพื่อให้บุคลากรทุกคนได้เข้าใจทิศทางและจุดมุ่งหมายการที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กรต้องอาศัยการสนับสนุนจากองค์ประกอบของวัตถุประสงค์หลักซึ่งประกอบด้วย

1.1 นโยบาย (Policies) เป็นข้อเสนอแนะกว้างๆที่กำหนดขึ้นเพื่อช่วยเหลือผู้บริหารในการพิจารณาจุดมุ่งหมายเชิงกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ตลอดจนกำหนดแนวทางการปฏิบัติและการควบคุม

1.2 กระบวนการปฏิบัติ (Procedures) เป็นชุดงานย่อยของนโยบายที่อธิบายถึงวิธีปฏิบัติงานแต่ละขั้นตอนเพื่อทำให้นโยบายประสบความสำเร็จเป็นวิธีการที่เลือกไว้โดยเฉพาะหรือที่กำหนดไว้เป็นมาตรฐานสำหรับการดำเนินงานในอนาคตวิธีการปฏิบัติอาจจะระบุให้เห็นถึงลำดับขั้นตอนของการทำงานที่บุคคลหลายๆฝ่ายที่เกี่ยวข้องอยู่จะต้องกระทำเพื่อให้บรรลุถึงสิ่งที่มุ่งหวังเอาไว้

1.3 กฎข้อบังคับ (Rules) เป็นชุดงานย่อยของนโยบายเช่นเดียวกับวิธีปฏิบัติโดยที่กฎข้อบังคับจะเป็นข้อกำหนดให้กระทำหรือห้ามมิให้กระทำตามเงื่อนไขที่กำหนดนั้นกฎข้อบังคับจะต่างกับวิธีปฏิบัติตรงที่กฎข้อบังคับไม่บ่งบอกถึงวิธีปฏิบัติที่เป็นลำดับขั้นตอน

1.4 กลยุทธ์ (Strategies) เป็นส่วนผสมของเป้าหมายและนโยบายหลักที่สำคัญที่จะทำให้เกิดผลโดยเฉพาะในเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามที่ต้องการภายใต้เงื่อนไขข้อจำกัดของทรัพยากรกลยุทธ์อาจจัดเป็นแผนใดอย่างหนึ่งซึ่งมักใช้ในความหมายที่คลุมถึงแผนงานใหญ่ทั้งหมดขององค์กรหรือส่วนใหญ่ของงานการจัดทำแผนกลยุทธ์เป็นกระบวนการของการตัดสินใจเลือกสิ่งต่างๆเพื่อมาดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร

2. การสำรวจความเสี่ยง (Risk Survey) ผู้บริหารควรมอบหมายให้ผู้ที่รับผิดชอบชั้น โดยเฉพาะทำหน้าที่สำรวจความเสี่ยงอาจเป็น

2.1 ฝ่ายตรวจสอบหรือผู้ตรวจสอบภายใน

2.2 แต่งตั้งผู้รับผิดชอบเป็นฝ่ายบริหารความเสี่ยง

2.3 มอบหมายให้มีคณะทำงานจากผู้เชี่ยวชาญของหน่วยงานต่างๆเป็นคณะทำงานเฉพาะกิจจนกว่ากิจกรรมการสำรวจความเสี่ยงแต่ละครั้งจะแล้วเสร็จ แหล่งข้อมูลที่จะสำรวจอาจมาได้ 2 ทาง คือ

2.3.1 ข้อมูลภายในได้แก่ระบบงานรายงานต่างๆระเบียบคำสั่งตัวเลขสถิติหรือจากการสัมภาษณ์บุคคลภายในองค์กร

2.3.2 ข้อมูลภายนอกอันได้แก่การติดต่อขอเอกสารข้อมูลข่าวสารหรือสถิติจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากหนังสือพิมพ์หรือจากการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง

3. การค้นหาและระบุความเสี่ยง (Risk Identification) เป็นการค้นหาความเสี่ยงที่ต้องการจากข้อมูลต่างๆ

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับความเสี่ยงของกิจกรรมนั้นๆเช่น วัตถุประสงค์ค้นหาความเสี่ยงเรื่องการเงิน

3.2 ข้อมูลทุติยภูมิเป็นข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับตัวเลขแต่เป็นข้อมูลสนับสนุนสามารถนำมาเชื่อมโยงให้เห็นสาเหตุ

4. การวิเคราะห์ความเสี่ยง (Risk Analysis) การวิเคราะห์ขึ้นอยู่กับลักษณะความเสี่ยงและชนิดของเครื่องมือที่จะพิจารณาใช้ในการวิเคราะห์ที่นิยมกันคือการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ (Comparative Analysis) เทคนิคการวิเคราะห์เช่นเทคนิคก้างปลาการทดสอบอย่างมีเหตุผลเป็นต้น การวิเคราะห์เป็นเรื่องของการเปรียบเทียบระหว่างเรื่องของการคาดหวัง (Expectation) กับข้อมูลจริง (Real Data) เพื่อทำการระบุให้ทราบถึงเรื่องความผิดปกติที่เบี่ยงเบนไปจากที่คาดหมายไว้การ

แสดงให้เห็นถึงความผิดปกติที่ไม่คาดคิดรายการที่ไม่เป็นไปตามปกติธรรมดาผลการวิเคราะห์นำไปประเมินและจัดลำดับความเสี่ยงต่อไป

5. การประเมินและจัดลำดับความเสี่ยง (Risk Assessing and Ranking) การประเมินความเสี่ยงความเสี่ยงมีทั้งรูปธรรมและนามธรรมแต่หลักการประเมินจะต้องทำให้เห็นถึงความชัดเจนแปลผลออกมาเป็นเชิงรูปธรรมที่สัมผัสได้วัดได้กล่าวคือวัดเป็นจำนวนได้และวัดเป็นเวลาได้ การจัดลำดับความเสี่ยงอาจจัดเป็น

A = ความเสี่ยงสูง (High)

B = ความเสี่ยงปานกลาง (Medium)

C = ความเสี่ยงต่ำ (Low)

เมื่อสรุปผลออกมาได้แล้วจึงนำไปบริหารความเสี่ยงต่อไป

6. การบริหารความเสี่ยง (Risk Management) การบริหารความเสี่ยงถือเป็นหัวใจของความสำเร็จขององค์กร โดยตรงทั้งนี้เพราะความเสี่ยงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กรดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของฝ่ายจัดการที่ต้องรับผิดชอบบริหารความเสี่ยงให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร โดยมีหลักการดังนี้

6.1 การยอมรับความเสี่ยงกลยุทธ์ที่สำคัญในการบริหารความเสี่ยงคือจะต้องยึดหลักการเปรียบเทียบต้นทุน (Cost) ในการจัดความเสี่ยงกับผลประโยชน์ (Benefit) ที่จะได้รับจากการไม่มีความเสี่ยงนั้นที่จะต้องให้มีความคุ้มค่า (เจริญ เจริญวัฒน์, 2546; อ้างถึงใน ทร สุนทรายุทธ, 2550) หากเมื่อใดหากเกิดความไม่คุ้มค่าที่จะต้องมาคอยกำจัดความเสี่ยงนั้นหรือคอยป้องกันความเสี่ยงนั้นถือว่าเป็นความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Acceptable Risk) ที่ไม่จำเป็นต้องเสียค่าใช้จ่ายในการควบคุม

6.2 การถ่ายโอนความเสี่ยงความเสี่ยงบางอย่างไม่สามารถป้องกันได้ซึ่งเกิดขึ้นได้เสมอวิธีที่ผู้บริหารใช้บ่อยๆ ได้แก่วิธีการถ่ายโอนความเสี่ยงไปที่อื่น โดยการทำประกันภัยกับบริษัทประกันภัยหรือประกันชีวิตให้กับบุคคลากรเป็นต้น

6.3 การวางระบบควบคุมภายในการออกแบบควบคุมภายในที่เหมาะสมเพื่อป้องกันความเสี่ยงลักษณะต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพประหยัดและเกิดประสิทธิผล เช่นสร้างระบบการตรวจสอบภายในที่มีคุณภาพ

7. การตรวจสอบความเสี่ยง (Risk Audit) เป็นกระบวนการที่เกี่ยวกับการควบคุมกำกับและติดตามผลว่ากลไกการบริหารความเสี่ยงมีการปฏิบัติตามหรือไม่เพียงใดโดย

7.1 การสอบทานความเสี่ยงและการควบคุมภายในโดยใช้การตรวจสอบภายใน (Internal Auditors) เพื่อเป็นการตรวจสอบความเสี่ยงที่เริ่มต้นได้

7.2 การประเมินควบคุมภายในตามปกติความเสี่ยงจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อการควบคุมที่หละหลวมหากมีสูงย่อมเกิดความเสี่ยงสูงในทางตรงข้ามหากที่ใดมีความเสี่ยงต่ำการควบคุมภายในมักมีความเข้มงวดมาก

7.3 การวางมาตรการปรับปรุงแก้ไขเมื่อพบจุดอ่อนของการควบคุมจะต้องมีการวางมาตรการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

7.4 การสร้างสัญญาณเตือนภัยกระบวนการบริหารความเสี่ยงที่ดีจะต้องมีแบบเตือนภัยที่ดีมีประสิทธิภาพเมื่อเกิดเหตุการณ์ร้ายแรงใดๆ ขึ้นผู้บริหารและผู้รับผิดชอบการบริหารความเสี่ยงจะต้องสามารถเตรียมการรับมือได้ล่วงหน้าเพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้ ทั้งนี้ในการบริหารจัดการความเสี่ยงให้ได้ผลจำเป็นต้องมีกลยุทธ์ในการจัดการความเสี่ยงโดยหาวิธีการควบคุมจนเป็นที่พอใจหน่วยงานที่รับผิดชอบความเสี่ยงได้แก่หน่วยงานควบคุมภายในและหน่วยงานตรวจสอบภายในการค้นหาการระบุความเสี่ยงเช่นการสร้างตารางความสัมพันธ์ระหว่างโอกาสการเกิดความเสี่ยงกับขนาดของความเสี่ยงทำให้ทราบว่าความเสี่ยงขนาดไหนและโอกาสจะเกิดความเสี่ยงการประเมินและการจัดอันดับความเสี่ยงทำให้เข้าใจความรุนแรงของความเสี่ยงการวิเคราะห์ความเสี่ยงโดยใช้ผังการไหลของกิจกรรมทำให้เห็นการเคลื่อนไหวง่ายต่อการเข้าใจกลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงเป็นวิธีการที่จะบริหารและควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในสถานะที่สามารถยอมรับได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้ศึกษาได้สังเคราะห์ตัวแปรเพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาปัจจัยทางการบริหารความเสี่ยงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์แนวทางการบริหารความเสี่ยง

การบริหารความเสี่ยง	แหล่งอ้างอิง									
	George E. (2008)	Mark S. (2002)	Coso (2551)	นฤมล สอาดโคม (2550)	ชัยเสถียร พรหมศรี (2550)	ธรร สุนทรายุทธ (2550)	แผนบริหารความเสี่ยงของสำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2550)	เกรียงศักดิ์ งามคุณานนท์ (2552)	ไพโรจน์ คุณาสติพิชัย (2553)	รวม
1. การกำหนดวัตถุประสงค์			✓			✓			✓	3
2. การสำรวจความเสี่ยง						✓				1
3. การระบุความเสี่ยง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
4. การวิเคราะห์ความเสี่ยง	✓				✓	✓				3
5. การประเมินความเสี่ยง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9
6. การสร้างแผนภูมิความเสี่ยง			✓	✓						2
7. การบริหารจัดการความเสี่ยง	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
8. สารสนเทศ/การสื่อสาร			✓							1
9. การติดตาม/ประเมินผล ความเสี่ยง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	9

จากตารางที่ 1 ได้ศึกษาจากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้ศึกษาได้สรุปขั้นตอนและนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาสภาพการดำเนินการบริหารความเสี่ยงด้านงานวิชาการในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) อำเภอหัวไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 และหาแนวทางในการบริหารความเสี่ยงด้านงานวิชาการใน 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การระบุความเสี่ยง 2) การประเมินความเสี่ยง 3) การบริหารความเสี่ยง 4) การติดตามผลความเสี่ยง

การบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษา

การบริหารความเสี่ยงถือเป็นเครื่องมือหรือผู้ช่วยของผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของงานกลุ่มสาระการเรียนรู้และกลุ่มการบริหารในโรงเรียนรวมทั้งเสนอแนะแนวทางหรือมาตรการที่จะทำให้ผลการดำเนินงานมีประสิทธิภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่งานกลุ่มสาระการเรียนรู้และกลุ่มการบริหารงานที่กำหนดการ

บริหารความเสี่ยงเป็นการสนับสนุนและเพิ่มคุณค่าให้กับการปฏิบัติงานซึ่งจำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์การวางแผนการตรวจสอบการนำแผนสู่การปฏิบัติการติดตามผลและการรายงานผลการตรวจสอบภายในเป็นเรื่องสำคัญเพราะจะเป็นหลักประกันว่าการทำงานในองค์กรจะบรรลุเป้าหมายหรือไม่

ดังนั้นงานกลุ่มสาระการเรียนรู้และกลุ่มการบริหารในโรงเรียนจึงจำเป็นที่จะต้องมีการประเมินความเสี่ยงเข้ามาเกี่ยวข้องในปีงบประมาณ 2552 สำนักงาน ก.พ.ร. ได้กำหนดตัวชี้วัดในมิติที่ 3 มิติด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการระดับความสำเร็จของการตรวจสอบภายใน ได้กำหนดตัวชี้วัดกำหนดเป็น (Milestone) 5 ระดับขั้นต่ำก็คือระดับที่ 3 จะต้องทำให้ได้คือจะต้องมีการจัดทำแผนตรวจสอบตามผลการประเมินความเสี่ยงของกิจกรรมหรือหน่วยงานเป็นจุดที่ต้องให้ความสำคัญปัจจุบันการบริหารความเสี่ยง (Risk Management) เป็นเรื่องของการบริหารความเสี่ยงที่ทุกหน่วยงานต้องดำเนินการการบริหารความเสี่ยงคือทำอย่างไรให้ปัญหาอุปสรรคต่างๆที่มีทั้งภายในและภายนอกองค์กรไม่มาเป็อุปสรรคทำให้ไม่บรรลุเป้าหมายดังนั้นเราต้องรู้เข้าใจและปฏิบัติได้

ความเสี่ยงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องทั้งปัจจัยภายในและภายนอกเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงการประเมินความเสี่ยงเป็นการประเมินระบบงานระบบการปฏิบัติงานระบบการจัดการความเสี่ยงเพื่อเชื่อมโยงกับเป้าหมายขององค์กรและจะมองเห็นภาพว่าการประเมินความเสี่ยงจะต้องสร้างฐานมาจากระบบงานมีมาตรฐานมีประสิทธิภาพวิเคราะห์ให้ออกผู้ตรวจสอบภายในต้องวิเคราะห์ให้ออกโดยมีความเข้าใจของระบบงานเป้าหมายหน่วยงานวิธีการปฏิบัติและวิเคราะห์ออกมาเป็นการระบุความเสี่ยงรู้รายงานให้ผู้บริหารโรงเรียนได้รับทราบผู้ตรวจสอบภายในต้องเป็นผู้มีความรู้เข้าใจภารกิจของหน่วยงานอย่างถ่องแท้ไม่ใช่รู้แค่ด้านเดียวต้องรู้ภาพกว้างรู้ภารกิจขององค์กรเป้าหมายองค์กรจะดำเนินไปทางไหนสามารถวิเคราะห์เชื่อมโยงได้ตั้งแต่ระบบงานภารกิจแผนงานกิจกรรมไปสู่เป้าหมายและขั้นตอนการเสนอแนะไปผู้บริหารโรงเรียนไม่ควรเสนอเพียงข้อเท็จจริงของปัจจัยความเสี่ยงเท่านั้นควรจะต้องมีข้อเสนอแนะบางประการว่าควรจัดการอย่างไรให้เกิดความเหมาะสมวิธีการดำเนินการในเรื่องการตรวจสอบภายในได้ปรับแนวคิดจากเดิมในอดีตเรามักคิดว่าการตรวจสอบภายในเป็นเรื่องของการจับผิดว่าใครทำอะไร ไม่ถูกต้องคือเป็นการบริหารงานตามระเบียบว่าใครทำผิดถูกระเบียบแต่การทำงานในด้านเดียวโดยใช้กฎระเบียบเป็นตัวตั้งไม่ได้เกิดประโยชน์เพราะไม่ได้ช่วยครอบคลุมภารกิจขององค์กรทั้งหมดในภาพรวมขณะนี้ได้มีการปรับแนวคิดใหม่ว่าการตรวจสอบภายในต้องครอบคลุมภารกิจเป้าหมายรู้ว่าเป้าหมายปลายทางจะทำอะไรให้บรรลุผลจึงจำเป็นต้องมีการประเมินความเสี่ยงเข้ามาภารกิจของการตรวจสอบภายในจึงครอบคลุมมากขึ้นเมื่อเป็นเช่นนี้การตรวจสอบภายในจะต้องมีการวางแผนคือเริ่มจากการวิเคราะห์

ข้อมูลและสภาพแวดล้อมหน่วยงานประกอบการประเมินความเสี่ยงและจัดลำดับความสำคัญ ก่อนหลังให้เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่เราต้องจัดลำดับความสำคัญให้สอดคล้องกับกำลังคน

สาระสำคัญของการประเมินความเสี่ยงนั้นทุกคนที่เกี่ยวข้องจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับเทคนิควิธีว่าการประเมินความเสี่ยงจะมีอะไรบ้างและจะสามารถประยุกต์ได้ว่าเทคนิคจะสามารถนำไปใช้ในหน่วยงานได้อย่างไรจะมีการแสดงตัวอย่างความเสี่ยงซึ่งความเสี่ยงมาจากหลายสาเหตุมาจากสภาพแวดล้อมทั้งภายในและนอกองค์กรความเสี่ยงที่เกิดจากกระบวนการทำงานและความเสี่ยงจากที่เราไม่มีข้อมูลไม่ดีพอหน่วยงานมีข้อมูลไม่มีคุณภาพไม่เป็นปัจจุบันไม่ถูกต้องถือเป็นความเสี่ยงของหน่วยงานในขั้นต้นถ้าจะลดความเสี่ยงของการดำเนินงานเราต้องจัดระบบข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศให้มีคุณภาพสภาพแวดล้อมภายนอกเริ่มต้นจากการเปลี่ยนแปลงของนโยบาย รัฐบาลก็ต้องทำแผนการบริหารราชการแผ่นดินฉบับใหม่ออกกฎหมายข้อบังคับใหม่ส่วนภายในก็จะเกี่ยวข้องกับการปรับโครงสร้างหน่วยงานที่สำคัญจุดที่เปลี่ยนได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม องค์กรการรวมตัวของหน่วยงานตามโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการหน่วยงานการศึกษาเหมือนกันก็มีวัฒนธรรมต่างกันต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของผู้บริหารว่าจะสร้างเอกภาพความสามัคคีได้หรือไม่

นอกจากนี้การฝึกปฏิบัติวิเคราะห์ความเสี่ยง ประกอบด้วย มิติกลยุทธ์การปฏิบัติงานเป็นกิจกรรมที่ดีที่ก่อประโยชน์แก่งานกลุ่มสาระการเรียนรู้และกลุ่มการบริหารในโรงเรียนโดยเฉพาะ ในด้านตรวจสอบภายในเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้ตรวจสอบภายในของโรงเรียนตลอดจนเกิดทักษะนำไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

การบริหารงานวิชาการ

ความหมายการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ เป็นงานสำคัญสำหรับผู้บริหาร เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาและมีผู้ให้ความหมายการบริหารวิชาการไว้หลากหลายดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546) ได้จำกัดความคำว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษา โดยมีการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียน การสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

คมเดช สีหาฤทธิ์ (2547) ได้จำกัดความคำว่า การบริหารงาน การวางแผนวิชาการงาน การเรียนการสอน งานวัสดุประกอบหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน งานวัดและประเมินผล ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนและงานประเมินผลงานวิชาการ

เสาวณี ศรีพุทธรัตน์และคณะ (2548) ได้จำกัดความคำว่า งานวิชาการในโรงเรียนเป็นกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพที่สุด ดังนั้นงานวิชาการโรงเรียน จึงหมายถึง การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ต่างๆ ให้แก่นักเรียน ตลอดจนการอบรมศีลธรรมจรรยาและความประพฤติของนักเรียนเพื่อให้เป็นคนดีมีความรู้ความสามารถที่จะนำมาเลี้ยงชีพได้มีความสุข ความพอใจตามมาตรฐาน และสภาพความเป็นอยู่และช่วยเหลือเพื่อนบ้านและสังคมตามสมควร

ชัยญา อภิบาลกุล (2550) ได้จำกัดความคำว่า งานบริหารวิชาการ หมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่กระบวนการกำหนดนโยบาย การวางแผนการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการเรียนการสอนเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

ถาวร ศรีเกตุ (2551) ได้จำกัดความคำว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษา โดยมีการจัดกิจกรรมทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

สันติ บุญภิรมย์ (2552) ได้จำกัดความคำว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารจัดการกิจกรรมทุกชนิดทุกประเภทที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนและบริหารสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น เปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ไปหล่อเลี้ยงหัวใจการบริหารจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดของงานวิชาการที่สามารถทำให้งานวิชาการเกิดพลวัต (Academic Affairs Dynamic) อยู่ตลอดเวลาส่งผลต่อประสิทธิภาพประสิทธิผล และคุณภาพของการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดไปจากความหมายของการบริหารงานวิชาการ

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า งานวิชาการในโรงเรียนเป็นกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของนักเรียนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

กมล ภู่งประเสริฐ (2544) ได้กล่าวถึง ในการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่คาดหวังนั้น ประกอบด้วยงานหลายๆ ด้าน ได้แก่ งานเกี่ยวกับหลักสูตรซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแนวความคิด ในการปฏิรูปการศึกษา สถานศึกษาจะต้องนำหลักสูตรแกนกลางเป็นหลักสูตรสถานศึกษาร่วมกับสาระการเรียนรู้ที่

เหมาะสมกับท้องถิ่นที่สถานศึกษาเป็นผู้กำหนด งานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงความคิดที่ให้น้ำหนักผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการปฏิบัติจริง งานเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียน ที่หันมาเน้นการประเมินตามสภาพจริง ไม่เน้นการใช้ข้อทดสอบ แต่เพียงอย่างเดียว ดังนั้นการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาจึงหมายถึงการบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546) ได้จำกัดความคำว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารการศึกษา ไม่ว่าจะสถานศึกษาจะเป็นประเภทใดมาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัด โปรแกรม การศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา และเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการไว้ ดังนี้

1. งานวิชาการเป็นงานที่มุ่งเน้นการพัฒนาสติปัญญา ความรู้ความสามารถคุณธรรม จริยธรรม เจตคติและค่านิยมให้ผู้เรียนเป็น คนเก่ง คนดี และมีความสุขในการดำรงชีวิตตลอดจนเป็นผู้มีคุณค่าในสังคม
2. งานวิชาการเป็นตัวกำหนดปริมาณงานของโรงเรียน เมื่อโรงเรียนมีงานวิชาการมาก ปริมาณงานด้านอื่นๆ ย่อมมีมากตามไปด้วย
3. งานวิชาการเป็นเครื่องกำหนดการจัดสรรทรัพยากรให้แก่โรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์จะจัดให้ตามสัดส่วนของปริมาณงานวิชาการของโรงเรียน โรงเรียน จะได้รับการจัดสรรงบประมาณมากขึ้นขึ้นอยู่กับปริมาณงานของโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปริมาณงานด้านวิชาการ
4. งานวิชาการเป็นเครื่องตัดสินคุณภาพของโรงเรียน การพิจารณาคุณภาพของโรงเรียนต้องอาศัยงานทางด้านวิชาการของโรงเรียน โดยพิจารณาวิธีการและผลผลิต ของระบบงานวิชาการ อันได้แก่ วิธีการสอนของครู การบริหารงานวิชาการ ผลสำเร็จของครูทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นต้น
5. งานวิชาการเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จ และความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานหลักในสถานศึกษา ที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการกระตุ้นและส่งเสริมให้ครูร่วมมือกันในการปรับปรุงงานวิชาการของ โรงเรียนอยู่เสมอ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องรู้จักวางแผน การติดต่อสื่อสารการประสานงานการควบคุมบังคับบัญชา การวินิจฉัยสั่งการ การมอบหมายงานให้ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อให้การปฏิบัติงานวิชาการบรรลุ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ถาวร ศรีเกตุ (2551) ได้จำกัดความคำว่า การบริหารงานวิชาการถือเป็นงานหลักที่มีความสำคัญของโรงเรียนซึ่งมีขอบเขตงานอย่างกว้างขวาง จำเป็นที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องกระจายอำนาจในการบริหารงานวิชาการอย่างชัดเจน มีการวางแผนในการทำงานอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารต้องทำงานให้เป็นอย่างที่คิดต่อครู อาจารย์และเป็นผู้นำทางวิชาการปฏิบัติงานร่วมกันในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพสูงสุด

สันติ บุญภิรมย์ (2552) ได้จำกัดความคำว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารจัดการกิจกรรมทุกชนิดทุกประเภทที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการบริหารสิ่งแวดลอมต่างๆ ที่มีอิทธิพลเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น เปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ไปหล่อเลี้ยงหัวใจ การบริหารจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดของงานวิชาการที่สามารถทำให้งานวิชาการเกิดพลวัต (Academic Affairs Dynamic) อยู่ตลอดเวลา ส่งผลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุณภาพของการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดไป

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการถือเป็นงานหลักของผู้บริหารสถานศึกษา เพราะคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัด โปรแกรมการศึกษา การจัดการเรียนการสอน และเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ดังนั้นการบริหารงานวิชาการจึงต้องพัฒนาอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

ขอบข่ายงานการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการมีขอบข่ายกว้างขวางมาก โดยเริ่มต้นที่นำหลักสูตรมาใช้กำหนดทิศทางการเรียนการสอนและการดำเนินการตามข้อกำหนดของการบริหารงานวิชาการรวมถึงการประเมินผลงานด้านวิชาการ เช่น เปรียบเทียบผลสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน และในขณะเดียวกันก็สามารถประเมินศักยภาพของผู้สอนได้ ดังนั้นความสำเร็จของการบริหารงานวิชาการ จึงต้องคำนึงถึงการเพิ่มประสิทธิภาพทางการบริหารไปพร้อมๆ กับการเพิ่มประสิทธิภาพทางการเรียนการสอน เพื่อให้การดำเนินงานทางวิชาการเป็นไปในเชิงการพัฒนา เพื่อให้ครูคณาจารย์ได้ศึกษาและนำแนวทางไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม (สันติ บุญภิรมย์, 2552)

กมล ภูประเสริฐ (2544) แบ่งขอบข่ายการบริหารงานวิชาการออกเป็น 9 งาน ดังนี้

1. การบริหารหลักสูตร เป็นการดำเนินงานในเรื่องการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางระดับประเทศ การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทรัพยากร สภาพการดำรงชีวิตที่เกี่ยวกับชุมชนและท้องถิ่นโดยตรง การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และการจัดทำหน่วยการเรียนรู้

2. การบริหารการเรียนการสอน เป็นการดำเนินงานในเรื่องการรวบรวมวิเคราะห์ และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ เป็นการกำหนด การเตรียมการและการจัดหาสื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์เครื่องใช้ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการ เรียนการสอนเป็นการกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนหรือรายวิชา ตาม แนวคิดในปัจจุบันต้องประเมินผลการเรียนรู้ของผู้สอนแต่ละคน เป็นการควบคุมดูแลและส่งเสริม ให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอน หรือแผนจัดการเรียนรู้ และเป็นการร่วม แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนการสอน โดยกรณีพิเศษภายใน การพัฒนาบุคลากร การส่งเสริม ด้านสื่อการเรียนการสอน และการแสวงหาความช่วยเหลือจากแหล่งภายนอกสถานศึกษา เป็นต้น

3. การบริหารการประเมินผลการเรียน เป็นการดำเนินงานในเรื่องการวิเคราะห์ มาตรฐานการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ รายวิชา และกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นการกำหนด วิธีการ และเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ เป็นการควบคุมดูแลและ ส่งเสริมให้มีการประเมินผลการเรียนตามวิธีการและเครื่องมือที่ได้กำหนดไว้โดยดูแลให้มีการ บันทึกรผลการเรียนการสอน การบันทึก การสังเกต และการรวบรวมผลงาน ของนักเรียนตาม ช่วงเวลาที่กำหนด ให้อย่างสม่ำเสมอ เป็นการจัดทำหลักฐานการศึกษาตามที่กระทรวงกรม หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดไว้ เป็นการนำผลการประเมินไปใช้ในการแก้ไขข้อบกพร่องของ นักเรียนแต่ละคน และเป็นการกำหนดรูปแบบ ระยะเวลาการรายงานผลการเรียนรู้

4. การบริหารกรณีพิเศษภายในสถานศึกษา เป็นการดำเนินงานในเรื่องการทำความเข้าใจ เกี่ยวกับการนิเทศภายใน เป็นการกำหนดวิธีการและระยะเวลาในการนิเทศภายในเป็นการควบคุมดูแลและ ส่งเสริมให้มีการดำเนินการนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอ และเป็นการร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

5. การบริหารการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ เป็นการดำเนินงานในเรื่องการวิเคราะห์ ปัญหาที่ร่วมกันเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษา เป็นการกำหนดช่วงเวลา ของการพัฒนาบุคลากรเป็นระยะๆ และเป็นการควบคุมดูแลให้การดำเนินงานพัฒนาบุคลากร เป็นไปตามที่กำหนดไว้

6. การบริหารงานวิจัยและพัฒนา เป็นการดำเนินงานในเรื่องการทำความเข้าใจ และ ส่งเสริมให้มีการวิจัยในชั้นเรียน เป็นการร่วมกันกำหนดประเด็นปัญหาที่ข้อขัดข้องร่วมกันใน สถานศึกษา และเป็นการควบคุมดูแลส่งเสริมการดำเนินการวิจัยที่ได้กำหนดไว้

7. การบริหารโครงการทางวิชาการอื่นๆ เป็นการดำเนินงานในเรื่อง การกำหนดหัวข้อ เรื่องทางวิชาการ เป็นการกำหนดวิธีดำเนินการระยะเวลา และเป็นการควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มี การดำเนินงานที่กำหนด

8. การบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ เป็นการดำเนินงานในเรื่องการกำหนดข้อมูล การกำหนดเวลา การควบคุม และการส่งเสริมพร้อมกับการนำข้อมูล และสารสนเทศไปใช้ประกอบการดำเนินงานในข้ออื่นๆ

9. การบริหารการประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษา เป็นการดำเนินงานในเรื่องการกำหนดหัวข้อประเมินผลงาน การกำหนดวิธีการและเครื่องมือในการประเมินการควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการดำเนินการประเมิน และเป็นการสรุปผล และเขียนรายงานประจำปี

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546) ความสำเร็จของสถานศึกษาอยู่ที่การบริหารงานวิชาการ ซึ่งงานวิชาการมีขอบข่ายกว้างขวางในด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ขอบข่ายของงานด้านวิชาการจะครอบคลุมงานหลายด้าน แบ่งขอบข่ายการบริหารงานวิชาการออกเป็น 4 งาน ดังนี้

1. การวางแผนงานวิชาการ เป็นการดำเนินงานในเรื่องการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้และการจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน

1.1 แผนปฏิบัติงานวิชาการ ได้แก่ การประชุมเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดปฏิทินการศึกษา ความรับผิดชอบงานตามภาระหน้าที่ การจัดชั้นตอนและเวลาในการทำงาน

1.2 โครงการสอน เป็นการจัดรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่ต้องสอนตามหลักสูตร

1.3 บันทึกการสอนเป็นการแสดงรายละเอียดของการกำหนดเนื้อหาที่สอนในแต่ละคาบของแต่ละวันหรือสัปดาห์ โดยการวางแผนไว้ล่วงหน้าและยึดโครงการสอนเป็นหลัก

2. การดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนในสถานศึกษาดำเนินไปได้ด้วยดี และสามารถปฏิบัติได้ จึงต้องมีการจัดการเรียนการสอนดังนี้

2.1 การจัดตารางสอน เป็นการกำหนดวิชา เวลา ผู้สอน สถานที่ตลอดจนผู้เรียนในแต่ละรายวิชา

2.2 การจัดชั้นเรียน เป็นงานที่ฝ่ายวิชาการต้องประสานกับฝ่ายอาคารสถานที่รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในห้องเรียน

2.3 การจัดครูเข้าสอน การจัดครูเข้าสอนต้องพิจารณาถึงความพร้อมของสถานศึกษาและความพร้อมของบุคลากร รวมถึงการเชิญวิทยากรมาช่วยสอน

2.4 การจัดแบบเรียนในสถานศึกษาโดยสังกัดกระทรวงศึกษาธิการจะใช้แบบเรียนกำหนดนอกจากนั้น ครูอาจใช้หนังสืออื่นเป็นหนังสือประกอบหรือเอกสารที่ครูเตรียมเอง

2.5 การปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นการพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวหน้าวิทยาการ เทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ ความก้าวหน้า ของสังคม ธุรกิจ อุตสาหกรรม เป็นต้น

2.6 การฝึกงาน จุดหมายของการฝึกงานเป็นการให้นักเรียนนำเอาทฤษฎีมา ประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง ทั้งยังมุ่งให้ผู้เรียน ได้เห็นปัญหาที่แท้จริงในสาขาวิชา และอาชีพนั้นเพื่อให้ โอกาสผู้เรียนได้เตรียมตัวที่ออกไปเผชิญกับชีวิตจริงต่อไป

3. การบริหารงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นการดำเนินงานในเรื่องการจัดสื่อการเรียนการสอน การจัดห้องสมุด และการนิเทศการสอน

4. การวัดผลและการประเมินผล เป็นการดำเนินงานในเรื่องกระบวนการเพื่อใช้เป็น เครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียนของบช่างานวิชาการ โรงเรียน ของ กระทรวงศึกษาธิการ (2546) กำหนดขอบข่ายงานวิชาการในโรงเรียนไว้ 12 ด้าน ดังนี้

4.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) โดยหลักการ ทั่วไป ขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร ในระดับชาติ หรือระดับสถานศึกษา จะมีวิธีดำเนินการใน ลักษณะเดียวกัน กล่าวคือ เริ่มด้วยการกำหนดจุดหมายของหลักสูตร การกำหนดเนื้อหาสาระ การ นำหลักสูตรไปใช้ การประเมินหลักสูตร และการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร อย่างไรก็ตาม แต่ละขั้นตอนอาจมีการกระจายกิจกรรมให้ละเอียด และครอบคลุมมากขึ้นได้ เพื่อให้เหมาะสมกับ ธรรมชาติของหลักสูตรแต่ละระดับหรือแต่ละประเภทแนวทางการปฏิบัติ ในการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา

4.1.1 ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 สาระ แกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหา สภาพความต้องการของ สังคม ชุมชนและท้องถิ่น

4.1.2 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและการประเมินสภาพสถานศึกษา เพื่อกำหนด วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการร่วมกันของทุกฝ่าย รวมทั้ง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.1.3 การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตร สถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยพยายาม บูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและ กลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความ เหมาะสม

4.1.4 นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการการใช้ หลักสูตรให้เหมาะสม

4.1.5 นิเทศการใช้หลักสูตร

4.1.6 ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร

4.1.7 ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

4.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) การจัดกระบวนการเรียนรู้ได้กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 24 ดังนี้ มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

4.2.1 จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

4.2.2 ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

4.2.3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4.2.4 จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

4.2.5 ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนจักบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การศึกษเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

4.2.6 จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียน ตามศักยภาพ

จันทรานี สงวนนาม (2545) กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียน หรือที่เรียกว่า ปฏิรูปการเรียนรู้ ทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับวิธีการเรียนของผู้เรียนและวิธีการสอนของครู ซึ่งครูจะต้องสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิด โอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์และศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ควบคุมดูแล เป็นการฝึกปฏิบัติให้ผู้เรียนมีประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักวิธีคิด วิธีการดำเนินชีวิต และมีทักษะในการเผชิญกับปัญหาต่างๆ ได้ การจัดการเรียนการสอนตามแนวของหลักสูตรใหม่จึงน่าจะมีหลักการและแนวปฏิบัติ ดังนี้

- 1) เน้นการเรียนการสอนตามสภาพจริง
 - 2) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ ได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ สามารถสรุปและสร้างองค์ความรู้ใหม่ขึ้นได้จากข้อมูลที่มี
 - 3) นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติ ครูเป็นเพียงแหล่งข้อมูลหนึ่งจากหลายๆ แหล่ง และเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน
 - 4) เน้นการปฏิบัติที่ควบคู่ไปกับหลักการและทฤษฎี
 - 5) เน้นวิธีการสอนจากการเรียนรู้หลายรูปแบบ
 - 6) ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดมากกว่าการค้นหาคำตอบที่ตายตัวเพียงคำตอบเดียว
 - 7) ถือว่ากระบวนการเรียนรู้มีความสำคัญมากกว่าเนื้อหา เพื่อให้ผู้เรียนมีข้อมูลเพียงพอที่จะสร้างองค์ความรู้ใหม่
 - 8) ใช้กระบวนการกลุ่มในการเรียนรู้ร่วมกันและเรียนรู้ด้วยตนเอง
- แนวทางปฏิบัติในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้**
- 1) ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 2) ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ตามความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การเรียนรู้ จากประสบการณ์จริง และการปฏิบัติจริง การส่งเสริมให้รักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องการผสมผสานความรู้ต่างๆ ให้สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม ทั้งนี้ โดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม
 - 3) จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร เช่น นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการสอนร่วมกันหรือแบบอื่นๆ ตามความเหมาะสม
 - 4) ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

4.3 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

แนวทางการปฏิบัติ

4.3.1 ศึกษาวิเคราะห์ วิจัย การบริหารการจัดการและพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ ในภาพรวมของสถานศึกษา

4.3.2 ส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แก่แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

4.3.3 ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ ผลงานการศึกษาหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและงานวิชาการกับสถานศึกษาบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น

4.4 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

แนวทางการปฏิบัติ

4.4.1 สำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง

4.4.2 จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้แก่ครู สถานศึกษาอื่นบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง

4.4.3 จัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้และประสานความร่วมมือสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา ในการจัดตั้ง ส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน

4.5 การนิเทศการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

แนวทางการปฏิบัติ

4.5.1 จัดระบบนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในสถานศึกษา

4.5.2 ดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลาย และเหมาะสมกับสถานศึกษา

4.5.3 ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา

4.5.4 ติดตาม ประสานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบ และกระบวนการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนของสถานศึกษา

4.5.5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษา ภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่นหรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

4.6 การพัฒนาสื่อ, นวัตกรรม และเทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

แนวทางการปฏิบัติ

4.6.1 ศึกษาวิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการ

4.6.2 ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน

4.6.3 จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาทางด้านวิชาการ

4.6.4 ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหาพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาทางด้านวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงานและสถาบันอื่น

4.6.5 การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

4.7 การวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

การวัดผลและประเมินผล ได้กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 26 ดังมาตรา 26 ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติการสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

แนวทางการปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผลการเรียน

4.7.1 กำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา

4.7.2 ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สารการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4.7.3 ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงจากกระบวนการ การปฏิบัติและผลงาน

4.7.4 จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียน จากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการและอื่นๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

4.7.5 พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

4.8 การส่งเสริมความรู้แก่ชุมชน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

แนวทางการปฏิบัติ

4.8.1 สำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา รวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

4.8.2 ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

4.8.3 จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคลครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

4.9 การแนะแนวการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

แนวทางการปฏิบัติ

4.9.1 จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน

4.9.2 ดำเนินการแนะแนวการศึกษา โดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา

4.9.3 ติดตามและประเมินผล การจัดระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา

4.9.4 ประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษากับสถานศึกษาหรือเครือข่ายการแนะแนวภายในเขตพื้นที่

4.10 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

แนวทางปฏิบัติ

4.10.1 จัดระบบโครงสร้างองค์กร ให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

4.10.2 กำหนดเกณฑ์การประเมินเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของกระทรวงเป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษาหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินคุณภาพการศึกษา

4.10.3 การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา

4.10.4 ดำเนินการพัฒนาตามแผนและติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

4.10.5 ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ในการปรับปรุง และพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

4.10.6 ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

4.10.7 ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาประเมินคุณภาพ การศึกษา ในการประเมินสถานศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

4.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

แนวทางการปฏิบัติ

4.11.1 ประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา ของรัฐ เอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับอุดมศึกษา ทั้งใน บริเวณใกล้เคียง ภายในเขตพื้นที่การศึกษา ต่างเขตพื้นที่การศึกษา

4.11.2 สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่างๆ ทั้ง ภายในประเทศและต่างประเทศ

4.12 การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

แนวทางการปฏิบัติ

4.12.1 ศึกษาสำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน

4.12.2 จัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิดและเทคนิค ทักษะทางวิชาการ เพื่อ การพัฒนาทักษะวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น

4.12.3 การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมใน กิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษาและที่จัดโดยบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบัน อื่นที่จัดการศึกษา

4.12.4 ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น

การวางแผนงานวิชาการ

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2552) ได้จำกัดความคำว่าสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการวางแผน งานวิชาการ เนื่องจากองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ คือ องค์ประกอบภายนอกสถานศึกษา และ องค์ประกอบภายในสถานศึกษา

1. การวางแผนงานวิชาการและองค์ประกอบภายนอกสถานศึกษาองค์ประกอบภายนอกสถานศึกษาที่มีผลกระทบต่องานวิชาการ ดังนี้

1.1 การเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้เกิดนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ ขึ้นงานวิชาการของสถานศึกษาจำเป็นต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ทันกับความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยเฉพาะด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนเนื้อหาวิชาใหม่ๆ การนำนวัตกรรมมาใช้ในการเรียนการสอน

1.2 การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม ความเป็นตัวเมืองเพิ่มขึ้นสภาพแวดล้อมก่อให้เกิดปัญหาขึ้น หลักสูตรและการสอนจำเป็นต้องเพิ่มเติมเกี่ยวกับการรักษาสภาพแวดล้อม การป้องกันไม่ให้เกิดมลภาวะเป็นพิษ ตลอดจนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม

1.3 การเปลี่ยนแปลงทางด้านการใช้พลังงาน พลังงานใน โลกลดน้อยลง แต่ประชากรโลกใช้พลังงานเพิ่มขึ้นมีผลต่อการดำเนินชีวิต พลังงานหลักที่ใช้คือน้ำมัน ประเทศไทยไม่ใช่แหล่งผลิตน้ำมัน เราต้องซื้อและใช้พลังงานจากประเทศอื่นในปริมาณมากทำให้เกิดการเสียดุลการค้า มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ ปัญหาเหล่านี้ทำให้สถานศึกษาต้องมีการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รู้จักการใช้พลังงานที่ถูกต้อง การประหยัดพลังงาน การหาทางได้ใช้พลังงานทดแทนน้ำมัน

1.4 การเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรสู่สังคมอุตสาหกรรม และการก้าวไปสู่สังคมข่าวสารทำให้การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตจำเป็นต้องรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคม และการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เพิ่มขึ้น รวมทั้งวิธีการในการดำเนินชีวิตจากสังคมชนบทสู่สังคมเมือง เป็นความจำเป็นของสถานศึกษาที่จะต้องมีการวางแผนเกี่ยวกับหลักสูตร และการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัว และดำเนินชีวิตได้ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง

2. การวางแผนงานวิชาการภายในสถานศึกษา สถานศึกษาจำเป็นต้องมีการวางแผนเพื่อการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษาคือ

2.1 ความจำเป็นต้องกำหนดจุดมุ่งหมายและเป้าหมายของสถานศึกษา เพื่อเป็นทิศทางในการทำงานผู้ปกครอง ของนักเรียนนักศึกษาได้ทราบถึงจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา เพื่อเป็นการตัดสินใจในการเลือกศึกษาในสถานศึกษานั้น ผู้บริหารและครูต้องมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน เพื่อจะได้ทำงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้ การวางแผนงานวิชาการจะช่วยให้สถานศึกษาสามารถกำหนดจุดมุ่งหมายและเป้าหมายในการทำงาน

2.2 ความต้องการประเมินผลงาน ในการทำงานนั้นบุคคลต้องทราบผลสำเร็จของงาน การวางแผนจะเป็นตัวกำหนดทั้งเป้าหมายระยะสั้น และระยะยาว จึงจำเป็นต้องมีวิธีการ ในการวัดและประเมินการปฏิบัติงานของทั้งนักเรียน นักศึกษา ครูอาจารย์ และผู้บริหาร

2.3 ความต้องการความร่วมมือในการทำงาน สถานศึกษาจะดำเนินการไปได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรหลายฝ่ายการวางแผนจะช่วยรวมกลุ่มพลังภายในสถานศึกษาเพื่อการทำงานร่วมกัน โดยช่วยกันคิดช่วยกันแก้ไขปัญหาต่างๆ

ผู้บริหารกับการวางแผนงานวิชาการ

ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทและหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผนงานวิชาการเพราะงานวิชาการในสถานศึกษาถือเป็นงานหลัก ผู้บริหารควรมีหลักการวางแผนงานวิชาการดังนี้

1. ผู้บริหารควรมีความรับผิดชอบการวางแผนทุกระดับ ตั้งแต่งานวิชาการระดับสถานศึกษา งานวิชาการระดับคณะจนถึงการเรียนการสอนของครูอาจารย์ โดยการจัดให้มีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือหรือการรับฟังความคิดเห็นของครูอาจารย์ เพื่อจะได้จัดการวางแผนได้ถูกต้อง
2. ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการวางแผนของสถานศึกษาโดยทั่วไปผู้บริหารจะเป็นผู้กำหนดแผนงานของสถานศึกษาแต่โดยแท้จริงแล้วผู้บริหารมิใช่เพียงผู้กำหนดแผน แต่ควรจะได้มีส่วนร่วมโดยการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้รับผิดชอบงานอื่นๆ และครูอาจารย์ในสถานศึกษาด้วยการศึกษา ตลอดจนจนถึงการจัดการสอนต่างๆ หากสามารถวางแผนการสอนได้ดีการบริหารงานขั้นตอนอื่นจึงจะสามารถดำเนินการได้ ดังนั้นสรุปได้ว่า งานวิชาการถือเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการเป็นการบริหารเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร งานด้านการเรียนการสอน งานนิเทศการศึกษา งานวัดผลและประเมินผลและงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาได้สังเคราะห์ตัวแปร เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาขอบข่ายการงานวิชาการ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การสังเคราะห์ข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการ

ข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการ	แหล่งอ้างอิง						รวม
	กมล ภูประเสริฐ (2544)	ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546)	กระทรวงศึกษา (2546)	คมเดช สีหาฤทธิ์ (2547)	เสาวณี ศรีพุทธรัตน์ (2548)	ถาวร ศรีเกตุ (2551)	
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
3. การวัดประเมินผลการเรียน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	✓		✓				2
5. การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี			✓		✓		2
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้			✓		✓		2
7. การนิเทศการศึกษา	✓	✓	✓		✓	✓	5
8. การแนะแนวการศึกษา			✓				1
9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน	✓		✓		✓		3
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน			✓		✓		2
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น			✓				1
12. การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคลในครอบครัวองค์กรหน่วยงานอื่น	✓	✓	✓	✓			4
13. การบริหารโครงการทางวิชาการอื่นๆ	✓						1
14. การบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ	✓						1

จากตารางที่ 2 ได้ศึกษาจากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาได้สรุป ขอบข่ายงานการบริหารงานด้านวิชาการที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย (1) การพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา (2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (3) การวัดประเมินผลการเรียน (4) การนิเทศการศึกษา แต่เนื่องจากสภาวะปัจจุบันความสำคัญของการวิจัยได้เข้ามามีบทบาทใน การแก้ปัญหาการบริหารจัดการในโรงเรียน ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการบริหารงานด้าน วิชาการ ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาตัวแปรด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพิ่มเติมในการศึกษา ครั้งนี้

บทบาทผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการ

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2552) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทสำคัญต่อการ บริหารสถานศึกษามาก โดยเฉพาะผู้บริหารมืออาชีพ การจัดการศึกษาในสถานศึกษาจึงต้อง สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสภาพเศรษฐกิจและสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ผู้บริหารยังต้องเป็นผู้ชำนาญทางการเปลี่ยนแปลงรวมทั้งการจัดการศึกษาให้มี คุณภาพด้วย บทบาทสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา เนเซวิช (Knezevich, 1984 อ้างถึงใน รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, 2552) ได้กำหนดไว้ 17 บทบาท ดังนี้

1. บทบาทเป็นผู้กำหนดทิศทาง (Direction Setter) หมายถึง การเป็นผู้กำหนดนโยบาย แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา
2. บทบาทเป็นผู้กระตุ้นความเป็นผู้นำ (Leader Catalyst) หมายถึง การเป็นผู้นำในงาน ด้านต่างๆ ของสถานศึกษาเป็นผู้มีอิทธิพลและจูงใจให้ผู้อื่นคล้อยตาม
3. บทบาทเป็นนักวางแผน (Planner) เป็นผู้วางแผนทั้งระยะสั้น และระยะยาว รวมทั้ง งานในสถานศึกษา
4. บทบาทเป็นผู้ตัดสินใจ (Decision Maker) เป็นผู้ตัดสินใจสั่งการการบริหารงานใน สถานศึกษา
5. บทบาทเป็นนักจัดการองค์กร (Organizer) เป็นผู้กำหนดโครงสร้างการบริหารงาน ในสถานศึกษา
6. บทบาทเป็นผู้จัดการเปลี่ยนแปลง (Change Manager) เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง การ จูงใจในการเปลี่ยนแปลง
7. บทบาทเป็นผู้ประสานงาน (Coordinator) เป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ใน สถานศึกษา
8. บทบาทเป็นผู้สื่อสาร (Communicator) เป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ของ สถานศึกษา

9. บทบาทเป็นผู้แก้ความขัดแย้ง (Conflict Manager) เป็นผู้คอยแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคลและกลุ่มภายในสถานศึกษา
10. บทบาทเป็นผู้แก้ปัญหา (Problem Manager) เป็นผู้นำในการจัดระบบงานและการพัฒนาสถานศึกษา
11. บทบาทเป็นผู้จัดระบบงาน (System Manager) เป็นผู้นำในการจัดระบบงานและการพัฒนาสถานศึกษา
12. บทบาทเป็นผู้บริหารการเรียนการสอน (Instructional Manager) เป็นผู้นำทางด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนและการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา
13. บทบาทเป็นผู้บริหารบุคคล (Personnel Manager) เป็นผู้สรรหา คัดเลือกรักษาและพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา
14. บทบาทเป็นผู้บริหารทรัพยากร (Resource Manager) เป็นผู้นำทรัพยากรทั้งทรัพย์สินและบุคคลมาใช้ให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูง
15. บทบาทเป็นผู้ประเมินผล (Appraiser) เป็นผู้ประเมินผลการทำงาน และโครงการต่างๆ ของสถานศึกษา
16. บทบาทเป็นประธานในพิธี (Ceremonial Head) เป็นผู้นำทางการจัดงานและพิธีการต่างๆ ของหน่วยงาน ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา
17. บทบาทเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน (Public Relater) เป็นผู้นำในการสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก การประชาสัมพันธ์ การติดต่อประสานงานรวมทั้งการให้บริการแก่หน่วยงานอื่นๆ

จากความหมายของการบริหารความเสี่ยงและการบริหารงานด้านวิชาการดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเป็นงานที่มีความสำคัญถ้าผู้บริหารโรงเรียนบริหารงานด้านวิชาการให้มีประสิทธิภาพจะส่งผลให้เป็นที่ยอมรับแก่ชุมชน สร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียน ดังนั้นความเสี่ยงด้านงานวิชาการ จึงมีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนมีการบริหารงานที่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้บริหารจำเป็นต้องสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรทุกคนถึงความสำคัญของการนำการบริหารความเสี่ยงเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการภายในโรงเรียน การบริหารความเสี่ยงที่เป็นระบบนั้นต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกคน ทุกฝ่าย ในโรงเรียนซึ่งต้องถือเป็นกิจกรรมของทุกคนในโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับการบริหารงานด้านวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดประเมินผลการเรียนด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในทุกด้านที่กล่าวมาของการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารต้องนำขั้นตอน

การบริหารความเสี่ยง คือ การระบุความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยง การบริหารความเสี่ยง การติดตามผลความเสี่ยง เข้าไปบริหารจัดการความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในแต่ละด้านให้อยู่ในระดับที่สามารถควบคุมได้ เพื่อลดโอกาสของความสูญเสียที่จะเกิดขึ้นให้สามารถบรรลุมิติวัตถุประสงค์ขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ถาวร ศรีเกตุ (2551) ศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรีเขต 1 ใน 4 งานคืองานบริหารหลักสูตร งานการสอนและการจัดการเรียนการสอนงานนิเทศการสอนและงานวัดและประเมินผลการเรียน พบว่า 1) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรีเขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรีเขต 1 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนจำแนกตามระดับช่วงชั้นและกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามประสบการณ์ในการสอนโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดวงใจ ช่วยตระกูล (2551) ศึกษาปัจจัยความเสี่ยงในสถานศึกษาระดับชั้นพื้นฐานและแนวทางในการบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า 1) ปัจจัยความเสี่ยงในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย 5 องค์ประกอบคือด้านการเรียนการสอนด้านการเงินด้านความมั่นใจทางการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมและด้านการบริหารจัดการความปลอดภัยโดยปัจจัยความเสี่ยงของสถานศึกษาในเมืองนอกเมืองและในแต่ละภูมิภาคมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) แนวทางการบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นควรหามาตรการในการป้องกันและควบคุมความเสี่ยงรวมไปถึงถ่ายโอนความเสี่ยงการมีส่วนร่วมของภาคีคือชุมชน

งานวิจัยต่างประเทศ

เวสเตอร์แมน (Wester man) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศต่อความจำเป็นในคุณค่ากลยุทธ์ทางธุรกิจ ผลการวิจัยพบว่า ความเสี่ยงทางด้านเทคโนโลยี 6 ด้านด้วยกันคือ 1) เทคโนโลยีและโครงสร้างพื้นฐาน 2) ประโยชน์ การใช้และข้อมูลข่าวสาร 3) บุคคลและทักษะ 4) ผู้จำหน่ายและหุ้นส่วนอื่นๆ 5) นโยบายและกระบวนการ 6) องค์กร

สก๊อต และคณะ (Scott and others) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การจัดกลุ่มเด็กนักเรียนระดับมัธยมปลายที่ตกอยู่ในความเสี่ยงอิทธิพลที่แสดงออกในทางรุนแรงต่อสังคมและปัจจัยป้องกันใน

สถานศึกษา พบว่าปัจจัยที่ตกอยู่ในความเสี่ยง คือ ในส่วนที่มีความเครียดอยู่ในสถานศึกษา ปัญหาสุขภาพ ระดับการเรียนและระยะเวลาที่ใช้ในโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลแรงงูใจ ในสถานศึกษาและความมั่นใจในความสามารถของตนเอง ความสัมพันธ์กับครู เพื่อนและความ แสดงออกซึ่งความรุนแรงซึ่งจะมีประโยชน์ในการจัดกลุ่มเด็กเป็นกลุ่มต่างๆ ของความเสี่ยงใน สถานศึกษา

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบบกรณีศึกษา (Case Study) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานและหาแนวทางในการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. การเลือกกรณีศึกษาและผู้ให้ข้อมูล
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การตรวจสอบข้อมูล
7. การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงและการบริหารงานด้านวิชาการ โรงเรียน สรุปลงเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาและออกแบบการศึกษา
2. นำกรอบแนวคิดในการศึกษาที่ได้มาตรวจสอบสภาพการดำเนินงานของการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล)
3. เลือกกรณีวิจัยและผู้ให้ข้อมูล
4. สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ภาษา และนำมาปรับปรุงแก้ไข
6. ทดลองใช้เครื่องมือในโรงเรียนที่มีบริบทโครงสร้างลักษณะเดียวกัน และปรับปรุงแก้ไข
7. ดำเนินการและเก็บรวบรวมข้อมูล
8. วิเคราะห์ข้อมูล
9. สรุป อภิปรายผลการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบวิธีการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการศึกษากรณีศึกษา (Case Study) ซึ่งมีขั้นตอนในการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการ ของ โรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) อำเภอหัวไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ด้วยการเก็บข้อมูลเชิงลึก โดยใช้แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตแบบศึกษาเอกสาร เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษา ระยะที่ 2 เสนอแนวทางการบริหารความเสี่ยงการบริหารงานวิชาการ โดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้วิจัยได้จัดให้มีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อเสนอแนวทางในการบริหารความเสี่ยงการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) อำเภอหัวไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 โดยผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มจำนวน 7 คน ซึ่งประกอบด้วย ตัวแทนผู้บริหารจำนวน 1 คน ตัวแทนรองผู้อำนวยการ จำนวน 1 คน ตัวแทนครูฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน ตัวแทนครูจำนวน 2 คน ตัวแทนผู้ปกครอง จำนวน 1 คน และตัวแทนผู้นักเรียน จำนวน 1 คน ซึ่งผู้ศึกษาได้นำข้อเสนอแนะและแนวทางในการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการ จากผลการวิเคราะห์ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกให้ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเป็นประเด็นในการสนทนากลุ่ม

1.1 ผู้อำนวยการ โรงเรียน	จำนวน 1 คน
1.2 รองผู้อำนวยการ โรงเรียน	จำนวน 1 คน
1.3 ครูฝ่ายวิชาการ	จำนวน 1 คน
1.4 ครู	จำนวน 2 คน
1.5 ผู้ปกครอง	จำนวน 1 คน
1.6 นักเรียน	จำนวน 1 คน
รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น	จำนวน 7 คน

การเลือกกรณีวิจัยและผู้ให้ข้อมูล

1. กรณีวิจัย

ผู้วิจัยใช้การศึกษาแบบกรณีศึกษา (Case Study) เพื่อให้ได้รายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการ ครอบคลุมสำหรับการอธิบายสิ่งที่ต้องการศึกษาผู้วิจัยได้สำรวจและเลือกโรงเรียนโดยศึกษาประวัติและการดำเนินงานของโรงเรียนเพื่อเลือกโรงเรียนที่สามารถเป็นกรณีศึกษาได้ การเลือกกรณีศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้คัดเลือกจากโรงเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) อำเภอหัวไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกโรงเรียนกรณีศึกษา ดังนี้ 1) เป็นโรงเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เปิดสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัย จนถึง ระดับประถมศึกษาศึกษา ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกกรณีศึกษา คือ โรงเรียนในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) อำเภอหัวไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 เพราะมีลักษณะสอดคล้องตามหลักเกณฑ์ที่ต้องการศึกษาในครั้งนี้

2. ผู้ให้ข้อมูล

การเลือกผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามรายละเอียด ดังนี้

2.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน	จำนวน 1 คน
2.2 รองผู้อำนวยการโรงเรียน	จำนวน 1 คน
2.3 ครูฝ่ายวิชาการ	จำนวน 1 คน
2.4 ครู	จำนวน 2 คน
2.5 ผู้ปกครอง	จำนวน 1 คน
2.6 นักเรียน	จำนวน 1 คน
รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น	จำนวน 7 คน

วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูล ใช้วิธีการเลือก ดังนี้

- 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน
- 2) รองผู้อำนวยการโรงเรียนเลือกจากรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน
- 3) ครูฝ่ายวิชาการ เลือกจากครูฝ่ายวิชาการระดับประถมศึกษา จำนวน 1 คน
- 4) ครู เลือกจากครูที่ทำหน้าที่สอนนักเรียนระดับปฐมวัย จำนวน 1 คน และระดับประถมศึกษา จำนวน 1 คน
- 5) ผู้ปกครอง เลือกจากผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัย จำนวน 1 คน
- 6) นักเรียน เลือกจากนักเรียนที่เรียนอยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) อำเภอหัวไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 มีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ประเภทเครื่องมือมี 2 ชุด คือ

1.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน เพื่อนำข้อมูลมาประกอบในการสร้างเครื่องมือการวิจัยให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

1.2 การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อหาแนวการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งผู้วิจัยใช้การจัดสนทนากลุ่ม ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

ผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้รับใบอนุญาต โรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษา เพื่อขอใช้ชื่อจริงในการศึกษาและเพื่อขอความร่วมมือในการศึกษา โดยชี้แจงวัตถุประสงค์และขอบข่ายของการศึกษาในโรงเรียน

1.1 เตรียมรายละเอียดต่างๆ ในการดำเนินการเก็บข้อมูลกับกรณีศึกษา เช่น แบบบันทึกการสัมภาษณ์ แบบบันทึกเอกสาร และแบบบันทึกการสังเกต

1.2 เตรียมการสัมภาษณ์และอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบ คือ สมุดบันทึก เทปบันทึกเสียง

1.3 เดินทางไปยังโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษา เพื่อทำการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อสัมภาษณ์ ศึกษาเอกสาร การสังเกต และถ่ายภาพเพื่อเก็บข้อมูลภาคสนาม

1.4 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ศึกษาเอกสาร การสังเกตโดยใช้แบบสัมภาษณ์ แบบศึกษาเอกสาร แบบการสังเกต โดยใช้เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายภาพและกล้องวิดีโอ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการครบถ้วน ครบคลุมโดยผู้ศึกษาใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลดังนี้

2.1 การสังเกต

ในการสังเกตการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการ ผู้ศึกษาสังเกตตามกรอบในการสังเกตของ Lofland (1971 อ้างถึงใน สุภางค์ จันทวานิช, 2553) โดยแบ่งตามประเภทปรากฏการณ์ทางสังคม ออกเป็น 6 ประเภท คือ

1) การกระทำ คือ การใช้ชีวิตประจำวัน เป็นการกระทำหรือพฤติกรรมต่างๆ ของบุคคลที่อยู่ในโรงเรียน การปฏิบัติภารกิจต่างๆ ในชีวิตประจำวัน

2) แบบแผนการกระทำ คือ การกระทำหรือพฤติกรรมที่เป็นกระบวนการมีขั้นตอนและมีลักษณะต่อเนื่องจนเป็นแบบแผน เช่น กระบวนการเรียนรู้ต่างๆ การสังเกตแบบนี้จะชี้ให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในโรงเรียน

3) ความหมาย คือ การให้ความหมายแก่การกระทำหรือแบบแผนพฤติกรรม คือ การที่บุคคลมองตัวเองในสังคม และเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม เป็นการกระทำใน ข้อ 1 และข้อ 2 ที่กล่าวมา

4) ความสัมพันธ์ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในโรงเรียน เพราะจะทำให้เข้าใจโครงสร้างของโรงเรียนได้จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ระหว่างกลุ่มในโรงเรียน

5) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมในชุมชน คือ การที่บุคคลยอมให้ความร่วมมือและยอมเป็นส่วนประกอบของโครงสร้างของโรงเรียน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น

6) สภาพสังคม คือ สภาพทุกอย่างใน ข้อ 1 ถึง ข้อ 5 เป็นภาพรวมทุกแง่ทุกมุมที่ผู้ศึกษาประเมินได้

2.2 การสัมภาษณ์

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) อำเภอหัวไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 มีทั้งหมด 3 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 สัมภาษณ์ผู้บริหาร และครู

ชุดที่ 2 สัมภาษณ์ผู้ปกครอง

ชุดที่ 3 สัมภาษณ์นักเรียน

2.3 การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เป็นการสนทนาในชั้นละเอียดเป็นการใช้พลวัตรกลุ่มเพื่อกระตุ้นให้บุคคลแสดงความคิดเห็นและทัศนคติออกมาอย่างเปิดเผยและจริงใจในขณะที่สนทนา ผู้ศึกษาได้จัดให้มีการสนทนากลุ่ม เพื่อหาแนวทางการบริหารความเสี่ยงการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษา ผู้ร่วมสนทนา ประกอบด้วย ตัวแทนผู้บริหาร ตัวแทนครู และตัวแทนครูฝ่ายวิชาการ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

- 1) ติดต่อประสานงานด้วยตนเองกับผู้ร่วมสนทนาที่ได้คัดเลือกไว้
- 2) นำผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มพร้อมกัน ณ สถานที่ที่จัดให้มีการสนทนา

3) ดำเนินการสนทนากลุ่ม แนะนำผู้ดำเนินการสนทนา ผู้จัดบันทึกการสนทนา ผู้เข้าร่วมสนทนาบอกวัตถุประสงค์ในการสนทนาและขออนุญาตผู้เข้าร่วมสนทนา จัดบันทึกหรือบันทึกเสียงสนทนา

4) นำข้อมูลที่ได้มาสรุปและอภิปรายผลการศึกษา

2.4 การวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis)

นอกจากการสังเกตและการสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นวิธีหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยเชิงคุณภาพแล้วยังมีการศึกษาข้อมูลจากเอกสารซึ่งให้ภาพทั้งที่เป็นปรากฏการณ์ที่ต้องการศึกษา และสภาพแวดล้อมหรือบริบททางสังคมที่ปรากฏการณ์นั้นเกิดขึ้น โดยข้อมูลเอกสารจำแนกเป็นเอกสารชั้นต้นและเอกสารชั้นรอง เอกสารชั้นต้นคือเอกสารที่เป็นข้อมูล หรือหลักฐานที่เป็นต้นฉบับ เช่น จดหมายเหตุ บันทึก ประกาศ เป็นต้น ส่วนเอกสารชั้นรอง คือ ข้อมูลหลักฐานที่มีผู้รวบรวมไว้แล้ว

การตรวจสอบข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูล โดยการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) คือ การตรวจสอบแหล่งข้อมูล แหล่งที่มาที่จะพิจารณาในการตรวจสอบได้แก่ แหล่งเวลา แหล่งสถานที่ แหล่งบุคคล และตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) คือการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีที่ต่างกัน เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน ในการศึกษานี้ผู้ศึกษาใช้วิธี การสังเกต การสัมภาษณ์ และการศึกษาเอกสารโดยผู้ศึกษาเป็นผู้สัมภาษณ์เอง จากการเตรียมข้อคำถามไว้ล่วงหน้า พร้อมกับศึกษาข้อมูลจากแหล่งเอกสารประกอบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาจากโรงเรียนที่เป็นกรณีวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสังเกตและแบบศึกษาเอกสาร ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการสังเกตเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและกิจกรรมต่างๆ ภายในโรงเรียน รวมทั้งการสัมภาษณ์และการบันทึกภาพเพื่อเป็นการยืนยันและการให้รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินงานนั้นๆ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอข้อมูลตามกรอบแนวคิดในการศึกษา และนำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้เป็นการศึกษาแบบกรณีศึกษา (Case Study) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานและหาแนวทางในการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) ซึ่งผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาและนำเสนอผลการศึกษาและอภิปรายผล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล)
2. ผลการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อการเสนอแนวการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล)

ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล)

ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) โดยใช้กระบวนการบริหารความเสี่ยง 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การระบุความเสี่ยง 2) การประเมินความเสี่ยง 3) การบริหารความเสี่ยง 4) การติดตามผลความเสี่ยงเพื่อบริหารงานวิชาการของโรงเรียน 5 งาน ซึ่งประกอบด้วย (1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (3) การนิเทศการศึกษา (4) การวัดประเมินผลการเรียน (5) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาจากการสัมภาษณ์ การสังเกตและการศึกษาเอกสารในภาพรวม พบว่าความเสี่ยงด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านการวัดประเมินผลการเรียน มีความเสี่ยงมากส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน สำหรับด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาพบว่ามีความเสี่ยงบ้าง แต่อยู่ในระดับที่โรงเรียนยอมรับได้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การระบุความเสี่ยงด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาในภาพรวม พบว่า ความเสี่ยงด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ คือ ครูใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ไม่หลากหลายและการใช้สื่อประกอบการสอนที่หลากหลายและทันสมัย สำหรับความเสี่ยงด้านการวัดประเมินผลการเรียน คือ เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผลไม่

หลากหลายและไม่ครอบคลุมตัวบ่งชี้ สำหรับความเสี่ยงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา คือ การนำหลักสูตรไปใช้ เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงบุคลากรทุกปีการศึกษา สำหรับความเสี่ยงด้านการนิเทศการศึกษา คือ การนิเทศการศึกษาที่ได้กำหนดแผนการนิเทศไว้ล่วงหน้า แต่ไม่ได้ปฏิบัติตามแผนการนิเทศ สำหรับความเสี่ยงด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือ การทำวิจัย 5 บทและการนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

การประเมินความเสี่ยงข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาในภาพรวมพบว่าการประเมินความเสี่ยงไว้ทุกด้าน ด้านที่มีความเสี่ยงมากที่สุดมีอยู่ 2 ด้าน คือ ความเสี่ยงด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านการวัดประเมินผลการเรียน

การบริหารความเสี่ยง ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาในภาพรวม พบว่า โรงเรียนมีวิธีการบริหารความเสี่ยง โดยการระบุ ประเมิน บริหารจัดการและติดตามผล โรงเรียนมีวิธีการบริหารความเสี่ยง โดยกำหนดแนวทางควบคุมเพื่อป้องกันและลดความเสี่ยงด้วยการจัดอบรมและสัมมนา สร้างองค์ความรู้ให้กับบุคลากร ใช้การกำกับ ติดตามอย่างใกล้ชิด ส่งเสริม สนับสนุนบุคลากรในด้านต่างๆ มากยิ่งขึ้น

การติดตามผลความเสี่ยงข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาในภาพรวม พบว่าทุกด้านของงานวิชาการมีการติดตามความเสี่ยง โดยผู้บริหารกำกับ ติดตามเพื่อนำผลการบริหารมาวิเคราะห์ว่าความเสี่ยงนั้นยังคงมีอยู่หรือไม่ หากยังคงมีความเสี่ยงก็นำไปสู่กระบวนการบริหารความเสี่ยง โดยระบุไว้ในแผนบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนต่อไป เมื่อพิจารณาประเด็นการศึกษาออกเป็นรายด้านทั้ง 5 ด้าน พบข้อมูล ดังนี้

ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสังเกต และการศึกษาเอกสาร พบว่าโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) ได้มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี และได้ใช้การอบรม สัมมนาสร้างองค์ความรู้ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตรขาดความต่อเนื่อง เมื่อพิจารณาประเด็นการศึกษาตามกระบวนการบริหารความเสี่ยง พบข้อมูล ดังนี้

1. การระบุความเสี่ยง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์การสังเกตและการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการระบุความเสี่ยงด้านการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) พบว่าโรงเรียนมีการจัดทำแผนการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนลงสู่ปฏิบัติ แต่ยังไม่เป็นไปตามที่วางไว้ เนื่องจากผู้ปฏิบัติยังขาดความรู้ความเข้าใจจากการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและการเปลี่ยนแปลงบุคลากรรวมทั้งการอบรมสัมมนาที่ยังไม่สามารถสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ให้กับบุคลากรได้เพราะโรงเรียนจะมีการเปลี่ยนแปลงบุคลากรบ่อยและยังขาดความ

ต่อเนื่องทำให้การนำไปปฏิบัติยังไม่เกิดความชัดเจนสาเหตุอีกประการคือบุคลากรมีภาระงานอื่นนอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนทำให้ความสามารถในการนำแผนไปปฏิบัติไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ดังทำให้สัมภาษณ์ที่ว่า

“สำหรับผม คิดว่า ความเสี่ยงของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เป็นเรื่องของการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และไม่ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรโดยตรง โดยครูส่วนใหญ่ไม่ได้สอนตามแผนที่วางไว้ แต่จะใช้กระบวนการเรียนการสอนแบบเดิมตามความเคยชิน”

(ผู้บริหาร, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

“ดิฉันเห็นว่าการจัดอบรมสัมมนาอย่างน้อยเกินไปรวมถึงการเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถมาร่วมให้อบรมบุคลากรให้สามารถนำไปปฏิบัติได้และเวลาในการฝึกอบรมก็ยังไม่เพียงพอน่าจะเพิ่มเวลาให้มากขึ้นกว่านี้เพราะบุคลากรบางคนเข้ามาทำงานหลังจากที่มีการจัดอบรมสัมมนาไปแล้ว”

(ครูฝ่ายวิชาการ, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

“ในความคิดของผมถ้าจะให้พูดถึงสาเหตุที่มีผลกระทบกับการพัฒนาหลักสูตรนั้นผมมองว่าการจัดอบรมและการสัมมนายังไม่เต็มประสิทธิภาพและยังไม่มีอย่างต่อเนื่องยังไม่สามารถเห็นผลได้อย่างจริงจัง”

(ครู, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

“สำหรับผู้ปกครองคิดว่าโรงเรียนจะมีการเปลี่ยนครูบ่อยทำให้กังวลว่าครูใหม่มีประสบการณ์น้อยแล้วจะ ใ้ให้ลูกเข้าใจได้หรือไม่”

(ผู้ปกครอง, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

จากการสังเกตและการศึกษาเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) พบว่าโรงเรียนมีการปรับปรุงหลักสูตรทุกปีการศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัยและก่อนจะเริ่มปีการศึกษาใหม่โรงเรียนมีการจัดอบรมสัมมนาเพื่อให้องค์ความรู้กับบุคลากรในเรื่องการนำหลักสูตรไปใช้ทุกปีการศึกษา

(หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล), 2557)

2. การประเมินความเสี่ยง

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์การสังเกตและจากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการประเมินความเสี่ยงด้านการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) พบว่าโรงเรียนมีการประเมินก่อนปิดภาคเรียนปัญหาใดที่มีความรุนแรงหรือเกิดเป็นประจำก็จะทำการพิจารณาด้านนั้นก่อนและหาสาเหตุที่ทำให้เกิดเป็นประจำเมื่อสามารถเรียงลำดับปัญหาที่เกิดขึ้นได้แล้วนำเสนอต่อผู้บริหารเพื่อร่วมกันพิจารณาหาแนวทางการแก้ไขกำหนดและวางแผนเพื่อนำไปกำหนดพัฒนาแผนการบริหารความเสี่ยงด้านการบริหารงานวิชาการในปีถัดไปดังกล่าวให้สัมภาษณ์ที่ว่า

“ศึกษาปัญหาในการจัดทำหลักสูตร หรือเข้าอบรมกับหน่วยงานที่ดำเนินการแล้ว นำมาอบรมครูเพื่อลงมือปฏิบัติแล้วดูว่าสามารถแก้ไขปัญหาได้หรือไม่ ควรเพิ่มหรือลดจุดใดบ้าง”

(ผู้บริหาร, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

“โรงเรียนเรามีการดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรเพื่อลดความเสี่ยงและสร้างความเข้าใจกับหลักสูตรและขั้นตอนปฏิบัติคือก่อนปิดภาคเรียนจะต้องมีการประชุมเพื่อระบุปัญหาจัดเรียงลำดับปัญหาแล้วถึงจะเสนอให้ผู้บริหารรับทราบต่อไป”

(ครูวิชาการ, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

“น่าจะมีการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างจริงจังในชั้นเรียนและมีการกำหนดแนวทางที่ชัดเจนเพื่อให้ง่ายต่อการปฏิบัติ”

(ครู, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

การสังเกตและการศึกษาเอกสารหลักสูตร โรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) พบว่าโรงเรียนจะนำผลการวิเคราะห์ของแต่ละกลุ่มสาระมาทำการสรุปผลแล้วนำผลสรุปนั้นมาทำการประเมินเพื่อนำผลไปพัฒนาในปีการศึกษาถัดไป

(หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล), 2557)

3. การบริหารความเสี่ยง

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์การสังเกตและจากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) พบว่าครูยังขาดความรู้ความเข้าใจทำให้การปฏิบัติไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้แนวทางในการบริหารความเสี่ยงได้จัดให้มีการอบรม สัมมนาให้กับบุคลากรอย่างสม่ำเสมอและยังได้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้บุคลากรได้ฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ให้ความรู้เพิ่มเติมกับบุคลากรใหม่โดยให้หัวหน้าสายชั้นต่างๆเป็นผู้ดูแลรวมทั้งดูแลบุคลากรใหม่ที่ยังไม่ได้รับการอบรมสัมมนาได้กำหนดให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรของโรงเรียนทุกคนร่วมกันวางแผนเพื่อนำไปปฏิบัติ ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า

“ทางโรงเรียนให้ความรู้เพิ่มเติมกับครูเสมอเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรโรงเรียนก็จะจัดการอบรมให้กับครูเพื่อให้ได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรรวมทั้งครูที่เข้ามาใหม่แต่บางครั้งครูใหม่บางคนเข้ามาหลังจากที่โรงเรียนมีการจัดอบรมสัมมนาไปแล้วก็จะให้หัวหน้าสายชั้นเป็นผู้ดูแลสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรใหม่”

(ผู้บริหาร, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

“การลดความเสี่ยงที่เกิดจากการพัฒนาหลักสูตรคือการอบรมสัมมนาฝึกปฏิบัติทั้งภายในโรงเรียนหรือจากหน่วยงานอื่นให้ครูจัดกระบวนการเรียนการสอนแบบโครงการและจัดทำแผนการสอนควบคู่กันไป”

(ครูวิชาการ, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

“หากจะให้ได้ผลดีเพิ่มมากขึ้นครูทุกคนควรมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรอย่างจริงจังและเต็มที่หลักสูตรจึงจะออกมาตรงตามความต้องการและให้ผลได้จริงมีการอบรมสัมมนาสม่ำเสมอเพิ่มมากขึ้น...”

(ครู, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

การสังเกตและการศึกษาเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาพบว่าบุคลากรทุกคนจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรโดยทางโรงเรียนจะมีการจัดอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากรก่อนเริ่มปีการศึกษาใหม่ทุกปีโดยมีคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรในแต่ละกลุ่มสาระปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรและจัดทำเป็นรูปเล่มแยกตามกลุ่มสาระเป็นหลักสูตรสถานศึกษาและส่งให้ตามสายชั้นต่าง

(หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล), 2557)

4. การติดตามผลความเสี่ยง

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์การสังเกตและจากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการติดตามผลความเสี่ยงด้านการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) พบว่าวิธีการติดตามผลนั้นจะติดตามผลจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนซึ่งดูจากคะแนนการประเมินตามปฏิทินการจัดการเรียนการสอนเมื่อพบว่ามึนักเรียนคนใดที่มีปัญหาที่จะติดตามแก้ไขโดยให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของนักเรียนรวมทั้งมีการนิเทศแผนการจัดการเรียนการสอนของครูนำผลที่ได้เข้าร่วมประชุมประจำเดือนเพื่อที่จะนำผลที่ได้นำไปปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้นเพื่อลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเป็นการป้องกันไว้ก่อนที่จะเกิดปัญหาซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานไปสู่เป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า

“การติดตามของโรงเรียนในเรื่องการนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนการสอนจะใช้ผลผลสัมฤทธิ์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นตัวตรวจสอบผลจากการใช้หลักสูตร”

(ผู้บริหาร, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

“กระบวนการที่ใช้ติดตามผลความเสี่ยงคือส่งแผนการสอนบันทึกหลังสอนและคะแนนจากการประเมินหลังจากจัดการเรียนการสอนตามปฏิทินวิชาการร่วมกันติดตามนักเรียนที่มีปัญหาและแก้ไขร่วมกับผู้ปกครอง

(ครูฝ่ายวิชาการ, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

“โรงเรียนมีการติดตามผลการนำหลักสูตรไปใช้อย่างสม่ำเสมอ หากผู้อำนวยการไม่มานิเทศในวัน เวลา ที่กำหนดไว้ รองฝ่ายวิชาการหรือไม่ก็หัวหน้าฝ่ายจะเข้ามานิเทศการสอนแทน แล้วแจ้งผลหลังการนิเทศให้ครูทราบทุกครั้งและครูในสายชั้นจะมีการนิเทศซึ่งกันและกัน”

(ครู, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

จากการสังเกตและการศึกษาเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาพบว่าโรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 สาระการเรียนรู้และโรงเรียนยังได้พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาเป็นประจำทุกปีโดยให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมและให้สอดคล้องกับสภาพจริง

ของโรงเรียนและความต้องการของชุมชนผู้มาใช้บริการให้มากที่สุดเน้นการพัฒนาผู้เรียน
เป็นศูนย์กลาง

(หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนหัวไทร (เรียนประจำบาล), 2557)

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์การสังเกตและการศึกษาเอกสารพบว่า
โรงเรียนหัวไทร (เรียนประจำบาล) มีการจัดทำแผนการเรียนการสอนที่ครอบคลุมเนื้อหาและ
หลักสูตรมีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตรมีเครื่องมือในการตรวจสอบเนื้อหาให้
สอดคล้องกับตัวชี้วัดตามหลักสูตรแต่พบว่าความเสี่ยงในเรื่องของการสอนที่ไม่เป็นไปตามแผน
ที่จัดทำไว้และครูยังใช้สื่อในการสอนไม่หลากหลายและทันสมัยเมื่อพิจารณาประเด็นการศึกษาตาม
กระบวนการบริหารความเสี่ยงพบข้อมูลดังนี้

1. การระบุความเสี่ยง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์การสังเกตและจากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับ
การระบุความเสี่ยงด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนหัวไทร (เรียนประจำบาล) พบว่า
ความเสี่ยงของการจัดทำแผนการเรียนการสอนเนื่องจากครูมีการจัดทำแผนการเรียนการสอนแต่
ไม่ได้สอนตามแผนที่จัดทำไว้อีกปัญหาหนึ่งคือการใช้สื่อที่ยังขาดระบบบริหารจัดการการใช้สื่อทำ
ให้บุคลากรบางคนขาดความชำนาญในการใช้สื่อที่หลากหลายและทันสมัย รวมทั้งสื่อบางอย่าง
ไม่ได้รับการดูแลสม่ำเสมอทำให้ไม่พร้อมใช้งานเมื่อถึงเวลาที่จะใช้ในการประกอบการสอนดังกล่าว
ให้สัมภาษณ์ที่ว่า

“ปัญหาในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ คือ ครูใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้
ไม่หลากหลาย และขาดการบูรณาการ”

(ผู้บริหาร, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

“สิ่งที่ปัญหาของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ คือ การสนับสนุนการใช้สื่อ
ที่หลากหลาย และทันสมัย”

(ครูฝ่ายวิชาการ, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

“สิ่งที่ผมคิดว่าเป็นปัญหาในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ คือ ครูขาดความชำนาญ
ในการใช้สื่อบางประเภท”

(ครู, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

นอกจากนั้นผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักเรียนพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนนักเรียนเห็นว่าครูได้จัดการเรียนการสอนที่ตรงตามความต้องการของนักเรียนและครูมีวิธีการสอนที่ทำให้เข้าใจง่ายมีการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้โดยเฉพาะห้องคอมพิวเตอร์มีสื่อเทคโนโลยีที่ดีสามารถเรียนรู้ผ่านอินเทอร์เน็ตได้อย่างมีความสุข แต่สิ่งที่นักเรียนต้องการให้ทางโรงเรียนพัฒนาคือเวลาเรียนเพราะโรงเรียนมีกิจกรรมค่อนข้างมากทำให้เวลาเรียนลดน้อยลงดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า

“หนูคิดว่าโรงเรียนมีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางสำหรับการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนคุณครูมีกิจกรรมให้นักเรียนทำตลอดถ้าไม่เข้าใจคุณครูก็จะอธิบายให้เข้าใจโดยการยกตัวอย่างให้เรามองเห็นภาพได้ส่วนตัวหนูชอบบรรยากาศที่โรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) มากค่ะเพราะว่าห้องเรียนมีบรรยากาศที่โล่งสบายอากาศถ่ายเทได้สะดวก สำหรับสิ่งที่หนูอยากให้โรงเรียนมีการพัฒนายก็คือเรื่องของเวลาเรียน โรงเรียนควรจัดแบ่งเวลาในการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกว่านี้เพราะว่ามีกิจกรรมเยอะมากตลอดทั้งปีเลยคะ”

(นักเรียน, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

จากการสังเกตกิจกรรมการเรียนการสอนของชั้นอนุบาล พบว่า ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง เรียนปนเล่น เด็กเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ ครูเป็นเพียงผู้คอยสนับสนุนให้การช่วยเหลือ

(กิจกรรมการเรียนการสอนชั้นอนุบาลปีที่ 2, สังเกตเมื่อ 6 มกราคม 2558)

จากการศึกษาเอกสารรายงานผลการนิเทศภายใน พบว่าการจัดกระบวนการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามกำหนดการสอน เนื่องจาก มีการอบรมและพัฒนาบุคลากร การประเมินโรงเรียนในฝัน การประเมินโรงเรียนพระราชทาน โรงเรียนดีใกล้บ้าน หนึ่งโรงเรียนหนึ่งนวัตกรรม

(รายงานผลการนิเทศภายใน, 2556)

2. การประเมินความเสี่ยง

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์การสังเกตและจากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการประเมินความเสี่ยงด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) พบว่าการประเมินในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนคือเน้นการประเมินผลตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติและผลงานเชิงประจักษ์ประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาสาระการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้แผนการจัด

การเรียนรู้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดและประเมินจากความพึงพอใจของผู้ปกครอง นักเรียนว่ามีความพึงพอใจในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมากน้อยเพียงใด ดังคำให้ สัมภาษณ์ที่ว่า

“ศึกษาความต้องการของผู้ปกครอง ผู้เรียน จากนั้นนำมาผนวกกับนโยบายของ ผู้บริหาร เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง”

(ผู้บริหาร, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

“โรงเรียนจะจัดการเรียนการสอนแบบเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง มีการแจ้งผล การเรียนให้กับนักเรียนและผู้ปกครองทุกภาคเรียน”

(ครูฝ่ายวิชาการ, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

ทางโรงเรียนมีการประเมินการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ ครูทำนั้นจะต้องใช้ได้จริง และเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวเด็ก มีสื่อที่หลากหลาย และทันสมัย มีการ วัดผลประเมินผลตามสภาพจริงและหลากหลาย”

(ครู, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

จากการสังเกตกิจกรรมการเรียนการสอนของชั้นอนุบาล พบว่าครูจะประเมิน ตามขั้นตอน ใช้วิธีการประเมินตามสภาพจริง และวิธีการที่หลากหลายเป็นรายบุคคล”

(กิจกรรมการเรียนการสอนชั้นอนุบาลปีที่ 2, สังเกตเมื่อ 6 มกราคม 2558)

และจากการศึกษาเอกสาร รายงานผลการนิเทศภายใน ผู้ถูกนิเทศมีการบันทึก หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกครั้ง เพื่อนำผลมาประเมินกับเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้ว่ามีการ จัด กระบวนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกันหรือไม่

(รายงานผลการนิเทศภายใน, 2556)

3. การบริหารความเสี่ยง

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์การสังเกตและจากการศึกษาเอกสาร เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนหัวไทร (เรือน ประชาบาล) พบว่าแนวทางในการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนคือผู้บริหารโรงเรียนมีนโยบายให้ ครูส่งแผนการสอนทุกสัปดาห์โดยให้มีการบันทึกหลังการสอนผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้ ครูใช้สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย และทันสมัยเพิ่มมากขึ้น โดยการจัดสรรงบประมาณในการ

จัดซื้อสื่ออุปกรณ์สนับสนุนการเรียนการสอนที่ทันสมัยและหลากหลายพร้อมทั้งจัดอบรมวิธีการใช้ ที่ถูกต้องให้กับครูผู้สอนและมอบหมายให้หัวหน้าสายชั้นและบุคลากรในโรงเรียนได้พูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอมีปฏิทินการประชุมทุกสัปดาห์ซึ่งแต่ละกลุ่มสาระจะมีการสะท้อน ปัญหาดังกล่าวให้สัมภาษณ์ที่ว่า

“มีการกำกับ ติดตาม การจัดการเรียนการสอนอย่างใกล้ชิด เพื่อสนับสนุน ใน การใช้สื่อที่หลากหลายอย่างเชี่ยวชาญ”

(ผู้บริหาร, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

“หากจะให้การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้น โรงเรียนควรจัดการ เรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง”

(ครูฝ่ายวิชาการ, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

“ทางโรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และส่งเสริมให้ครู จัดทำแผนการสอนให้ครบทุกชั้นเรียน และสนับสนุนการใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย และทันสมัย”

(ครู, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

จากการสังเกตกิจกรรมการเรียนการสอนของชั้นอนุบาล พบว่า ครูจัดทำจัด ประสบการณ์ สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ มีขั้นตอนการสอนที่เข้าใจง่าย สร้าง บรรยากาศการเรียนรู้ที่น่าสนใจ แต่ยังคงขาดสื่อของจริงมาประกอบการจัดการเรียนการสอน (กิจกรรมการเรียนการสอนชั้นอนุบาลปีที่ 2, สังเกตเมื่อ 6 มกราคม 2558)

จากการศึกษาเอกสาร รายงานผลการนิเทศภายใน พบว่าครูทุกคนจะต้องจัดทำ โครงการจัดกระบวนการเรียนรู้ภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน อย่างมีประสิทธิภาพจัดลำดับการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้และระยะเวลาที่กำหนด

(รายงานผลการนิเทศภายใน, 2556)

4. การติดตามผลความเสี่ยง

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์การสังเกตและจากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการติดตามผลความเสี่ยงด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีการติดตามผลการเรียนการสอนอย่างใกล้ชิด โดยมีแบบนิเทศติดตามเป็นเอกสารที่อ้างอิงได้เช่นการรายงานผลการปฏิบัติงานของหัวหน้ากลุ่มสาระประจำเดือนแล้วจึงนำรายงานผลของแต่ละกลุ่มสาระมาสรุปผลเพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับไปยังครูผู้สอนได้นำไปปรับปรุงพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวให้สัมภาษณ์ที่ว่า

“มีการติดตามกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู โดยการนิเทศ ติดตามผล เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับให้ไปยังครูผู้สอนจะได้นำมาปรับปรุง พัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ต่อไป”

(ผู้บริหาร, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

“การติดตามผลเป็นการประเมินการเรียนการสอน ความพึงพอใจของนักเรียนในชั้นเรียน”

(ครูฝ่ายวิชาการ, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

“การติดตามผลที่ดี ควรจะเป็นการนิเทศ ติดตามผล เพื่อที่จะได้ข้อมูลทั้งตัวครูและนักเรียน เพื่อจะได้นำผลไปพัฒนา”

(ครู, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

และจากการศึกษาเอกสารแผนการจัดการเรียนรู้ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 แต่ละกิจกรรมมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งเป็นการกำหนดขอบเขตและวิธีการในการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ครูผู้สอนได้เตรียมตัวและเตรียมการจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

(แผนการจัดการเรียนรู้, 2557)

นอกจากนั้นจากการศึกษาเอกสารรายงานผลงานนิเทศภายในพบว่ามีการสอนแบบโครงการสำหรับเด็กอนุบาลเพื่อใช้ในการเตรียมการจัดการกระบวนการเรียนรู้ซึ่งจะช่วยให้การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอนต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพอันจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดประสิทธิผลในการเรียนรู้และบรรลุเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้

(รายงานผลงานนิเทศภายใน, 2556)

ด้านการนิเทศการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์การสังเกตและการศึกษาเอกสารพบว่าโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) มีการวางแผนจัดทำปฏิทินการนิเทศทุกภาคเรียนในปีการศึกษาโดยจะมีการนิเทศการศึกษาซึ่งผู้บริหาร โรงเรียนและบุคลากรทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับไปสู่ผู้ปฏิบัติได้นำไปปรับปรุงพัฒนางานของตนเองความเสี่ยงที่ทำให้การนิเทศการศึกษาไม่เป็นไปตามแผนนั้นมาจากกิจกรรมนอกที่สอดแทรกเข้ามาทำให้ต้องเลื่อนการนิเทศออกไปเมื่อพิจารณาประเด็นการศึกษาตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงพบข้อมูลดังนี้

1. การระบุความเสี่ยง

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์การสังเกตและจากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการระบุความเสี่ยงด้านการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) พบว่าการนิเทศเป็นกระบวนการในการแนะนำช่วยเหลือครูให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการนิเทศนั้นอยู่บนหลักการของประชาธิปไตย ได้แก่ การเคารพซึ่งกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

จากการสัมภาษณ์การสังเกตและการศึกษาเอกสารพบว่าโรงเรียนมีการวางแผนการนิเทศโดยจัดทำปฏิทินการนิเทศประจำปีการศึกษาโดยแบ่งเป็นภาคเรียนละ 1 ครั้งแต่อาจมีการปรับเปลี่ยนเวลาจากปฏิทินการนิเทศเมื่อทางโรงเรียนมีกิจกรรมนอกเหนือจากปฏิทินการนิเทศเช่น การอบรม พัฒนาต่างๆ การประเมินโรงเรียนจากหน่วยงานนอกทำให้การนิเทศไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือบางภาคเรียนจำเป็นต้องยกเลิกการนิเทศไปด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้บริหารไม่สามารถให้ข้อมูลย้อนกลับไปยังผู้ปฏิบัติได้ทำให้การนิเทศไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า

“การนิเทศนั้นจัดขึ้นเพื่อปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้นในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นี้จะสำเร็จได้ผลดีเพียงไรนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับทักษะและความสามารถของผู้นิเทศผู้ทำงานร่วมกับครู ตลอดจนเทคนิคและวิธีการต่างๆ ที่ผู้นิเทศนำมาใช้ในการนิเทศการศึกษา โดยให้ครูมีโอกาสดำเนินงานที่จะต้องทำด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดความงอกงามขึ้น เมื่อได้เรียนรู้และมีความเจริญงอกงามแล้ว ย่อมจะารู้จักปรับปรุงงานด้านการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น”

(ครูฝ่ายวิชาการ, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

“การนิเทศจะเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำและการชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเองแก่ครูและนักเรียน เพื่อการปรับปรุงตัวเขาเอง และสภาพการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์”

(ครูฝ่ายวิชาการ, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

“ความเสี่ยงในการนิเทศ คงจะเป็นเรื่องของการนิเทศไม่เป็นไปตามแผนการนิเทศและระยะเวลาที่กำหนดไว้ได้”

(ครู, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

“จากการสังเกตกิจกรรมนิเทศการสอนพบว่ามีกำหนดแนวทางการนิเทศ โดยผู้นิเทศจะนิเทศครูผู้สอนแล้วจะสรุปผลนิเทศให้ครูผู้ทราบทันทีเพื่อครูผู้สอนจะได้นำผลไปปรับปรุงพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น”

(กิจกรรมการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์, สังเกตเมื่อ 20 มกราคม 2558)

จากการศึกษาเอกสารการนิเทศภายในพบว่ามีแบบบันทึกการนิเทศโดยจะครอบคลุมเรื่องการเตรียมการสอนการดำเนินการสอนการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าการใช้สื่อการเรียนการสอนการควบคุมชั้นเรียนการวัดผลและประเมินผลและบุคลิกภาพของครู

(รายงานผลงานนิเทศภายใน, 2556)

2. การประเมินความเสี่ยง

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์การสังเกตและการศึกษาเอกสารการประเมินความเสี่ยงด้านการนิเทศการสอนของครูโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) พบว่าโรงเรียนมีการประเมินการนิเทศการศึกษาทุกภาคเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้งในปีการศึกษาหนึ่งจะมีการนิเทศ 2 ครั้ง ปัญหาเรื่องการประเมินความเสี่ยงเป็นเรื่องของระยะเวลาการประเมินไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ต้องเลื่อนการนิเทศออกไปหรือต้องยกเลิกทำให้การนิเทศไม่ต่อเนื่องและขาดข้อมูลที่จะนำไปปรับปรุงพัฒนาดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า

“ผู้บริหารจะต้องสร้างความตระหนักให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคน แล้วดำเนินการตามแผนการนิเทศที่กำหนดไว้โดยผ่านกระบวนการส่งเสริมสนับสนุนชี้แนะและการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้ปฏิบัติงานนั้น”

(ผู้บริหาร, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

“ทางโรงเรียนมีปฏิทินการนิเทศอยู่แล้ว แต่การนิเทศแต่ละครั้งไม่เป็นไปตามปฏิทินที่กำหนดไว้ เนื่องจากมีกิจกรรมอื่นมาแทรกอยู่เสมอ ทำให้ต้องเลื่อนการนิเทศออกไป”

(ครูฝ่ายวิชาการ, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

“ดิฉันอยากให้มีการนิเทศเดือนละ 1 ครั้ง เพราะครูจะได้นำผลการนิเทศไปปรับปรุง และพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น”

(ครู, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

จากการสังเกตกิจกรรมการนิเทศการสอนพบว่าการนิเทศนั้นผู้นิเทศจะประเมินจากเอกสารสื่อการเรียนการสอนและแผนการสอนว่าผู้สอนได้ดำเนินการสอนตามแผนการสอนที่จัดทำไว้

(กิจกรรมการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์, สังเกตเมื่อ 15 มกราคม 2558)

และจากการศึกษาเอกสารการนิเทศภายในพบว่าการนิเทศจะใช้แบบบันทึกการนิเทศในการประเมินระดับความสามารถของครูในการจัดการเรียนการสอนโดยจะประเมินตามตัวชี้วัดต่างๆ

(รายงานผลงานนิเทศภายใน, 2556)

3. การบริหารความเสี่ยง

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์การสังเกตและจากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนหัวไทร (เรียนประจำบาล) พบว่ามีระบบการนิเทศและการทำงานที่มีประสิทธิภาพแนวทางในการบริหารความเสี่ยงคือสร้างความตระหนักให้ครูถึงความสำคัญของการนิเทศโดยการประชุมชี้แจงให้ครูเข้าใจและมีเจตคติที่ดีต่อการนิเทศว่าเป็นการนิเทศเพื่อนำผลการนิเทศแต่ละครั้งมาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนมีการวางแผนจัดทำปฏิทินการนิเทศโดยการนิเทศแบบไม่เป็นทางการซึ่งผู้บริหารจะลงมาพูดคุย ดูแลการนิเทศอย่างใกล้ชิดกำหนดกรอบการนิเทศไว้อย่างชัดเจนและครอบคลุม โดยใช้เครื่องมือการนิเทศที่เป็นรูปธรรมดังกล่าวให้สัมภาษณ์ที่ว่า

“สร้างความตระหนัก เพื่อให้ครูเห็นความสำคัญของการนิเทศ ว่าการนิเทศอยู่ที่การพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และส่งผลสะท้อนไปถึงการพัฒนานักเรียนด้วย”

(ผู้บริหาร, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

“การลดความเสี่ยงอีกวิธีหนึ่งก็คือ มีการจัดประชุมทุกต้นเดือน และมีการติดตามผลหลังสอนอย่างสม่ำเสมอ”

(ครูฝ่ายวิชาการ, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

“สร้างความตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญของการนิเทศโดยเฉพาะครูใหม่ ก่อนการสอนควรมีการนิเทศของครูในสายชั้นเพื่อสร้างความเข้าใจและเป็นแนวทางปฏิบัติ”

(ครู, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

“จากการสังเกตกิจกรรมการนิเทศการสอนพบว่าผู้นิเทศจะเน้นการนิเทศเชิงประจักษ์ครูได้จัดการเรียนการสอนที่หลากหลายเน้นให้ครูสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำไว้พร้อมทั้งใช้สื่อที่หลากหลาย ทันสมัยตอบสนองความต้องการของนักเรียน”

(กิจกรรมการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์, สังเกตเมื่อ 6 มกราคม 2558)

และจากการศึกษาเอกสารการนิเทศภายในพบว่ามีการนิเทศที่เป็นขั้นตอนชัดเจนหลังจากการนิเทศทุกครั้งผู้นิเทศจะแจ้งผลการนิเทศให้ครูผู้ถูกนิเทศให้ได้ทราบผลการนิเทศทันที แล้วให้ครูนำผลการนิเทศไปปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

(รายงานผลงานนิเทศภายใน, 2556)

4. การติดตามผลความเสี่ยง

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์การสังเกตและจากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการติดตามผลความเสี่ยงด้านการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) พบว่าการติดตามผลความเสี่ยงด้านการนิเทศการศึกษาโรงเรียนมีการจัดการนิเทศโดยให้บุคลากรทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการนิเทศการศึกษาซึ่งมีตั้งแต่ผู้บริหารรองผู้บริหารฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระและหัวหน้าฝ่ายต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับไปสู่ผู้ปฏิบัติได้นำไปปรับปรุงพัฒนางานของตนเองโดยในการนิเทศทุกครั้งผู้บริหารจะแจ้งผลการนิเทศให้กับครูหลังการนิเทศทันทีและยังนำผลการนิเทศไปใช้ในครั้งต่อไปเพื่อคิดว่าครูได้นำผลการนิเทศไปพัฒนาการเรียนการสอนหรือไม่ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า

“ทางผู้บริหารมีการติดตามผลจากหัวหน้ากลุ่มสาระที่มีหน้าที่นิเทศร่วมกับฝ่ายวิชาการ จากนั้นให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูที่ได้รับการนิเทศ”

(ผู้บริหาร, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

“การติดตามความเสียหายที่ซ้ำก็ คือ การนิเทศภายใน การติดตามผลหลังการจัดการเรียนการสอน แต่บางครั้งด้วยระยะเวลาทำให้การนิเทศไม่เป็นไปตามแผนการนิเทศและไม่ต่อเนื่องด้วย”

(ครูฝ่ายวิชาการ, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

“น่าจะมีการติดตามผลการนิเทศไปปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนของครูเพื่อที่จะได้รู้ว่าครูมีการปรับปรุง หรือพัฒนาการเรียนการสอนมากขึ้นน้อยเพียงใด”

(ครู, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

“จากการสังเกตกิจกรรมการนิเทศการสอนพบว่าผู้นิเทศจะติดตามผลว่าเป็นไปตามแผนที่ได้จัดทำไว้หรือไม่มีการนำผลการนิเทศมาปรับปรุงพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย และทันสมัย”

(กิจกรรมการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์, สังเกตเมื่อ 15 มกราคม 2558)

จากการศึกษาเอกสารการนิเทศภายในพบว่าหนึ่งปีการศึกษาจะมีการนิเทศทั้งหมดทุกครั้งเมื่อสิ้นปีการศึกษาจะนำผลการนิเทศทั้งหมดมาสรุปเป็นภาพรวมเพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาการนิเทศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

(รายงานผลงานนิเทศภายใน, 2556)

ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์การสังเกตและการศึกษาเอกสารพบว่าโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงโดยยึดแนวปฏิบัติตามหลักสูตรรวมทั้งมีการกำหนดเกณฑ์การวัดที่ชัดเจนในแต่ละกลุ่มสาระแต่ความเสี่ยงด้านการวัดและประเมินผลการเรียนที่พบคือการนำผลการเรียนรู้จากการวัดและประเมินผลมาวิเคราะห์ห้อย่างเป็นระบบเพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือที่จะใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เมื่อพิจารณาประเด็นการศึกษาตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงพบข้อมูลดังนี้

1. การระบุความเสี่ยง

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์การสังเกตและจากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการระบุความเสี่ยงด้านการวัดและประเมินผลการเรียนของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) พบว่าโรงเรียนมีการดำเนินการกำหนดแนวปฏิบัติด้านการวัดและประเมินผลการเรียนทุกระดับชั้นมีปฏิทินการวัดผลและประเมินผลการเรียนของนักเรียนทุกภาคเรียนรวมทั้งได้มีการกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลในแต่ละกลุ่มสาระทุกภาคเรียนจะมีการแจ้งผลการเรียนให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบทุกภาคเรียนแต่ผลการเรียนรู้อันที่ได้จากการวัดและประเมินผลการเรียนรู้อย่างขาดระบบการวิเคราะห์ที่มีประสิทธิภาพเพื่อจะนำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้อย่างไร เพราะปัจจุบันโรงเรียนมีเพียงการประมาณค่าอย่างง่ายเท่านั้นยังไม่ได้นำผลคะแนนจากการประมาณค่ามาทำการวิเคราะห์และเก็บรวบรวมอย่างจริงจังรวมทั้งเอกสารการวัดและประเมินผลการเรียนยังไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และตัวชี้วัดของหลักสูตรดังกล่าวให้สัมภาษณ์ที่ว่า

“โรงเรียนยังขาดการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ที่มีประสิทธิภาพแต่มีเพียงการประมาณค่าอย่างง่ายก่อนเท่านั้น”

(ผู้บริหาร, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

“ทางโรงเรียนมีการจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานแต่ด้วยกิจกรรมของทางโรงเรียนมีเยอะมากทำให้การเรียนการสอนไม่เต็มที่เป็นผลให้การวัดประเมินไม่ค่อยเหมาะสมกับเวลาเรียนเท่าที่ควร”

(ครูฝ่ายวิชาการ, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

“อยากจะทำให้โรงเรียนส่งเสริมให้มีการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทุกระดับให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อจะได้ทราบว่าผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนมีการพัฒนามากน้อยเพียงใด”

(ครู, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

จากการสังเกตและการศึกษาเอกสารคู่มือการวัดและประเมินผลการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนพบว่าการวัดและประเมินผลจะมีปฏิทินการวัดและประเมินผลนักเรียนประจำภาคเรียนและปีการศึกษาอย่างชัดเจนกำหนดเกณฑ์วัดและประเมินผลแจ้งผลการเรียนให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบเมื่อสิ้นแต่ละภาคเรียน

(คู่มือการวัดและประเมินผลการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน, 2557)

2. การประเมินความเสี่ยง

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์การสังเกตและจากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการประเมินความเสี่ยงด้านการวัดและประเมินผลการเรียนของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) พบว่าโรงเรียนมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกภาคเรียนตามปฏิทินการปฏิบัติงานพร้อมทั้งตรวจสอบเอกสารการวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียนในแต่ละระดับชั้นรวมทั้งกำหนดระยะเวลาให้ครูส่งผลการประเมินเพื่อนำมาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในปีการศึกษาถัดไปหรือไม่ดังทำให้สัมภาษณ์ที่ว่า

“มีการติดตามผลการใช้รูปแบบวิธีประเมินผลแล้วกำหนดให้ครูส่งผลการประเมินตามเวลาในปฏิทินผลการประเมินรวมจะนำมาวิเคราะห์เพื่อพัฒนาการจัดเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป”

(ผู้บริหาร, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

“มีการประชุมและแจ้งปฏิทินการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับเวลาเรียนจากงานวิชาการซึ่งได้วางแผนกำหนดระยะเวลาการวัดและประเมินผลส่งเสริมให้มีการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทุกระดับและมีการติดตามและตรวจสอบเอกสารการวัดประเมินผลการเรียน”

(ผู้บริหาร, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

“โรงเรียนได้ดำเนินการ โดยการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกภาคเรียนและมีการจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานให้สอดคล้องเวลาเรียนพร้อมทั้งมีการตรวจสอบเอกสารการวัดและประเมินผลการเรียนด้วย”

(ครูฝ่ายวิชาการ, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

“โรงเรียนมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกภาคเรียนและมีการจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานให้สอดคล้องเวลาเรียนพร้อมทั้งมีการตรวจสอบเอกสารการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนด้วย”

(ครู, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

จากการสังเกตและการศึกษาเอกสารคู่มือการวัดและประเมินผลการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนพบว่าการวัดและประเมินผลจะประเมินจากแบบวัดคุณภาพแบบสำรวจตามระเบียบการวัดผล

(คู่มือการวัดและประเมินผลการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน, 2557)

3. การบริหารความเสี่ยง

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์การสังเกตและจากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านการวัดและประเมินผลการเรียนของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) พบว่าโรงเรียนกำหนดให้รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการหัวหน้าสายงานและหัวหน้ากลุ่มสาระตรวจสอบติดตามการวัดและประเมินผลเพื่อนำข้อมูลย้อนกลับนำไปพัฒนากระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้อบรมทั้งนำผลที่ได้มาพัฒนาเครื่องมือที่จะใช้วัดและประเมินผลในปีการศึกษาถัดไปมีการเขียนรายงานให้เป็นรูปธรรมและมีหลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อเพิ่มมาตรฐานเครื่องมือวัดผลและประเมินผลเพื่อให้ได้มาตรฐานมากขึ้นรวมทั้งเป็นเครื่องมือที่สามารถวัดและประเมินผลการเรียนของผู้เรียนตามตัวชี้วัดของหลักสูตรดังกล่าวให้สัมภาษณ์ที่ว่า

“ตรวจสอบติดตามการวัดและประเมินผลเพื่อนำข้อมูลย้อนกลับนำไปพัฒนากระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้อบรมทั้งนำผลที่ได้มาพัฒนาเครื่องมือที่จะใช้วัดและประเมินผลในปีการศึกษาถัดไป”

(ผู้บริหาร, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

“จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับหลักสูตรและตรวจสอบการวัดประเมิน”

(ครูฝ่ายวิชาการ, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

“ควรลดกิจกรรมต่างๆลงเนื่องจากนักเรียนไม่ค่อยมีเวลาในการเรียนเต็มที่การประเมินผลเลยไม่ค่อยมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร”

(ครูฝ่ายวิชาการ, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

จากการสังเกตและการศึกษาเอกสารคู่มือการวัดและประเมินผลการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนพบว่าโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) ได้กำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติงานประจำปีมีการกำหนดระยะเวลาในการวัดและประเมินผลชัดเจนควบคุมการวัดและประเมินผลให้เป็นไปตามปฏิทินที่กำหนดไว้ทุกภาคเรียนโดยผู้บริหารโรงเรียนและครูฝ่ายวิชาการของโรงเรียน

(คู่มือการวัดและประเมินผลการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน, 2557)

4. การติดตามผลความเสี่ยง

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์การสังเกตและการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการติดตามผลความเสี่ยงด้านการวัดและประเมินผลการเรียนของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) พบว่าโรงเรียนมีการติดตามความเสี่ยงในด้านนี้ด้วยการติดตามจากร่องรอยของเอกสารจากฝ่ายวิชาการ โดยจะทำการตรวจสอบภาคเรียนละ 1 ครั้งแล้วเก็บผลไว้เพื่อเปรียบเทียบกับภาคเรียนต่อไปแล้วนำผลที่ได้นำไปเป็นพัฒนาให้ดังกล่าวให้สัมภาษณ์ที่ว่า

“มีการติดตามจากร่องรอยเอกสารการประเมินต่างๆ โดยฝ่ายวิชาการแล้ววิเคราะห์การประเมินของครูว่ามีแนวโน้มตรงกับความเป็นจริงมากน้อยเพียงใด”

(ผู้บริหาร, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

“มีการติดตามการประเมินผลว่าตรงกับแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ตรงกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังหรือไม่หลังจากนั้นก็ให้นำผลไปวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนต่อไป”

(ครูฝ่ายวิชาการ, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

“ครูควรมีการวัดผลและประเมินผลก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนทุกครั้ง”

(ครู, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

จากการสังเกตการณ์จัดกิจกรรมซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่มีผลการเรียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์ให้ได้รับการพัฒนาก่อนที่จะสอบปลายภาคเพื่อแก้ปัญหาการติด 0 ให้ได้รับการแก้ไขก่อนที่จะปิดภาคเรียน

(การจัดกิจกรรมซ่อมเสริม, สังเกตเมื่อ 7 มกราคม 2557)

จากการศึกษาเอกสารคู่มือการวัดและประเมินผลการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนพบว่าโรงเรียนมีการจัดทำคู่มือการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

(คู่มือการวัดและประเมินผลการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน, 2557)

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์การสังเกตและการศึกษาเอกสารพบว่าโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) ได้มีการส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยกำหนดให้บุคลากรในโรงเรียนต้องมียางวิจัยในชั้นเรียนในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนแต่ความเสี่ยง

ที่เกิดขึ้นคือครูไม่ได้นำผลการวิจัยไปพัฒนาแผนการจัดการเรียนการสอน โดยงานวิจัยส่วนมากของโรงเรียนจะเป็นการวิจัยแบบหน้าเดียวทำให้ขาดความสมบูรณ์ของผลการวิจัยเพื่อนำไปพัฒนาเมื่อพิจารณาประเด็นการศึกษาตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงพบข้อมูลดังนี้

1. การระบุความเสี่ยง

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์การสังเกตและจากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการระบุความเสี่ยงด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) พบว่ามีความเสี่ยงในเรื่องของบุคลากรยังมิได้นำผลการวิจัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจังและบุคลากรยังมิได้ตระหนักถึงความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียนอันเนื่องมาจากบุคลากรขาดความชำนาญด้านการทำวิจัยทำให้มองการวิจัยเป็นเรื่องที่ยากเกินกว่าจะทำได้และยังขาดแรงจูงใจในการทำวิจัยอย่างจริงจังดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า

“โรงเรียนยังขาดการวิจัยที่เป็นรูปธรรมอย่างจริงจังคือครูยังขาดแรงจูงใจในการวิจัยเพราะยังไม่เห็นความสำคัญแต่ครูส่วนใหญ่ก็ใช้วิธีกรณีศึกษา”

(ผู้บริหาร, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

“ต้องการให้ทางโรงเรียนมีการส่งเสริมให้มีการเผยแพร่คุณภาพด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูเพราะครูบางคนยังไม่เห็นความสำคัญของการวิจัยว่ามีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนคิดแต่ว่าเป็นการเพิ่มภาระงานมากกว่า”

(ครูฝ่ายวิชาการ, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

“ครูบางคนยังไม่มีความเข้าใจในการทำวิจัยอาจจะเนื่องจากความเข้าใจผิดที่ว่าคนทำวิจัยได้ต้องเก่งสติดีมากกว่า”

(ครู, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

จากการสังเกตและจากการศึกษาเอกสารวิจัยในชั้นเรียนพบว่ารูปแบบการวิจัยยังไม่เป็นรูปแบบที่สมบูรณ์เนื้อหาการวิเคราะห์ยังไม่ชัดเจนยังไม่มีการอภิปรายผลเพื่อนำข้อมูลไปพัฒนาการเรียนการสอน

(วิจัยในชั้นเรียนเรื่องพฤติกรรมทางสังคมที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบร่วมมือของเด็กปฐมวัย, 2556)

2. การประเมินความเสี่ยง

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์การสังเกตและจากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการประเมินความเสี่ยงด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) พบว่ามีการประเมินจากชิ้นงานด้านการวิจัยในชั้นเรียนของบุคลากรที่น่าส่งฝ่ายวิชาการและคู่มือของงานวิจัยและเครื่องมือของการวิจัยสามารถแก้ปัญหาได้ดังคำให้สัมภาษณ์ที่ว่า

“ทางโรงเรียนมีประเมินจากการทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหา ผมเห็นความสำคัญมากอยากให้บุคลากรทุกคนได้ทำเต็มรูปแบบเพื่อจะได้นำผลการวิจัยที่สามารถนำมาปรับปรุงพัฒนางานได้อย่างเป็นรูปธรรม”

(ผู้บริหาร, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

“จะเห็นว่าการทำวิจัยเต็มรูปแบบจะเป็นภาระมากขึ้นทั้งที่ครูก็มีงานด้านการเรียนการสอนมากอยู่แล้วทำให้การทำวิจัยเป็นปัญหาของผู้ปฏิบัติ”

(ครูฝ่ายวิชาการ, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

“ที่จริงแล้วการทำวิจัยก็ช่วยแก้ปัญหาได้แค่ด้วยภาระและงานในความรับผิดชอบที่มากอยู่แล้วจึงเป็นเรื่องยากที่จะทำเต็มรูปแบบ 5 บทเลยมันคงไม่มีเวลามากพอค่ะ”

(ครู, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

จากการสังเกตและจากการศึกษาเอกสารวิจัยในชั้นเรียนพบว่า การประเมินจะประเมินจากผลงานวิจัยในชั้นเรียนของครูแต่ละคนแล้วนำมาสรุปเป็นภาพรวมของแต่ละกลุ่มสาระเพื่อสรุปเป็นภาพรวมของโรงเรียน

(วิจัยในชั้นเรียนเรื่องพฤติกรรมทางสังคมที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบร่วมมือของเด็กปฐมวัย, 2556)

3. การบริหารความเสี่ยง

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์การสังเกตและจากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) พบว่าโรงเรียนส่งเสริมให้บุคลากรทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นเบื้องต้นและต้องทำงานวิจัยในชั้นเรียน 1 เรื่องต่อปีการศึกษารวมทั้งนำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการพัฒนางานวิจัย

ของตนเองเพื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนที่มีคุณภาพจัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานวิจัยดังกล่าวให้สัมภพณัที่ว่า

“ทางโรงเรียนจะมีนโยบายกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการให้ครูทุกคนทำวิจัยปีการศึกษาละ 1 เรื่อง ไม่ว่าจะเป็งานวิจัยในชั้นเรียนหรือวิจัยเต็มรูปแบบและฝ่ายวิชาการต้องตรวจสอบรวมทั้งให้คำแนะนำให้ความรู้เสนอแนะแนวทางและรูปแบบที่ถูกต้องด้วยและสนับสนุนให้มีการเผยแพร่งานวิจัยสู่ภายนอก”

(ผู้บริหาร, สัมภพณัเมื่อ 12 มกราคม 2558)

“ครูทุกคนจะมีวิจัยส่งแต่อาจจะเป็นการทำวิจัยหน้าเดียวเป็นส่วนใหญ่และฝ่ายวิชาการเองก็จะนำเอาผลการวิจัยนั้นไปสรุปภาพรวมอีกครั้ง แล้วแจ้งผลให้ครูเอาไปปรับปรุงและพัฒนาต่อไป”

(ครูฝ่ายวิชาการ, สัมภพณัเมื่อ 12 มกราคม 2558)

“ครูทุกคนต้องทำงานวิจัยหนึ่งเรื่องต่อปีการศึกษา”

(ครู, สัมภพณัเมื่อ 12 มกราคม 2558)

จากการสังเกตและการศึกษาเอกสารวิจัยในชั้นเรียนพบว่าครูจัดทำวิจัยในชั้นเรียนปีละหนึ่งเล่มเพื่อนำผลการวิจัยมาออกแบบกระบวนการเรียนรู้อให้หลากหลายและนำไปแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและพัฒนาการสอนให้ดีขึ้นตรงตามความต้องการของผู้เรียน

(วิจัยในชั้นเรียน เรื่องพฤติกรรมทางสังคมที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบร่วมมือของเด็กปฐมวัย, 2556)

4. การติดตามผลความเสี่ยง

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภพณัการสังเกตและการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการติดตามผลความเสี่ยงด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนหัวไทร (เรียนประชาบาล) พบว่ามีกำหนดใ้บุคลากรต้องมีผลงานด้านการวิจัยอย่างน้อยสาระการเรียนรู้อละ 1 เรื่องต่อ 1 ปีการศึกษาและต้องนำผลการวิจัยไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนซึ่งมีรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการจะเป็นคนดูแลกำกับติดตามการนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนว่าครูได้นำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนหรือไม่หลังจากนั้นสรุปผลการวิจัยเป็นภาพรวมของโรงเรียนเพื่อนำไปพัฒนาการทำวิจัยต่อไปดังคำให้สัมภพณัที่ว่า

“ทางโรงเรียนกำหนดให้ครูแต่ละคนต้องมียางานวิจัยอย่างน้อย 1 เรื่องต่อปีและต้องนำผลวิจัยไปพัฒนาการเรียนการสอนด้วย”

(ผู้บริหาร, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

“ก่อนปีคณาจารย์ครูจะต้องส่งผลงานวิจัยทุกคนและจะต้องแก้ไขตามข้อเสนอของฝ่ายวิชาการจากนั้นก็นำผลไปปรับปรุงพัฒนางานวิจัยในปีต่อไป”

(ครูฝ่ายวิชาการ, สัมภาษณ์เมื่อ 12 มกราคม 2558)

จากการสังเกตและจากการศึกษาเอกสารวิจัยในชั้นเรียนพบว่าครูจะมีผลงานวิจัยปีละ 1 เรื่อง ฝ่ายติดตามจะติดตามผลการจัดการเรียนการสอนจากงานวิจัยรายบุคคลแล้วนำผลการวิเคราะห์ภาพรวมแจ้งกลับไปยังครูเพื่อนำผลไปพัฒนางานวิจัยในชั้นเรียนในปีถัดไป

(วิจัยในชั้นเรียน เรื่อง พฤติกรรมทางสังคมที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบร่วมมือของเด็กปฐมวัย, 2556)

ผลจากการจัดสนทนากลุ่ม (Focus group) เพื่อการเสนอแนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล)

ผู้ศึกษาได้จัดให้มีการสนทนากลุ่ม (Focus group) เพื่อเสนอแนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2558 เวลา 09.00-11-00 น. ณ ห้องประชุมศูนย์สารสนเทศ อาคาร 9 ชั้น 3 ห้อง 934 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช โดยผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม จำนวน 7 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คนรองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คนครูฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คนครู จำนวน 2 คนผู้ปกครอง จำนวน 1 คน และนักเรียน จำนวน 1 คน

ผู้ศึกษาได้นำผลที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สังเกต และศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) ให้ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเป็นประเด็นในการสนทนากลุ่มเพื่อนำไปสู่แนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) ซึ่งจากการสนทนากลุ่มผู้วิจัยได้แนวทางในการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการ ดังนี้

1. ควรมีการจัดอบรมสัมมนาพัฒนาความรู้ด้านต่างๆ ให้กับบุคลากรอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอเช่นจัดอบรมเรื่องการวิจัยในชั้นเรียน 5 บท (เต็มรูปแบบ) ให้กับบุคลากร เพื่อสร้าง

ความเข้าใจที่ตรงกัน จัดอบรมเรื่องการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้เพื่อให้ง่ายต่อการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

2. จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานในการจัดกิจกรรมให้ชัดเจนด้วยการบรรจุกิจกรรมไว้ในแผนปฏิบัติการเพื่อลดความเสี่ยงของการไม่เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้

3. การนิเทศการสอนมีงานต่างๆ เข้ามามากในระหว่างที่ทำหน้าที่ทำให้การนิเทศแบบเป็นทางการไม่บรรลุผลจึงควรจัดให้มีการนิเทศแบบไม่เป็นทางการโดยใช้การนิเทศไม่เต็มรูปแบบคือใช้การนิเทศแบบกัลยาณมิตร โดยใช้ผู้นิเทศคนเดียวเข้าทำการนิเทศครูผู้สอนแล้วแจ้งผลการนิเทศให้ทราบหลังการนิเทศเพื่อร่นเวลาที่ใช้ในการนิเทศแบบเต็มรูปแบบ

4. มีการกำกับติดตามอย่างใกล้ชิดและจัดทำเอกสารให้เป็นปัจจุบัน

5. ควรมีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีซึ่งกันและกันระหว่างผู้บริหารกับครูภายในโรงเรียน เช่น จัดอบรมสัมมนาร่วมกัน ศึกษาดูงานร่วมกัน สร้างการทำงานแบบเป็นทีมเพื่อให้เกิดความสามัคคีภายในองค์กรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียนร่วมกัน

6. มีการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงงานทั้ง 4 ฝ่ายโดยการสรุปภาพรวมของแต่ละฝ่ายระบุความเสี่ยงที่เกิดขึ้นแล้วบรรจุลงในแผนความเสี่ยงของโรงเรียนเพื่อนำเข้ากระบวนการบริหารเพื่อลดหรือกำจัดความเสี่ยงที่เกิดขึ้นให้หมดไปดังคำสนทนาบางตอนที่กล่าวไว้

“หลักสูตรไม่ใช่ปัญหาแต่ปัญหาก็คือการนำหลักสูตรไปใช้แนวทางก่อนจะมีการจัดการเรียนการสอนจะต้องมีการจัดอบรมสัมมนาให้กับบุคลากรทุกคน ส่วนครูใหม่ที่เข้ามาไม่ทันการอบรมสัมมนาแนวทางแก้ไขคือหัวหน้าสายชั้นต้องมีความรู้ในเรื่องหลักสูตรเป็นอย่างดีและสามารถถ่ายทอดหลักสูตรบุคลากรที่เข้ามาใหม่ได้”

(ผู้ร่วมสนทนา, สนทนาเมื่อ 12 มกราคม 2558)

“ต้องมีปฏิทินการนิเทศที่ชัดเจนสร้างความตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญของการนิเทศและปรับเปลี่ยนรูปแบบการนิเทศแบบเป็นทางการมาเป็นกรนิเทศแบบไม่เป็นทางการ โดยอาศัยการนิเทศแบบกัลยาณมิตร อาทิ การ Matting ตอนเช้า 5 นาที ก่อนการเรียนรู้ ประชุมหัวหน้าสายชั้น จากนั้นหัวหน้าสายชั้นประชุมสมาชิกในสายชั้น ประชุมคณะทำงาน การเยี่ยมชั้นเรียนหรือการพูดคุย เพื่อจะได้ชี้แนะครูในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน”

(ผู้ร่วมสนทนา, สนทนาเมื่อ 12 มกราคม 2558)

“สำหรับงานวิจัยนั้นทางโรงเรียนของเราจะมีการทำอยู่เป็นประจำแต่จะเป็นงานวิจัยในชั้นเรียนอย่างง่ายครูจะเขียนงานวิจัยแบบเต็มรูปแบบไม่ได้สาเหตุหลักมาจากภาระงานอื่นๆ ของครูมีมากจึงไม่มีเวลาในการทำวิจัย แนวทางในการแก้ปัญหา จึงต้องให้การอบรมพัฒนาไปเรื่อยๆ และต้องวางแผนติดตามตรวจสอบบ่อยๆ ทำทุกอย่างให้เป็นปัจจุบันก็จะสามารถลดความเสี่ยงลงได้”

(ผู้ร่วมสนทนา, สนทนาเมื่อ 12 มกราคม 2558)

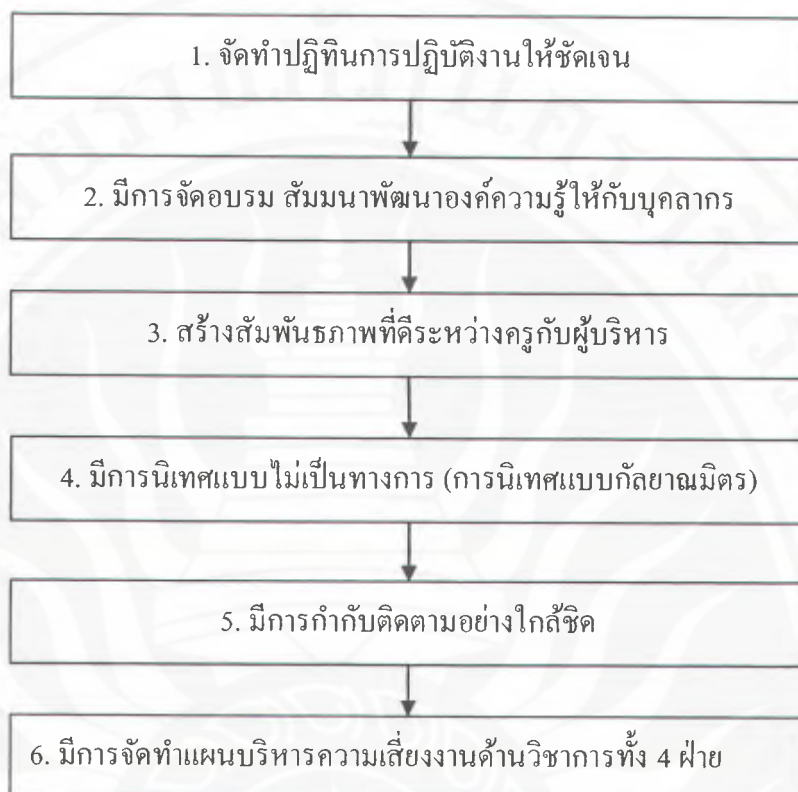
“การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับครูสร้างความสัมพันธ์ภายในชั้นไม่ว่าจะเป็นการทำงานเป็นทีม การจัดอบรมสัมมนาพร้อมกันหรือจัดทัศนศึกษาร่วมกันผู้บริหารควรตระหนักว่าทุกคนในองค์กรคือครอบครัวเดียวกัน เป็นเสมือนพี่น้องเพียงเท่านี้ก็จะลดความเสี่ยงได้”

(ผู้ร่วมสนทนา, สนทนาเมื่อ 12 มกราคม 2558)

“แผนบริหารความเสี่ยงคือสิ่งที่สำคัญที่สุดต้องสร้างความตระหนักเรื่องนี้ให้เกิดขึ้นในทุกส่วนช่วยกันวิเคราะห์ความเสี่ยงให้ครูตระหนักว่าไม่ใช่เป็นการเพิ่มภาระงาน แต่เป็นการทำให้บรรลุเป้าหมายก่อนที่จะนำไประบุไว้ในแผนความเสี่ยงของโรงเรียนต่อไป”

(ผู้ร่วมสนทนา, สนทนาเมื่อ 12 มกราคม 2558)

ผู้ศึกษาได้นำผลที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สังเกต และศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) ให้ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเป็นประเด็นในการสนทนากลุ่ม เพื่อนำไปสู่แนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) ซึ่งจากการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้แนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการ ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 แนวทางในการบริหารความเสี่ยงด้านงานวิชาการ

จากแผนภูมิแสดงแนวทางในการบริหารความเสี่ยงด้านงานวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรียนประชาบาล) ที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ซึ่งผู้ศึกษาได้วิเคราะห์แนวทางการบริหารความเสี่ยง มี 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานในการจัดกิจกรรมให้ชัดเจนด้วยการบรรจุกิจกรรมไว้ในแผนปฏิบัติการเพื่อลดความเสี่ยงของการไม่เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้
2. ควรมีการจัดอบรม สัมมนาพัฒนาความรู้ด้านต่างๆ ให้กับบุคลากรอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เช่น จัดอบรม เรื่องการวิจัยในชั้นเรียน 5 บท (เต็มรูปแบบ) ให้กับบุคลากรเพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน จัดอบรมเรื่องการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อให้ง่ายต่อการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน
3. ควรมีการสร้างสัมพันธ์ที่ดีซึ่งกันและกันระหว่างผู้บริหารกับครูภายในโรงเรียน เช่น จัดอบรมสัมมนาร่วมกัน ศึกษาดูงานร่วมกัน สร้างการทำงานแบบเป็นทีมเพื่อให้เกิดความสามัคคีภายในองค์กรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียนร่วมกัน
4. การนิเทศการสอนมีงานต่างๆ เข้ามามากในระหว่างที่ทำหน้าที่ทำให้การนิเทศแบบเป็นทางการไม่บรรลุผลจึงควรจัดให้มีการนิเทศแบบไม่เป็นทางการโดยใช้การนิเทศไม่เต็มรูปแบบ

คือใช้การนิเทศแบบกัลยาณมิตร โดยใช้ผู้นิเทศคนเดียวเข้าทำการนิเทศครูผู้สอนแล้วแจ้งผลการนิเทศให้ทราบหลังการนิเทศเพื่อร่นเวลาที่ใช้ในการนิเทศแบบเต็มรูปแบบ

5. มีการกำกับติดตามอย่างใกล้ชิดและจัดทำเอกสารให้เป็นปัจจุบัน

6. มีการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงงานทั้ง 4 ฝ่ายโดยการสรุปภาพรวมของแต่ละฝ่ายระบุความเสี่ยงที่เกิดขึ้นแล้วบรรจุลงในแผนความเสี่ยงของโรงเรียนเพื่อนำเข้ากระบวนการบริหารความเสี่ยงเพื่อลดหรือกำจัดความเสี่ยงที่เกิดขึ้นให้หมดไป

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบบกรณีศึกษา (Case Study) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานและหาแนวทางในการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) การศึกษาในครั้งนี้มีขั้นตอนในการวิจัยเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการ ของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) อำเภอหัวไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ด้วยการเก็บข้อมูลเชิงลึกโดยใช้แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตแบบศึกษาเอกสาร เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษา ระยะที่ 2 เสนอแนวทางการบริหารความเสี่ยงการบริหารงานวิชาการ โดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมาย คือ โรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) ซึ่งเลือกแบบเจาะจง โดยกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกโรงเรียนกรณีศึกษา ดังนี้ 1) เป็นโรงเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เปิดสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัย จนถึง ระดับประถมศึกษาศึกษา 2) เป็นโรงเรียนที่ผ่านการรับรองจากสำนักงานมาตรฐาน และการประเมินคุณภาพการศึกษา 3) เป็นโรงเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รางวัล 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน โรงเรียนดีใกล้บ้าน 1 โรงเรียน 1 นวัตกรรม โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 3 คน ครูฝ่ายวิชาการ จำนวน 3 คน ครู จำนวน 5 คน ผู้ปกครอง จำนวน 5 คน นักเรียนจำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 21 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ตัวผู้ศึกษา แบบสังเกต แบบศึกษาเอกสาร และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นจากแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งลักษณะของเครื่องมือประกอบด้วย แบบสังเกต แบบศึกษาเอกสาร และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยมีอุปกรณ์ในการวิจัย ได้แก่ เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายภาพ และสมุดจดบันทึก เป็นต้น เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต ศึกษาเอกสาร สัมภาษณ์และการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อนำผลที่ได้มาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอข้อมูลตามแนวคิดและนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

จากข้อมูลการสังเกต ศึกษาเอกสาร สัมภาษณ์และการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลมาสังเคราะห์ตามกรอบแนวคิดของการศึกษา เพื่อนำเสนอผลจากการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกต สัมภาษณ์ศึกษาเอกสาร พบว่า โรงเรียนหัวไทร (เรียนประชาบาล) มีการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีการศึกษา แต่ความเสี่ยงที่พบคือ การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากครูไม่นำหลักสูตรไปสู่การจัดการเรียนรู้อย่างเต็มรูปแบบในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และการเปลี่ยนบุคลากรใหม่ทุกปีการศึกษาทำให้เกิดความเสี่ยงในการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งโรงเรียนมีวิธีการบริหารความเสี่ยงที่เกิดขึ้น โดยการจัดอบรม สัมมนาเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ให้กับบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกต สัมภาษณ์ศึกษาเอกสาร พบว่า โรงเรียนหัวไทร (เรียนประชาบาล) มีความเสี่ยงในเรื่องครูสอนไม่ตรงตามสาขาวิชาที่ตนเองเรียนมา เทคนิคการสอนของครู วิธีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่ไม่หลากหลายขาดการบูรณาการและเชื่อมโยงการสภาพการศึกษาในปัจจุบัน กระบวนการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้น ความเสี่ยงที่พบอีกด้านก็คือ ครูยังไม่ได้นำสื่อที่มีอยู่มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย สอดคล้องกับยุคสมัย สาเหตุเนื่องมาจาก ครูขาดความรู้ความชำนาญในการใช้สื่อบางประเภท โรงเรียนมีวิธีการบริหารความเสี่ยงโดย ผู้บริหารมีนโยบายให้ครูผู้สอนทุกคนส่งแผนการจัดการเรียนรู้ทุกสัปดาห์และมีการบันทึกหลังสอนทุกครั้ง จ้างครูสอนให้ตรงตามสาขาวิชาต่างๆ รวมทั้งส่งบุคลากรไปอบรมพัฒนาในเรื่องของเทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายแล้วนำมาพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิผลและเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ด้านการนิเทศการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกต สัมภาษณ์ ศึกษาเอกสาร พบว่า โรงเรียนหัวไทร (เรียนประชาบาล) มีความเสี่ยงในเรื่องของการนิเทศที่ไม่เป็นไปตามปฏิทินวิชาการที่ได้กำหนดไว้ เนื่องจากมีกิจกรรมภายนอกแทรกเข้ามา ทำให้การนิเทศต้องเลื่อนออกไปหรือบางครั้งอาจจะถูกยกเลิก ทางโรงเรียนมีวิธีการบริหารความเสี่ยง จัดให้มีการนิเทศแบบไม่เป็นทางการ โดยใช้การนิเทศไม่เต็มรูปแบบคือการนิเทศในรูปแบบของกัลยาณมิตร โดยใช้ผู้นิเทศไปเยี่ยมชั้นเรียนหรือการพูดคุย

4. ด้านการวัดประเมินผลการเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกต สัมภาษณ์ ศึกษาเอกสาร พบว่าความเสี่ยงในด้านการวัดและประเมินผลการเรียนของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) เกิดจากการวัดและประเมินผลไม่หลากหลายและครอบคลุมตัวบ่งชี้ การวิเคราะห์และเก็บรวบรวมผลอย่างเป็นระบบให้เป็นรูปธรรมและมีหลักฐานเชิงประจักษ์ เพื่อนำผลมาวิเคราะห์เชิงลึกไปพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ทางโรงเรียนมีวิธีการบริหารความเสี่ยงโดย ผู้บริหารมีหน้าที่กำกับ ติดตามการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และนำข้อมูลไปต่อยอดพัฒนาให้สามารถวัดและประเมินผลการเรียนของผู้เรียน ได้หลากหลายและครอบคลุมตามตัวชี้วัดของหลักสูตรที่ได้กำหนดไว้

5. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกต สัมภาษณ์ ศึกษาเอกสาร พบว่า โรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) มีความเสี่ยงในเรื่องของการทำวิจัยเต็มรูปแบบและการนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เนื่องมาจากภาระงานอื่นๆ ของครูมีมากจึงไม่มีเวลาในการทำวิจัยอีกประการหนึ่งก็คือครูยังไม่เล็งเห็นความสำคัญของการนำผลการวิจัยไปพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน โรงเรียนมีวิธีการบริหารความเสี่ยงโดยการจัดอบรม สัมมนาเพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันในเรื่องของระเบียบและวิธีการดำเนินการวิจัยให้กับบุคลากรทุกคนและส่งเสริมให้บุคลากรทำวิจัยในชั้นเรียนทุกปีการศึกษา สร้างแรงจูงใจในการนำผลงานออกไปเผยแพร่

แนวทางในการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการ

จากการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) แนวทางในการบริหารความเสี่ยงด้านบริหารงานวิชาการของโรงเรียนควรจัดให้มีการอบรม สัมมนา พัฒนาองค์ความรู้ให้แก่บุคลากรอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ จัดทำปฏิทินวิชาการให้ชัดเจน สำหรับการนิเทศการสอนจัดให้มีการนิเทศแบบไม่เป็นทางการ โดยใช้การนิเทศไม่เต็มรูปแบบคือการนิเทศในรูปแบบของกัลยาณมิตร โดยใช้ผู้นิเทศไปเยี่ยมชั้นเรียนหรือการพูดคุยควรมีการสร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บริหารกับครูสร้างการทำงานเป็นทีม เพื่อบรรลุเป้าหมายของโรงเรียนร่วมกัน ควรมีการกำกับ ติดตามอย่างใกล้ชิดและจัดทำเอกสารให้เป็นปัจจุบันและควรจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงงานทั้ง 4 ฝ่ายโดยการสรุปภาพรวมของแต่ละฝ่ายระบุความเสี่ยงที่เกิดขึ้นแล้วบรรจุลงในแผนความเสี่ยงของโรงเรียน เพื่อนำเข้ากระบวนการบริหารความเสี่ยงเพื่อลดหรือกำจัดความเสี่ยงที่เกิดขึ้นให้หมดไป

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการศึกษาเรื่องการบริหารความเสี่ยงด้านงานวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) ผู้ศึกษาได้จำแนกการอภิปรายออกเป็นด้านต่างๆ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) มีการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ โดยการประชุมเพื่อร่วมกันวิเคราะห์และระบุปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนก่อนที่จะเริ่มปีการศึกษาใหม่ ซึ่งความเสี่ยงที่พบในการพัฒนาหลักสูตรจากการประเมินพบว่า ความเสี่ยงเกิดจากการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเนื่องจากครูไม่นำหลักสูตรไปสู่การจัดการเรียนรู้อย่างเต็มรูปแบบในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และการเปลี่ยนบุคลากรใหม่ทุกปีการศึกษาทำให้เกิดความเสี่ยงในการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งโรงเรียนมีวิธีการบริหารความเสี่ยงที่เกิดขึ้น โดยการจัดอบรม สัมมนาเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ให้กับบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ ชำรงค์ศักดิ์ คงสาส์น (2551) ที่กล่าวว่า เมื่อมีคนเป็นตัวหลักในการดำเนินงาน ดังนั้นย่อมมีโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง อันเนื่องมาจากการทำงานได้เสมอ ซึ่งหากองค์กรใดไม่ระวังป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงแล้ว เมื่อเกิดความเสี่ยงขึ้นก็จะมีผลกระทบต่อองค์กรนั้นๆ ดังนั้นทางโรงเรียนจึงจัดให้มีการอบรม สัมมนาเพื่อเพิ่มความรู้ ความเข้าใจให้กับบุคลากรทุกคนในโรงเรียน แต่ถ้ามีบุคลากรใหม่เข้ามาหลังจากการอบรม สัมมนาได้ดำเนินการไปแล้ว โรงเรียนจะบริหารความเสี่ยงโดยให้หัวหน้ากลุ่มสาระ เป็นผู้ให้ความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรสถานศึกษากับบุคลากรใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับ COSO (2004 อ้างถึงใน สมาคมผู้ตรวจสอบภายในแห่งประเทศไทยและตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2551) ที่กล่าวว่า การติดตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงขั้นตอนปัจจัยที่สำคัญต่อการบริหารความเสี่ยง การติดตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงควรพิจารณาประเด็น ดังต่อไปนี้ 1) การรายงานและการสอนทวนขั้นตอนกระบวนการบริหารความเสี่ยง 2) ความชัดเจนและสม่ำเสมอของการมีส่วนร่วมและมุ่งมั่นของผู้บริหารระดับสูง 3) บทบาทของผู้นำในผู้บริหารในการสนับสนุนและการติดตามการบริหารความเสี่ยงและ 5) การประยุกต์ใช้เกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยง

2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ครอบคลุมเนื้อหาของสถานศึกษาและมีการจัดการเรียนรู้ที่ครอบคลุมหลักสูตรสถานศึกษาโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งสอดคล้องกับ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2552) ที่กล่าวว่า เป้าหมายและวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้เพียงใดนั้นภารกิจการบริหารงานวิชาการประการหนึ่งที่สำคัญยิ่งคือ

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยมีการศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อเป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความถนัดความสนใจและความต้องการของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถทักษะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอย่างแท้จริงหลังจากการประเมินพบว่าความเสี่ยงในเรื่องของบุคลากรขาดการใช้สื่อที่หลากหลายเป็นอันดับแรกในการประเมินความเสี่ยงด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ดังนั้นโรงเรียนจึงมีวิธีการบริหารความเสี่ยงในเรื่องของครูยังใช้สื่อในการเรียนการสอนไม่หลากหลายโดยการจัดอบรมวิธีการใช้สื่อที่ถูกต้องพร้อมทั้งกระตุ้นให้ครูมีการใช้สื่อที่หลากหลายในการสอนรวมทั้งจัดประชุมให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้การใช้สื่อ ซึ่งสอดคล้องกับ COSO (2004 อ้างถึงในสมาคมผู้ตรวจสอบภายในแห่งประเทศไทยและตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย,2551) ที่กล่าวว่าปัจจัยต่อความสำเร็จของการบริหารความเสี่ยงการฝึกอบรมและกลไกด้านทรัพยากรบุคคลกรรมการผู้บริหารและพนักงานทุกคนในองค์กรควรต้องได้รับการฝึกอบรมเพื่อให้เข้าใจกรอบการบริหารความเสี่ยงความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลในการจัดการความเสี่ยงและสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยง โดยผู้บริหารจะทำการติดตามผลจากการจัดการเรียนการสอนอย่างใกล้ชิดจึงสรุปผลเพื่อให้ข้อมูลแก่ครูนำไปปรับปรุงพัฒนาต่อไป

3. ด้านการนิเทศการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) ได้มีการจัดทำปฏิทินการนิเทศเป็นประจำทุกปีการศึกษา ซึ่งความเสี่ยงที่พบในการนิเทศการศึกษา พบว่าโรงเรียนมีกิจกรรมภายนอกแทรกเข้ามา ทำให้การนิเทศต้องเลื่อนออกไปหรือบางครั้งอาจจะถูกยกเลิก ทางโรงเรียนมีวิธีการบริหารความเสี่ยงโดย จัดให้มีการนิเทศแบบไม่เป็นทางการ โดยใช้การนิเทศไม่เต็มรูปแบบ คือ การนิเทศในรูปแบบของกัลยาณมิตร โดยใช้ผู้นิเทศไปเยี่ยมชั้นเรียนหรือการพูดคุย ซึ่งสอดคล้องกับเจริญเจษฎาวัลย์ (2550) ที่กล่าวว่า เมื่อผู้บริหารเผชิญกับความเสี่ยงอันอาจเกิดขึ้นจากสถานการณ์ที่ไม่มีความแน่นอนปัจจัยที่ทำให้เกิดความเสี่ยงนั้นเรายากที่จะกำหนดแน่นอนลงไปได้ว่ามีอะไรบ้างเพราะความเสี่ยงที่มีในโลกนี้มีมากมายหลากหลายซึ่งอาจจำแนกออกได้ 2 แหล่งที่มาของความเสี่ยงคือ (1) ปัจจัยเสี่ยงอันเกิดขึ้นจากอิทธิพลภายนอกและ (2) ปัจจัยเสี่ยงอันเกิดขึ้นจากอิทธิพลภายใน ดังนั้นจากการประเมินแล้วความเสี่ยงที่เกิดขึ้น โรงเรียนจึงใช้การบริหารความเสี่ยงเพื่อลดความสูญเสียจากการที่การนิเทศต้องเลื่อนออกไปโดยการใช้การนิเทศแบบไม่เป็นทางการซึ่งผู้ที่รับผิดชอบจะเป็นคนใดคนหนึ่งระหว่างรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการหรือหัวหน้ากลุ่มสาระเป็นผู้นิเทศแทนการนิเทศแบบเต็มรูปแบบและจะมีการติดตามจากผลการนิเทศที่ผ่านมาผลการนิเทศไปพัฒนาการเรียนการสอนอย่างไรซึ่งสอดคล้องกับ นฤมล สอาดโหม (2550) ที่กล่าวว่าความเสี่ยงที่ไม่ได้เกิดขึ้นเป็นประจำแต่ส่งผลกระทบต่อการสัมฤทธิ์ผลตามแผนยุทธศาสตร์เป็นอีกหนึ่งกลุ่ม

ความเสี่ยงหลักที่ผู้บริหารองค์กรควรให้ความสำคัญรวมถึงการเกิดจากปัจจัยภายนอกที่อยู่เหนือการควบคุมของผู้บริหารด้วยและสอดคล้องกับ เสาวณี ศรีพุทธรัตน์ (2548) ที่กล่าวว่าผู้บริหารต้องกำกับติดตามว่าเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือมีปัญหาหรือไม่หากไม่เป็นไปตามแผนหรือมีปัญหาจะได้ให้การนิเทศเพื่อแก้ไขปรับปรุงแก้ไข

4. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน

ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) จะเน้นการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยยึดแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรแกนกลาง นำกระบวนการบริหารความเสี่ยงเข้ามาช่วยทำให้สามารถระบุความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในด้านการวัดและประเมินผล คือ การวัดและประเมินผลไม่หลากหลายและครอบคลุมตัวบ่งชี้ การวิเคราะห์และเก็บรวบรวมผลอย่างเป็นระบบให้เป็นรูปธรรมและมีหลักฐานเชิงประจักษ์ ซึ่งสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ(2545) ที่กล่าวว่าการวัดผลและประเมินผลที่ได้กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 26 ว่าให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียนความประพฤติการสังเกตพฤติกรรม การเรียนการร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษาดังนี้ (1) กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา (2) ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาสาระการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้แผนการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (3) ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติและผลงาน (4) จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ทักษะประสบการณ์และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่นสถานประกอบการและอื่นๆตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด (5) พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐานดั่งนั้น โรงเรียนบริหารความเสี่ยงโดยการนำข้อมูลจากการวัดและประเมินผลมาใช้พัฒนาเครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผลให้มีมาตรฐานมากขึ้นสามารถประเมินผลการเรียน ได้ตามตัวชี้วัดของหลักสูตรซึ่งจะมีการติดตามผลการบริหารความเสี่ยงจากร่องรอยของเอกสารนำผลไปเปรียบเทียบกับผลในภาคเรียนถัดไป สอดคล้องกับ COSO (2004 อ้างถึงใน สมาคมผู้ตรวจสอบภายในแห่งประเทศไทยและตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2551) ที่กล่าวว่า การติดตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงขั้นตอนสุดท้ายของปัจจัยที่สำคัญต่อความสำเร็จของการบริหารความเสี่ยงคือการกำหนดวิธีที่เหมาะสมในการติดตามการบริหารความเสี่ยงการติดตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงควรพิจารณาประเด็นดังต่อไปนี้ (1) การรายงานและการสอบทวนขั้นตอนกระบวนการบริหารความเสี่ยง (2) ความชัดเจนและสม่ำเสมอของการมีส่วนร่วมและมุ่งมั่นของ

ผู้บริหารระดับสูง (3) บทบาทของผู้นำในการสนับสนุนและติดตามการบริหารความเสี่ยงและ (4) การประยุกต์ใช้เกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง

5. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) มีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรทำการวิจัยเต็มรูปแบบเพื่อพัฒนาคุณภาพในการจัดการเรียนการสอน ความเสี่ยงที่พบเนื่องจากภาระงานอื่นๆ ของครูมีมากจึงไม่มีเวลาในการทำวิจัย อีกประการหนึ่งก็คือครูยังไม่เล็งเห็นความสำคัญของการนำผลการวิจัยไปพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุเมธ สุวอ (2553) ที่ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยใช้ Balanced Scorecard ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร : กรณีศึกษาโรงเรียนน้ำพองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่าโรงเรียนยังไม่มีกระบวนการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างชัดเจนแต่จะมีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อนำมาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยจัดอบรมให้ความรู้บุคลากรเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนจึงได้ส่งเสริมให้บุคลากรทำวิจัยในชั้นเรียนและส่งเสริมในเรื่องการนำผลการวิจัยออกเผยแพร่ นำผลวิจัยมาใช้ในการพัฒนาทางการเรียนการสอนในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นมีการกำกับติดตามผลโดยกำหนดให้ครูจัดทำงานวิจัยในชั้นแล้วนำผลการวิจัยไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการเป็นผู้ดูแลติดตามผลการนำไปใช้สอดคล้องกับระบบบริหาร ความเสี่ยงของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2550) ที่กำหนดให้การติดตามผลเป็นการติดตามผลภายหลังจากได้ดำเนินการตามแผนการบริหารความเสี่ยงแล้วเพื่อให้มั่นใจว่าแผนการบริหารความเสี่ยงนั้นมีประสิทธิภาพทั้งสาเหตุของความเสี่ยงที่มีผลต่อความสำเร็จความ รุนแรงของผลกระทบวิธีการบริหารจัดการกับความเสี่ยงรวมถึงค่าใช้จ่ายของการควบคุมมีความ เหมาะสมกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง โดยมีเป้าหมายในการติดตามผลคือ (1) เป็นการประเมิน คุณภาพและความเหมาะสมของวิธีการจัดการความเสี่ยงรวมทั้งติดตามผลการจัดการความเสี่ยงที่ได้ มีการดำเนินการไปแล้วว่าบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของการบริหารความเสี่ยงหรือไม่ (2) เป็นการตรวจสอบความคืบหน้าของมาตรการควบคุมที่มีการทำเพิ่มเติมมาแล้วเสร็จตามกำหนด หรือไม่สามารถลด โอกาสหรือผลกระทบของความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้หรือไม่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. โรงเรียนควรจัดตั้งคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนและแนวทางบริหารความเสี่ยงจากการศึกษาในแต่ละด้านมาเป็นแนวทางในการดำเนินงาน โดยการกำกับติดตามความเสี่ยงของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง
2. ผู้บริหารควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับบุคลากรในโรงเรียน
3. ผู้บริหารโรงเรียนควรนำแนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการไปใช้เพื่อป้องกันและลดการสูญเสียที่จะเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ
4. ผู้บริหารโรงเรียนควรนำแนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำคู่มือแผนการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) ให้ครอบคลุมงานทั้ง 4 ฝ่าย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้การบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการ ได้มีการศึกษาเพิ่มเติมเชิงลึกมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยเห็นควรมีการดำเนินการในเรื่องต่างๆ ต่อไปนี้

1. ควรศึกษาวิจัยในเชิงลึกเพิ่มเติม สำหรับแนวทางการบริหารความเสี่ยง เช่น ศึกษา รูปแบบการบริหารความเสี่ยงในแต่ละพื้นที่ ซึ่งแต่ละพื้นที่ที่มีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่แตกต่างกัน การประเมินความเสี่ยงแต่ละเขตพื้นที่ของความเสียหาย การทำแผนปฏิบัติการบริหารความเสี่ยง รวมไปถึงการศึกษาตัวชี้วัดความสำเร็จของการบริหารความเสี่ยง
2. ควรมีการศึกษาวิจัยการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการในโรงเรียนสังกัดอื่นๆ เช่น สถานศึกษาที่สังกัดเอกชน เทศบาล หรือสถานศึกษาที่สังกัดอาชีวศึกษา ระดับอุดมศึกษา

บรรณานุกรม

- กมล ภู่งประเสริฐ. (2544). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: (ม.ป.พ.).
- คมเดช สีหาฤทธิ์. (2547). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษา
ในจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- เจริญ เจษฎาวัลย์. (2550). การบริหารความเสี่ยง. กรุงเทพมหานคร: พอดี.
- ชญญา อภิบาลกุล. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ในกลุ่มเครือข่ายหัวหิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชัยเสถียร พรหมศรี. (2550). การบริหารความเสี่ยง. กรุงเทพมหานคร: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ดวงใจ ช่วยตระกูล. (2551). การบริหารความเสี่ยงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ปริญญา
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.
- ถาวร ศรีเกตุ. (2551). การศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธร สุนทรายุทธ์. (2550). การบริหารจัดการความเสี่ยงทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: เนติกุลการ
พิมพ์.
- ธำรงค์ศักดิ์ คงคาสวัสดิ์. (2551). การบริหารความเสี่ยงด้าน HR. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- นฤมล สอาดโหม. (2550). การบริหารความเสี่ยงองค์กร. กรุงเทพมหานคร: ฐานการพิมพ์.
- นิรภัย จันทร์สวัสดิ์. (2551). การบริหารความเสี่ยง. กรุงเทพมหานคร: สุตรไพศาล.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: (ม.ป.พ.).
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2552). การบริหารงานวิชาการ. สงขลา: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ศึกษาริการ, กระทรวง. (2545). แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุ
สภาลาดพร้าว.

- สมาคมผู้ตรวจสอบภายในแห่งประเทศไทยและตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2551).
กรอบโครงสร้างการบริหารความเสี่ยงขององค์กรเชิงบูรณาการ (COSO) : แนวทางปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). **การบริหารงานวิชาการ.** กรุงเทพมหานคร: บิ๊ตพอยท์.
- สุเมธ สุวอ. (2553). **การบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยใช้ Balanced Scorecard ในโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร: กรณีศึกษาโรงเรียนน้ำพองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต4. การศึกษาอิสระ** ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุมน อมรวิวัฒน์. (2550). **บทบาทของสถาบันการศึกษาต่อการพัฒนาจิตใจ.** นนทบุรี: เจริญผล.
- เสวนี ศรีพุทธรัตน์. (2548). **การบริหารงานวิชาการ/โครงการพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.** ขอนแก่น : ภาควิชาการบริหารการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานตรวจราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. (2551). **คู่มือมาตรฐานการตรวจราชการแบบบูรณาการโครงการพัฒนาระบบการตรวจราชการแบบบูรณาการสู่การปฏิบัติ.** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี.
- อঞ্জลริยา อนันตพงศ์. (2550). **การบริหารความเสี่ยงในการบริหารงานพัสดุของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.** วิทยานิพนธ์ ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการ สาธารณะสำหรับนักบริหาร คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- George Westerman. **IT Risk Management : From IT Necessity to Strategic Business Value. Center for information systems research, Sloan School of Management.** (December, 2006): 336.
- Solberg, V. Scott and others. **Classifying at Risk high School youth : the influence of exporter to community violence and protective factors on academic. Career Development Quarterly Hispanic Americans.** 1 (June 2007): 23.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ดร.อินทัย ประสาน อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
2. นายสุภชัย สุกุลแก้ว ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย
3. นายจำรูญ หนูสังข์ ศึกษาานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ศธ พินชว 251/2557

สำนักงานบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ตำบลท่าวี อำเภอมือง
จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280

14 ตุลาคม 2557

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.อินทัย ประสาน (อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช)

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือในการวิจัย

จำนวน 1 ชุด

ด้วยว่าที่ร้อยตรีหญิงณัฐวิ ศรีสวัสดิ์แก่นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช กำลังดำเนินการวิจัย เพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง การบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรียนประชาบาล) อำเภอกว๊านไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ดร.ไมตรี จันทร์พร เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษา และ ดร.ปฐิรินทร์ ภัฏ พรหมภค เป็นกรรมการที่ปรึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตรวจสอบเนื้อหาโครงสร้างและการใช้ภาษาในประเด็นคำถาม พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อนำแบบสอบถามไปปรับปรุงให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น อนึ่ง นักศึกษาจะขอนำเครื่องมืองานวิจัย ไปประสานงานกับท่านด้วยตนเอง ตามวันและเวลาที่ท่านกำหนดหมายให้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ ขอขอบคุณยิ่งมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิระยุทธ ชาศะกาญจน์)
รองหัวหน้างานบัณฑิตศึกษา รักษาการแทน
หัวหน้างานบัณฑิตศึกษา

สำนักงานบัณฑิตศึกษา
โทรศัพท์. 0-7537-7438

ที่ ศธ ทิเศษ ว 251/2557

สำนักงานบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ตำบลท่าจี้ อำเภอเมือง
จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280

14 ตุลาคม 2557

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณศุภชัย สฤณแก้ว (ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย)

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือในการวิจัย

จำนวน 1 ชุด

ด้วยว่าที่ร้อยตรีหญิงณัฐวิ ศิริขวัญแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช กำลังดำเนินการวิจัย เพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง การบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรียนประชาบาล) อำเภอหัวไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ดร.ไมตรี จันทร์หา เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษา และ ดร.บูรินทร์ ภัฏ พรหมภาค เป็นกรรมการที่ปรึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตรวจสอบเนื้อหาโครงสร้างและการใช้ภาษาในประเด็นคำถาม พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อนำแบบสอบถามไปปรับปรุงให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น อนึ่ง นักศึกษาจะขอนำเครื่องมืองานวิจัย ไปประสานงานกับท่านด้วยตนเอง ตามวันและเวลาที่ท่านกรุณานัดหมายให้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ ขอขอบคุณยิ่งมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระยุทธ ชาคะกาญจน์)

รองหัวหน้างานบัณฑิตศึกษา ศึกษาราชการแทน

หัวหน้างานบัณฑิตศึกษา

สำนักงานบัณฑิตศึกษา
โทรศัพท์. 0-7537-7438
โทรสาร. 0-7537-7438

ที่ คธ ทพิเศษ ว 251/2557

สำนักงานบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ตำบลท่าจิว อำเภอเมือง
จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280

14 ตุลาคม 2557

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณจ่ารัฐ หนูสังข์ (ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ)

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือในการวิจัย

จำนวน 1 ชุด

ด้วยว่าที่ร้อยตรีหญิงณัฐวดี ศรีขวัญแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช กำลังดำเนินการวิจัย เพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง การบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) อำเภอหัวไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ดร.ไมตรี จันทรา เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษา และ ดร.บูรินทร์ ภัฏ พรหมมาศ เป็นกรรมการที่ปรึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตรวจสอบเนื้อหาโครงสร้างและการใช้ภาษาในประเด็นคำถาม พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อนำแบบสอบถามไปปรับปรุงให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น อนึ่ง นักศึกษาจะขอนำเครื่องมืองานวิจัย ไปประสานงานกับท่านด้วยตนเอง ตามวันและเวลาที่ท่านกรุณานัดหมายให้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ ขอขอบคุณยิ่งมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระยุทธ ชชาติกาญจน์)
รองหัวหน้างานบัณฑิตศึกษา รักษาการแทน
หัวหน้างานบัณฑิตศึกษา

สำนักงานบัณฑิตศึกษา
โทรศัพท์. 0-7537-7438
โทรสาร. 0-7537-7438

ที่ ศธ พิเศษ 322/2557

สำนักงานบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ตำบลท่าจิว อำเภอเมือง
จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280

2 ธันวาคม 2557

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ชุด

ด้วยที่ ร้อยตรีหญิงณัฐวดี ศรีขวัญแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช กำลังดำเนินการวิจัย เพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง การบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ดร.ไมตรี จันทรา เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษา และ ดร.บุรินทร์ภักดิ์ พรหมภาค เป็นกรรมการที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษามีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องโดยการแจกแบบสอบถาม กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน และตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) ดังนั้น จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้ว่าที่ ร้อยตรีหญิงณัฐวดี ศรีขวัญแก้ว ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานและบุคลากรดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบคุณยิ่งมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไมตรี จันทรา)

หัวหน้างานบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์. 0-7537-7438

โทรสาร. 0-7537-7438

ที่ ศช พิเศษ 322/2557

สำนักงานบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ตำบลท่าจิว อำเภอเมือง
จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280

2 ธันวาคม 2557

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จำนวน ชุด

ด้วยว่าที่ ร้อยตรีหญิงณัฐวดี ศรีขวัญแก้ว นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช กำลังดำเนินการวิจัย เพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง การบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ดร.ไมตรี จันทรา เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษา และ ดร.บูรินทร์ภักดิ์ พรหมภาค เป็นกรรมการที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษามีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องโดยการแจกแบบสอบถาม กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน และตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) ดังนั้น จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้ว่าที่ ร้อยตรีหญิงณัฐวดี ศรีขวัญแก้ว ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานและบุคลากรดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบคุณยิ่งมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไมตรี จันทรา)

หัวหน้างานบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์. 0-7537-7438

โทรสาร. 0-7537-7438

ที่ ศธ พิเศษ ว 374/2557

สำนักงานบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ตำบลท่าจิว อำเภอเมือง
จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280

16 ธันวาคม 2557

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม

เรียน ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือในการวิจัย

จำนวน 7 ชุด

ด้วย ว่าที่ร้อยตรีหญิง ณัฐวิ ศิริขวัญแก้ว นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ได้ทำวิจัยเรื่อง “การบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการของโรงเรียนนี้หัวไทร (เรือนประชาบาล) อำเภอหัวไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 เพื่อศึกษาความเสี่ยงการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) อำเภอหัวไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 และศึกษาแนวทางใน คำเนินงานบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) อำเภอหัวไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3

ในการนี้ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเรื่องการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) อำเภอหัวไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 ในวันจันทร์ที่ 12 มกราคม 2558 ตั้งแต่เวลา 09.00 - 11.00 น. ณ ห้องประชุมศูนย์สารสนเทศ อาคาร 9 ชั้น 3 ห้อง 934 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ทั้งนี้ได้แนบเอกสารวิจัย เรื่อง “การบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) อำเภอหัวไทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3” แบบสัมภาษณ์ และผลการทดลองใช้เครื่องมือมาให้ท่านได้พิจารณา ก่อนพร้อมกับจดหมายฉบับนี้แล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ตามวันและเวลาดังกล่าวด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.มตรี จันทรา)

หัวหน้างานบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์. 0-7537-7438

โทรสาร. 0-7537-7438

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (ฉบับผู้บริหารและครู)
 เรื่องการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) อำเภอหัวไทร
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

ผู้สัมภาษณ์ ว่าที่ร้อยตรีหญิง ณัฐวดี ศรีขวัญแก้ว นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา
 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ผู้ให้สัมภาษณ์ชื่อ สกุล.....

ตำแหน่งผู้ให้สัมภาษณ์.....

สัมภาษณ์เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.เวลา.....

สถานที่.....

วัตถุประสงค์ เพื่อตอบคำถามการศึกษาอิสระว่าสภาพการดำเนินงานและแนวทางในการบริหาร
 ความเสี่ยงด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) เป็นอย่างไร

ประเด็นในการสัมภาษณ์

1. ด้านการระบุมความเสี่ยง

1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

โรงเรียนของท่านมีเหตุการณ์ใดบ้างที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาหลักสูตร
 สถานศึกษาเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

โรงเรียนของท่านมีเหตุการณ์ใดบ้างที่มีผลกระทบต่อพัฒนากระบวนการ
 เรียนรู้เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นอย่างไร

1.3 การนิเทศการศึกษา

โรงเรียนของท่านมีเหตุการณ์ใดบ้างที่เป็นผลกระทบต่อการนิเทศการศึกษา เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

1.4 การวัดประเมินผลการเรียน

โรงเรียนของท่านมีความเสี่ยงเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียน เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

1.5 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

โรงเรียนของท่านมีความเสี่ยงด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. ด้านการประเมินความเสี่ยง

2.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

โรงเรียนของท่านได้มีการจัดลำดับความเสี่ยงอย่างไรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

โรงเรียนของท่านได้มีการจัดลำดับความเสี่ยงอย่างไรในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

2.3 การนิเทศการศึกษา

โรงเรียนของท่านได้มีการจัดลำดับความเสี่ยงอย่างไรในการนิเทศการศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

2.4 การวัดประเมินผลการเรียน

โรงเรียนของท่านได้มีการจัดลำดับความเสี่ยงอย่างไรในการวัดประเมินผลการเรียน

.....

.....

.....

.....

.....

2.5 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

โรงเรียนของท่านได้มีการจัดลำดับความเสี่ยงอย่างไรในการวิจัยเพื่อพัฒนา
คุณภาพการศึกษา

3. ด้านการบริหารความเสี่ยง

3.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

โรงเรียนของท่านมีแนวทางในการลดความเสี่ยงที่เกิดจากการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างไรให้อยู่ในระดับที่โรงเรียนยอมรับได้

.....

.....

.....

3.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

โรงเรียนของท่านมีแนวทางในการลดความเสี่ยงที่เกิดจากการพัฒนากระบวนการเรียนรู้อย่างไรให้อยู่ในระดับที่โรงเรียนยอมรับได้

.....

.....

.....

3.3 การนิเทศการศึกษา

โรงเรียนของท่านมีแนวทางในการลดความเสี่ยงที่เกิดจากการพัฒนาการนิเทศการศึกษาอย่างไรให้อยู่ในระดับที่โรงเรียนยอมรับได้

.....

.....

.....

3.4 การวัดประเมินผลการเรียน

โรงเรียนของท่านมีแนวทางในการลดความเสี่ยงที่เกิดจากการพัฒนาการวัดประเมินผลการเรียนอย่างไรให้อยู่ในระดับที่โรงเรียนยอมรับได้

.....

.....

.....

3.5 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

โรงเรียนของท่านมีแนวทางในการลดความเสี่ยงที่เกิดจากการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างไรให้อยู่ในระดับที่โรงเรียนยอมรับได้

4. ด้านการติดตามผลความเสี่ยง

4.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

โรงเรียนของท่านมีกระบวนการที่ใช้ติดตามผลความเสี่ยงและปัญหาที่เกิดจากการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อลดความเสี่ยงที่เกิดขึ้นหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

4.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

โรงเรียนของท่านมีกระบวนการที่ใช้ติดตามผลความเสี่ยงและปัญหาที่เกิดจากการพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อลดความเสี่ยงที่เกิดขึ้นหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

4.3 การนิเทศการศึกษา

โรงเรียนของท่านมีกระบวนการที่ใช้ติดตามผลความเสี่ยงและปัญหาที่เกิดจากการนิเทศการศึกษาเพื่อลดความเสี่ยงที่เกิดขึ้นหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

4.4 การวัดประเมินผลการเรียน

โรงเรียนของท่านมีกระบวนการที่ใช้ติดตามผลความเสี่ยงและปัญหาที่เกิดจากการวัดประเมินผลการเรียนเพื่อลดความเสี่ยงที่เกิดขึ้นหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

4.5 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

โรงเรียนของท่านมีกระบวนการที่ใช้ติดตามผลความเสี่ยงและปัญหาที่เกิดจากการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อลดความเสี่ยงที่เกิดขึ้นหรือไม่อย่างไร

5. ท่านมีข้อเสนอแนะและแนวทางในการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

*****ขอขอบคุณอย่างสูง ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูล*****

ว่าที่ ร.ต.หญิง ณัฐวดี ศรีขวัญแก้ว
นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (ฉบับผู้ปกครอง)
การบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) อำเภอหัวไทร
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

ผู้สัมภาษณ์ ว่าที่ร้อยตรีหญิง ณัฐวดี ศรีขวัญแก้ว นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา
 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ผู้ให้สัมภาษณ์ชื่อ..... สกุล.....
 สัมภาษณ์เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....
 สถานที่.....

วัตถุประสงค์ เพื่อตอบคำถามการศึกษาอิสระว่าสภาพการดำเนินงานการบริหารความเสี่ยง
 ด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) เป็นอย่างไร

ประเด็นในการสัมภาษณ์

1. ด้านการระบุมความเสี่ยง

1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

1) ท่านคิดว่าเหตุการณ์ใดที่อาจมีผลกระทบในเชิงลบต่อการดำเนินการ
 เกี่ยวกับหลักสูตรของโรงเรียน

.....

2) ท่านคิดว่าเหตุการณ์ใดที่อาจมีผลกระทบในเชิงลบต่อการพัฒนาความรู้
 ให้แก่บุคลากรในการจัดทำหลักสูตรด้วยการจัดอบรมสัมมนาหรือฝึกปฏิบัติ

.....

3) ท่านคิดว่าเหตุการณ์ใดที่อาจมีผลกระทบในเชิงลบต่อการวางแผนนำ
 หลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน

4) ท่านคิดว่าเหตุการณ์ใดที่อาจมีผลกระทบในเชิงลบต่อการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ของโรงเรียน

.....

.....

.....

1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

1) ท่านคิดว่าเหตุการณ์ใดที่อาจมีผลกระทบในเชิงลบต่อผู้บริหารในการนำแนวคิดแนวปฏิบัติการเรียนการสอนมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน

.....

.....

.....

2) ท่านคิดว่าเหตุการณ์ใดที่อาจมีผลกระทบในเชิงลบต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการเรียนการสอนของโรงเรียน

.....

.....

.....

3) ท่านคิดว่าเหตุการณ์ใดที่อาจมีผลกระทบในเชิงลบต่อครูในการจัดทำแผนการสอนให้ครบทุกชั้น

.....

.....

.....

4) ท่านคิดว่าเหตุการณ์ใดที่อาจมีผลกระทบในเชิงลบต่อการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในโรงเรียน

.....

.....

.....

5) ท่านคิดว่าเหตุการณ์ใดที่อาจมีผลกระทบในเชิงลบต่อการสนับสนุนให้ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายภายในโรงเรียน

2. ท่านมีข้อเสนอแนะและแนวทางในการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณอย่างสูง ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูล

ว่าที่ ร.ต.หญิง ญัฐวดี ศรีขวัญแก้ว
นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (ฉบับนักเรียน)
 การบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) อำเภอหัวไทร
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

ผู้สัมภาษณ์ ว่าที่ร้อยตรีหญิง ญัฐวดี ศรีขวัญแก้ว นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา
 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ผู้ให้สัมภาษณ์ชื่อ..... สกุล.....

สัมภาษณ์เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.เวลา.....

สถานที่.....

วัตถุประสงค์ เพื่อตอบคำถามการศึกษาอิสระว่าสภาพการดำเนินงานการบริหารความเสี่ยง
 ด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) เป็นอย่างไร

ประเด็นในการสัมภาษณ์

1. ด้านการระบุมูลความเสี่ยง

1.1 นักเรียนคิดว่าโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนตรงตามความต้องการของ
 นักเรียนหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

1.2 นักเรียนคิดว่าครูได้เตรียมการสอนก่อนการเรียนทุกครั้งหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

1.3 โรงเรียนได้สร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน
 หรือไม่อย่างไร

1.4 โรงเรียนมีสื่อการเรียนรู้ที่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียนหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

1.5 นักเรียนพึงพอใจที่จะเรียนอยู่ในโรงเรียนนี้หรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

1.6 นักเรียนจะแนะนำเพื่อนที่รู้จักมาเรียนที่โรงเรียนนี้หรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

1.7 นักเรียนคิดว่าโรงเรียนนี้ควรพัฒนาสิ่งใดเป็นอันดับแรกเพราะอะไร

.....

.....

.....

1.8 นักเรียนคิดว่าอะไรที่เป็นจุดเด่นที่สุดของโรงเรียนนี้

.....

.....

.....

2. ท่านมีข้อเสนอแนะและแนวทางในการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณอย่างสูง ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูล

ว่าที่ ร.ต.หญิง ฉัฐวดี ศรีขวัญแก้ว

นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

แบบศึกษาเอกสาร

การบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) อำเภอหัวไทร
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

ชื่อผู้บันทึก ว่าที่ร้อยตรี หญิงณัฐวดี ศรีขวัญแก้ว

วันเดือนปีที่บันทึก

ลำดับ	ชื่อเอกสาร	ข้อมูล	ร่องรอย/หลักฐาน เชิงประจักษ์
1.	แผนกลยุทธ์โรงเรียน		
2.	แผนบริหารความเสี่ยงโรงเรียน		
3.	รายงานคุณภาพการศึกษา (SAR)		
4.	หลักสูตรสถานศึกษา		
5.	คำสั่งแต่งตั้ง บันทึกการเข้าร่วม ประชุม/อบรม/สัมมนา		
6.	รายงานผล การปฏิบัติงาน/ โครงการ		
7.	แผนการจัดการเรียนรู้		
8.	แบบรายงานผลการจัดการเรียนรู้		
9.	แบบรายงานผลการนิเทศภายใน		
10.	การวัดและประเมินผล		
11.	วิจัยสถานศึกษา		
12.	วิจัยในชั้นเรียน		
13.	บันทึกต่างๆ		

แบบสังเกต

การบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร (เรือนประชาบาล) อำเภอหัวไทร
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

ชื่อผู้สังเกต ว่าที่ร้อยตรี หญิงณัฐวดี ศรีขวัญแก้ว

วันเดือนปีที่บันทึก.....

สถานที่

ลำดับ	รายการที่สังเกต	ผลการสังเกต	หมายเหตุ
1.	สภาพแวดล้อมต่างๆ ภายในโรงเรียน		
2.	กิจกรรมการเรียนการสอนภายในห้องเรียน		
3.	การทำงานเป็นทีมระหว่างบุคลากรของโรงเรียน		
4.	การมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของบุคลากร		
5.	การมีส่วนร่วมจากผู้ปกครองและชุมชน		
6.	กระบวนการบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการของโรงเรียน		
7.	วัฒนธรรมและบรรยากาศขององค์กรภายในโรงเรียน		

ภาคผนวก ง
รายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

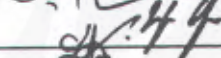

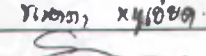
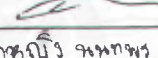

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม(Focus Group)

การบริหารความเสี่ยงด้านวิชาการของโรงเรียนหัวไทร(เรือนประชาบาล) อำเภอหัวไทร

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

วันที่ 12 มกราคม 2558

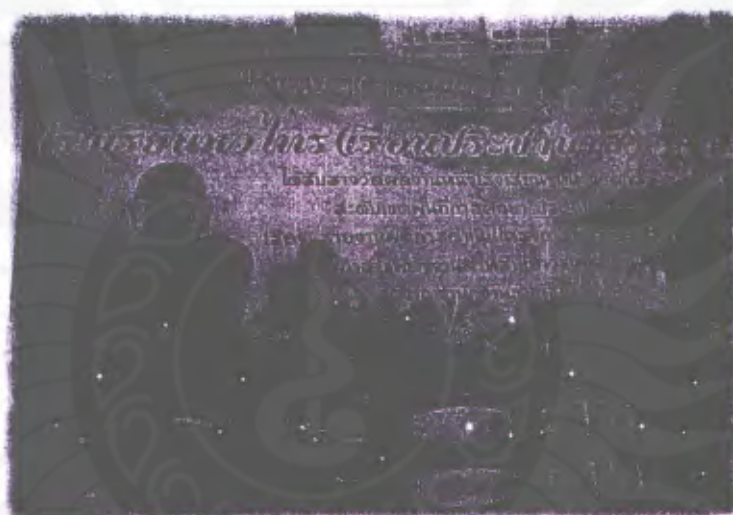
ณ ห้องประชุมศูนย์ธารนิเทศ อาคาร 9 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ที่	ชื่อ-สกุล	ลายมือชื่อ	หมายเหตุ
1.	รศ.ดร.ไมตรี จันทร์หา		
2.	ดร.อรุณ จุติผล		
3.	ดร.นพรัตน์ ชัยเรือง		
4.	นายอัฒพล กาญจนพงศ์		
5.	นายสุวิทย์ ศรีวิสุทธิ		
6.	นายอุดร นาควานิช		
7.	นางชะอ้อน หันจิว		
8.	นางชนนิตดา หนูเอียด		
9.	นางสาวศิริ หวังเกษม		
10.	เด็กหญิงนันทพร มากงดี	เด็กหญิง นันทพร มากงดี	
11.	นายสิริพงศ์ รัตนะ		
12.	นางสาวณัฐวดี ศรีขวัญแก้ว		
13.	นางสาวปณิดา สุวรรณโณ		

ภาคผนวก จ

ภาพบรรยากาศในการเก็บรวบรวมข้อมูล

โรงเรียนกรณีศึกษา

บรรยากาศการสนทนากลุ่ม (Focus group)

ณ ห้องประชุมศูนย์สารสนเทศ อาคาร 9 ชั้น 3 ห้อง 934 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ-สกุล** ว่าที่ ร.ต.หญิง ณัฐวดี ศรีขวัญแก้ว
- วัน เดือน ปีเกิด** 11 พฤษภาคม 2531
- สถานที่อยู่ปัจจุบัน** 15/3 หมู่ที่ 3 ตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช 80170
- สถานที่ทำงานปัจจุบัน** 115 ถนนพลเดช ตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร
จังหวัดนครศรีธรรมราช 80170
- ประวัติการศึกษา**
- พ.ศ. 2550 ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
- พ.ศ. 2558 ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช